

ta morte sui patris et inertia Seleuci sui fratris de roma clam recessit: et in syriam veniens aliquas civitates maritimas habuit et tandem regnum: hideo subdit. **¶** Et regnavit etc. quod incepit ab Alexandro magno: ut dictum est supra. Dicunt tamen aliqui quod hec numeratio incipit a primo anno Seleuci: qui immediate successit alexandro magno in syria: sed hoc non videtur bene dictum: quia hinc et infra. vi. ca. et Danielis. viij. Alexander dicitur primo in regno grecorum: nec obstat quod ipse per tempora regum intermediorum numerant. cxxxvij. annos a primo anno seleuci usque ad primum annum Antiochi epiphani: quia idem annus dicitur ultimus regis precedentis: et primus immediate sequentis: et sic bis computat. Antiochus autem epiphanes fuit nonus ab alexandro magno et sic per tale computatum unius anni bis computati habent. ix. anni minus secundum veritatem: qui fuerunt de tempore alexandri magni postquam regnavit in tota grecia. Duo decem autem anni quibus dicitur regnasse: incipiunt a tempore quod post patrem immediate regnavit in macedonia terra: et sic regnum grecie inchoandum est ab eo. **¶** In diebus illis. Posita origine persecutoris: hic ponitur occasio persecutoris qui processit ex malicia aliquorum de populo israel: id est dicitur. **¶** In diebus illis etc. non solum in seipis formaliter: sed etiam in alijs effectiviter: id subdit. **¶** Et suaserunt etc. i. fedus societatis. **¶** Cum gentibus in circuncisis et idolatris. nos eis conformando: et subdit ratio. **¶** Quia ex quo etc. istud dictum videbatur habere colore: quia ante captivitate babylonica populus israel multum declinavit ad idolatriam: ut patet. iij. et iij. Regum. et tamen habuit reges potentes. scilicet in samaria et hierusalē. Post reditum vero captivitatis babylonice usque ad hoc tempus ad idolatriam non declinaverat: et tamen regem non habuerat: et sub tributo regum aliorum serviebat. Sed isti tacebant illud ex quo persuasio talis erat iniqua. scilicet quod propter idolatriam regum israel et iuda et subditorum suorum dicta regna fuerant destructa: et reges israel et iuda cum suis populis captivati. **¶** Et bonus etc. quia respiciebant quantum ad illud quod proponebatur: et non quantum ad illud quod tacebatur. **¶** Et destinaverunt. i. firmiter ordinaverunt. **¶** Aliqui de populo. i. pauci respectu aliorum. **¶** Et abierunt regem. scilicet antiochum idolatram. **¶** Et dedit illis etc. i. ut secundum ritum circuncisiorum viverent: et ad hoc alios libere possent inducere. **¶** Et edificaverunt etc. i. scholam in qua docerentur et addiscerent leges et statuta gentiliu: et dicitur gymnasiu. nam in schola disputat versus contra aliu: sicut in gymnasio exercent homines ad luctam corporalem. **¶** Et iuncti sunt nationibus. per formam se eis in vita et moribus. **¶** Et fecerunt etc. dimittendo filios suos in circuncisios. **¶** Et vendati sunt. i. totaliter dediti. **¶** Et faciunt malum. sicut de achab habetur. iij. Regum. xxi.

rome obses: et regnavit in anno centesimo tricesimo septimo regni grecorum. In diebus illis exierunt ex israel filij iniqui: et suaserunt multis dicentes: Eamus et disponamus testamentum cum gentibus que circa nos sunt quia ex quo recessimus ab eis inuenerunt nos multa mala. **¶** Et bonus visus est sermo in oculis eorum. **¶** Et destinauerunt aliquid de populo: et abierunt ad regem: et dedit illis potestatem ut facerent iusticiam gentium: et edificauerunt gymnasiu in hierosolymis secundum leges nationum: et fecerunt sibi propicia: et recesserunt a testamento sancto: et iuncti sunt nationibus: et vendati sunt ut facerent malum. **¶** Et paratum est regnum in conspectu antiochi: et cepit regnare in terra egypti ut regnaret super duo regna. **¶** Et intrauit in egyptum in multitudine

eo quod vendatus sis ut faceres malum in conspectu domini. **¶** Et paratum est. **¶** Sic pater ponit afflictionis tempus et ordo nam ea fecit antiochus in egressu de egypto. **¶** Ad cuius intellectum sciendum quod sic dixit super Danielē. x. ca. antiochus magnus ad confederationem ipsius cum rege egypti et everso dedit filiam suam Cleopatram Ptolomeo epiphani: ex quibus natus fuit ptolomeus philometor: igitur in ordo ptolomeo epiphane. antiochus illustris rex syrie accepit aliquas civitates regni egypti regno suo propinquas quantum tutor nepotis sui: quod puer adhuc erat: quos cum duces egypti repeterent pro puero: et ipse nollet reddere: motum fuit bellum inter ipsos et antiochum: in quo denique fuerunt duces egypti: et per consequens ptolomeus philometor cum eis qui erat adhuc multum iuuenis: et egypto spoliata antiochus venit in hierosolimam et fecit multa mala: ut habetur in pre sequenti. In hac parte describitur bellum dictum: cum dicitur. **¶** Et paratum est etc. scilicet regnum egypti motum dicto: ut patet in ista paucis exceptis in multitudine graui. scilicet ad sustinendum. **¶** In curribus graui: in curribus et elephantis: et equitibus: et copiosa nauium multitudine. **¶** Et constituit bellum aduersus ptolomeum regem egypti: et veritus est ptolomeus a facie eius et fugit. **¶** Et ceciderunt vulnerati multi. **¶** Et comprehendit ciuitates munitas in fra egypti: et accepit spolia terre egypti. **¶** Et conuertit antiochus postquam percussit egyptum in centesimo et quadragesimo et tercio anno: et ascendit ad israel et ascendit hierosolimam in multitudine graui: et intrauit in sanctificationem cum superbia: et accepit altare aureum et candelabrum luminis: et vniuersa vasa eius et mensam positionis et libatoria et phialas et mortariola aurea et velum et coronas et ornamentum aureum quod in facie templi erat: et comminuit omnia. **¶** Et accepit argentum et aurum et

in quibus pugnabant reges antiquitus. **¶** Et elephantis. portantibus castra lignea: in quibus erant homines armati desuper propicientes iacula. **¶** Et equitibus. circa elephantos ordinatis ne occiderentur ab aduersarijs. **¶** Et copiosa etc. inuadens egyptum per terram et per mare. **¶** Et conuertit. **¶** Sic pater ponit iudeorum multiplex oppositio cum dicitur: **¶** Et conuertit. **¶** Antiochus iter suum. **¶** Postquam percussit egyptum. motum dicto. **¶** In. cxi. et tercio anno. scilicet regni grecorum. et per primum anno. vi. regni antiochi: ut patet ex predictis. **¶** Et ascendit etc. quia pater erat ad faciendum mala. **¶** Et intrauit etc. i. in templum quod iam diu erat per zorobabel et socios eius reedificatum. **¶** Et superbia. tractans preptibiliter vasa sacra: ideo subdit. **¶** Et accepit etc. in quod cremabatur thymiamata ad honorem diuinum. **¶** Et candelabrum luminis. nam super illo erant septem lucerne auree. **¶** Et vniuersa vasa eius. scilicet forcipes et emuctoriam que omnia erant aurea: **¶** Pro. xxv. **¶** Mensam positionis. super quam ponebantur. xij. panes calidi in die sabbati per. xij. tribubus israel: et hoc significabatur quod sacerdotibus debebatur a populo victus. **¶** Et libatoria. i. vasa in quibus ponebantur liquida: de quibus fiebat libamina: que sunt oblationes de liquidis. **¶** Et phialas. i. vasa in quibus reponebantur vnguenta et thymiamata. **¶** Et mortariola aurea. in quibus terebantur illa ex quibus compellebantur. **¶** Et velum. diuidens inter sanctum et sanctum sanctorum. **¶** Et coronas. exentes ibi ad ornatum templi. **¶** Et ornamentum aureum. i. coronam aurifrigiatam. **¶** Et comminuit omnia. i. in puluerem redegit: ut dicitur aliquid expositorum. sed non est verisimile quod tanta preiosa vellet sic pretere: id est quod hinc comminuit. i. a propria forma transmutauit: magis retinens ad alios versus ad suam utilitatem

Machabeorum I

Dixerunt matathias et filii eius stant ibi. volentes eum pro verbis adulatoris subverti. **P**riiceps dignitate. **E**t clarissimus. fame celebrare. **E**t magnus. parte. **E**t ornatus filijs. quinq. **E**t fra. i. magna cognatio. **E**rgo accedentes. q. dicerent decet re. **S**ecundo verbis. pmissorij cum dicit. **E**t eris. q. sum ad bonum honorabile. **E**t ampli. auro. q. sum ad bonum utile. **E**t rudi matathias. vt magis apperet eius constantia. **E**t si oes gentes. vt sequitur. **E**go et filii mei. i. cogit. **O**bediemus legi. vt colentes vnu deum verum. et cetera patent. **E**t vt cessauit. h. p. n. ponit zelum emulatiois quo interfecit iudeum idolis imolantem. pt. 3. vsq. ibi. **E**t p. re. vt. q. fortis motus cordis redundat ad corpus. **E**t accedens. i. ira. p. zelum. q. rudi excitabat. **E**t rudi iudicium. i. o. subdit. **S**ecundum iudicium legis sicut fortis ire passione virtus laudabiliter ad propriam exequendo actu virtutis. i. iij. ethycoz. **E**t zelatus est. q. ex zelo legis interfecit zambri cum scoto madianitide. **A**n. me. xxv. **E**t exclamauit. postquam descripta est zelantis audacia. hic p. n. descriptus ipius tolerantis constantia que primo declarata in hoc q. matathias cum filijs suis si fuit fractus rigore asperitatis magis eligens herbis vivere in deserto q. legem transgredi. i. o. subditur. **E**t fugit ipse. bona sua tempora pro zelum dei premens. **T**unc descenderunt multi. qui iam ante fugerant ad loca magis montuosa. **Q**ui dissipauerunt mandatum regis. ipsum implere denegando. et virum inducentem ad regis obedientiam occidendo. **C**etera patent vsq. ibi. **E**t non ruderunt eis. ad votum. i. eorum h. ad priu. i. o. p. m. t.

matathias et filij eius stant ibi. Et ridentes qui missi erant ab antiocho dixerunt matathie. Princeps et clarissimus et magnus est in hac ciuitate: et ornatus filijs et fratribus. Ergo accede prior et fac iussus regis sicut fecerunt omnes gentes et viri iuda et qui remanserunt in iherosolima. et eris tu et filij tui inter amicos regis. et amplificatus auro et argento et muneribus multis. Et rudit matathias: et dixit magna voce. et si omnes gentes regi antiocho obediunt vt discedat vnusquisque a seruitute legis patrum suorum et sentiant mandatis eius: ego et filij mei et fratres mei: obediemus legi patrum nostrorum. Propici sit nobis deus non est nobis vtile relinquere legem et iusticias dei. Non audiemus verba regis antiochi nec sacrificabimus transgredientes legis nostre mandata. vt eamus altera via. Et vt cessauit loqui verba hec: accessit quidam iudeus in oim oculis sacrificare idolum super aram in ciuitate modin super iussum regis. Et vidit matathias et doluit: et contremuerunt renes eius. Et accensus est furor eius super iudicium legis: et insiliens trucidauit eum super aram. Et virum quem rex antiochus miserat qui cogebat imolari: occidit in ipso tempore: et aram destruxit et zelatus est legem sicut fecit sinees zambri filio salomi. Et exclamauit matathias voce magna in ciuitate dicentes. ois qui zelum habet legis statutus testamētum exeat post me: et fugit ipse et filij eius in montes: et reliquerunt quicunq. habebat in ciuitate. tunc descenderunt multi quereutes iudicium

et iusticiam in deserto. et sederunt ibi ipsi et filij eius et mulieres eorum et pecora eorum: quoniam inundauerunt super eos mala. Et renunciatum est viris regis et exercitui qui erant in iherosolima ciuitate dauid: quoniam discessissent viri quidam: qui dissipauerunt mandatum regis in loca occulta in deserto. et abissent pro illos multi. Et statim prexerunt ad eos: et constituerunt aduersus eos in plium in die sabbatorum. Et dixerunt ad eos. Resistitis et nunc adhuc: exite et facite super verbum regis antiochi: et viuetis. Et dixerunt. Non exhibimus neque faciemus verbum regis vt polluamus diem sabbatorum. Et concitauerunt aduersus eos plium: et non responderunt eis nec lapides miserunt in eos: nec oppilaauerunt loca occulta dicentes. Douamur omnes in simplicitate nostra: et testes erunt super nos celum et terra quod iniuste perditis nos. Et intulerunt illi bellum sabbatis. et mortui sunt ipsi et uxores eorum et filij eorum et pecora eorum vsq. ad milia animarum hominum. et cognouit matathias et amici eius: et luctum habuerunt super eos valde. Et dixit vir primo suo. Si omnes fecerimus sicut fratres nostri fecerunt et non pugnauerimus aduersus gentes pro aiab nostris et iustificati oibus nostris citius discedet nos a terra. et cogitauerunt in die illa dicentes. Omnis homo quicumq. venerit ad nos in bello die sabbatorum: pugnemus aduersus eum et non moriemur omnes sicut mortui sunt fratres nostri in occultis. Tunc congregata est ad eos synagoga iudeorum fortis viribus ex iherosolima. Ois voluntarius in lege

est et dixerunt. non exhibimus etc. **N**ec lapidem miserunt in eos. ad sui defensionem. **Q**ui opilaauerunt loca. ne quietem sabbati violarent. **D**icentes: Douamur etc. et sine dubio istud processit ex quadam simplici deuotione. quia licitum erat eis in die sabbati se defendere. vnde et Josue. vi. dicit. quod cuncti bellatores voluntate domini circumierunt vrbem hiericho semel in die. et h. vij. diebus in quibus dies sabbati erat iclusus. pp. qd. matathias qui erat in lege peritus declarauit quod licitum erat iudeis in sabbato pugnare in necessitatis casibus. **E**t cognouit. hic ostendit secundo constantia matathie et eorum qui cum eo erant in hoc quod non fuerunt fracti terrore aduersitatis. exaudita morte mille hominum. i. o. subdit. **E**t cognouit. matathias etc. mortem predictorum. **E**t luctum habuerunt etc. quia mortui erant ex indiscreta deuotione. i. o. subdit. **E**t dixit vir primo suo etc. **P**ro aiabus nostris. i. pro vitis nostris vt ita liceat loqui. **I**ustificati oibus nostris. i. iustificati oibus nostris. **Q**uius discedet nos. et sic sequetur maiora mala. **E**t cogitauerunt in die illa dicentes. **O**mnis homo etc. istud ordinauerunt de consilio matathie vt dictum est. **T**unc congregata est. **D**ic tertio declaratur eorum constantia. quia non fuerunt fracti labore anxietatis qui viriliter ho-

stibus restiterunt. ideo dicitur. **T**unc congregata est ad eos. i. ad matathiam et eius amicos. **S**ynagoga iudeorum fortis viribus. q. sum ad robur corporis et spiritus. ideo subditur. **O**mnis voluntarius in lege. i. habens voluntatem seruandi legem.

q **E**t facti sunt illis 22. eligentes marathia in pncipe suu
 r **E**t pncip. pec. 22. p zelū legis excitata. s **E**t ceteri fu
 gerunt ad natōes gētiliū. extra iudeā exītes. t **E**t cir
 cu. mar. 22. p loca iudee idolatria polluta. v **E**t circū.
 pue. 22. q̄s pentes eoz nō fuerāt ausi circūcidere mortis
 timore. x **E**t ple.
 sunt 22. i. hoies val
 de supbos: sicut ho
 mines digni morte
 dicunt filij mortis.
 j. Reg. xxvj. **E**t
 pspatū ē 22. i. mata
 thie. z filioz suoz.
 3 **E**t obri. legē. i. le
 gis observatiā. a
 De ma. gētiū. i. de
 p̄ssa eoz potētiā. b
 Et nō dederūt 22. s̄
 magis rep̄serunt z
 sic minus dicendo
 plus significat. c
 Et appro. descripta
 marathie cōstantia.
 hic p̄nter describit̄
 eius puidentiā. nā
 vidēs appropinq̄re
 t̄ps sue mortis. or
 dīnavit imposternz
 de defensione legis
 z p̄ ad eam filios su
 os animat. d. o
 Nūc cōfor. 22. i. an
 tiochi regis. vt patz
 ex p̄dictis. e **E**t
 castigatō. nra p pec
 cat̄s nris. f **E**t
 t̄ps eversiois. dīni
 ni cultus z legis.
 g **E**t ira. i. pena.
 h **I**ndignatōis. i.
 dīvine suo iusto iu
 dicō: lz nobis occul
 to. i **N**ūc g o fi
 lij 22. i. zelatores et
 defensores ipsi: qz
 nūc est necessitatis
 t̄ps. k **E**t da. an
 mas vras. periculo
 mortis vos exponē
 do. l **P**ro testō
 patrū. i. patrib⁹ da
 to: Exod. xx. Secdo
 exempla patrū alle
 gat. z p̄ in generali
 dicens. Et mēmen
 tore operū patz 22.
 m **E**t ac. glo. ma
 gnā. i. virtutis famā
 in p̄nti: z nomē eter
 nū in futuro. **O**sequēter ponit exempla in p̄ticulari. d.
 n **A**braā nōne in tentatōe. immolatōis ysaac gen. xxij.
 o **I**uventus ē fidelis. q. d. sic. qz patus fuit imolare p̄
 bonū obedientie. p **E**t reputatū ē 22. p̄pter bonā vo
 luntatē. q **J**oseph in tpe 22. qz tūc erat veditus in ser
 uum. r **C**ustodiuit mandatū. renuens adulteriū gen.
 xxxix. s **E**t sa. est dñs egypti. Gen. xli. t **P**hinees
 pater n̄ zelando 22. sicut dicit̄ est supra. **J**esus. i. so
 sue. x **D**um implevit verbū. dñi p moysen sibi dicit̄.
 y **F**actus est dux in israel: Josue. j. 3 **C**aleph dū 22.
 virtutē dei 3 exploratores: Dume. xliij.
 a **A**ccipit hereditatem: Josue. xliij.

b **D**avid in sua mis. qua pepit saull q̄ bis cecidit i ma
 nu sua. j. Reg. xxiiij. z. xxvj. c **O**secutus est 22. ij. reg.
 vij. d **D**elyas 22. occidēdo p̄bas baal. iij. Reg. xvij.
 e **R**eceptus est in celum. iij. Reg. ij. f **A**naniaz 22.
 corde vni verū deū cōfiteres ore. g **L**iberati sunt d
 flama. Dan. ij. h **D**aniel i sua sim
 plicitate. i. orās deū
 simplici corde.
 i **L**iberatus ē 22.
 Dan. vi. cetera pa
 rent vsq̄ ibi.
 k **E**t a verbis. scilz
 cōminatorijs.
 l **V**iri peccatoris
 s. aniochi regis.
 m **D**e timucritis.
 timore vfos anios
 deiecit. n **C**a
 gloria 22. i. in ster
 cus z vermē cōner
 tet. vt videt̄ hic ma
 thias p̄phetice lo
 qui. nam in languo
 re postea posito an
 tiocho vermes viuē
 tes de carne ei⁹ sca
 turiebāt. z ex fetore
 eius exercitus gra
 nabat. vt h̄. j. li. ij.
 ca. ix. o **D**odie
 extollit potētia re
 gni. **E**t eras 22.
 i. cito morietur.
 q **Q**uia puer. 22.
 i. reuersus. vt dcm̄
 est supra. ca. j. r
 Et cogitatio ei⁹ pe
 ruit. quia non pot
 it p̄ficere qd cogita
 bat de iudeoz de
 structōe. s **D**os
 ergo. **H**ic tercio fi
 lios suos ad defen
 sionē legis ordinat
 dicens. s **D**os
 ergo 22. in dño z in
 potētia virtutis ei⁹.
 t **E**t viriliter agite
 in lege. p̄gnādo p
 eius defensione.
 v **Q**uia in ipa ser
 uanda z implenda
 e **G**loriosi eritis.
 p in spe postea in re
 s̄ aut in aliquib⁹
 libris interponitur
 cum feceritis 22. nō
 est de textu. nec h̄ i
 libris correctis. y **E**t ec. sy. ff. v̄. scio qz vir p̄siliij est. i.
 prudēs in dandis p̄silijs. 3 **I**pm au. sp. ei⁹ sequēdo cō
 silij. a **E**t ipe vo. erit p̄. qz p̄ndētia in bellis ē magz
 necessaria q̄ fortitudo. b **E**t iudas 22. iō ad p̄ncipa
 tū militie aptus. c **E**t ipe 22. de p̄silio in symonis.
 d **E**t adducetis 22. qz virtus vnita fortior ē seip̄a disp̄sa
 e **R**etribuite retr. gentib⁹. ipas puniēdo p malis illat̄
 fidelibus. cetera patent. **C**aplm. iij.
Surrexit iudas. Post liberatōez ppli sub mata
 thia p̄r describit̄ virtutē eius dē liberatio sub iuda. **C**irca
 quā p̄ describit̄ virtus ducis. secūdo cōflictus eius cū ad
 herarijs ibi: **E**t p̄secutus est. **C**irca primū dicit̄.

Et facti sunt illis 22. eligentes marathia in pncipe suu
 Et pncip. pec. 22. p zelū legis excitata. s Et ceteri fu
 gerunt ad natōes gētiliū. extra iudeā exītes. t Et cir
 cu. mar. 22. p loca iudee idolatria polluta. v Et circū.
 pue. 22. q̄s pentes eoz nō fuerāt ausi circūcidere mortis
 timore. x Et ple.
 sunt 22. i. hoies val
 de supbos: sicut ho
 mines digni morte
 dicunt filij mortis.
 j. Reg. xxvj. Et
 pspatū ē 22. i. mata
 thie. z filioz suoz.
 3 Et obri. legē. i. le
 gis observatiā. a
 De ma. gētiū. i. de
 p̄ssa eoz potētiā. b
 Et nō dederūt 22. s̄
 magis rep̄serunt z
 sic minus dicendo
 plus significat. c
 Et appro. descripta
 marathie cōstantia.
 hic p̄nter describit̄
 eius puidentiā. nā
 vidēs appropinq̄re
 t̄ps sue mortis. or
 dīnavit imposternz
 de defensione legis
 z p̄ ad eam filios su
 os animat. d. o
 Nūc cōfor. 22. i. an
 tiochi regis. vt patz
 ex p̄dictis. e Et
 castigatō. nra p pec
 cat̄s nris. f Et
 t̄ps eversiois. dīni
 ni cultus z legis.
 g Et ira. i. pena.
 h Indignatōis. i.
 dīvine suo iusto iu
 dicō: lz nobis occul
 to. i Nūc g o fi
 lij 22. i. zelatores et
 defensores ipsi: qz
 nūc est necessitatis
 t̄ps. k Et da. an
 mas vras. periculo
 mortis vos exponē
 do. l Pro testō
 patrū. i. patrib⁹ da
 to: Exod. xx. Secdo
 exempla patrū alle
 gat. z p̄ in generali
 dicens. Et mēmen
 tore operū patz 22.
 m Et ac. glo. ma
 gnā. i. virtutis famā
 in p̄nti: z nomē eter
 nū in futuro. Osequēter ponit exempla in p̄ticulari. d.
 n Abraā nōne in tentatōe. immolatōis ysaac gen. xxij.
 o Iuventus ē fidelis. q. d. sic. qz patus fuit imolare p̄
 bonū obedientie. p Et reputatū ē 22. p̄pter bonā vo
 luntatē. q Joseph in tpe 22. qz tūc erat veditus in ser
 uum. r Custodiuit mandatū. renuens adulteriū gen.
 xxxix. s Et sa. est dñs egypti. Gen. xli. t Phinees
 pater n̄ zelando 22. sicut dicit̄ est supra. Jesus. i. so
 sue. x Dum implevit verbū. dñi p moysen sibi dicit̄.
 y Factus est dux in israel: Josue. j. 3 Caleph dū 22.
 virtutē dei 3 exploratores: Dume. xliij.
 a Accipit hereditatem: Josue. xliij.

Machabeorum I

Et surrexit iudas ad ppli defensionē post suū patres.
Et adiua. eū rē. obediētes ei tanq̄ exercitus duci.
Et p̄liabantur p̄lium israel rē. signū. n. habitus generati est delectatio in ope. ij. ethy. r p hoc p̄t q̄ hēbant habitū fortitudinis. **E**t dilatavit rē. ad facta patris sui notabiliter addēdo
Et induit se rē. i. fortiter r andacter.
Et succixit se rē. naz agilis erat r expeditus ad bellādū sicut hō succinctus ad ambulandū. **E**t p̄tegebat castra. i. israel. **S**imilis factus est leoni. de quo scribit puer bto. xxx. Leo fortissimus bestiarū ad nullius pauebit occursum. **E**t sic catulus rē. cuius rugitu terrent bestie r sunt stupide: sic gētes idolatre audito noie iude. **E**t p̄se. est. **H**ic p̄r describit cōflictus iude cum aduersarijs. r p̄mo in generali. secūdo in spālī ibi: **E**t cōgregauit apollonius. Circa p̄mū d̄f. **E**t p̄secut⁹ est rē. in locis abditis. vbi se absconderant fugiendo. **E**t directa est salus i. israel. **I**n manu eius. i. in potētia eius. **E**t exacer. re. multos. eorum gentes debellando. **E**t letificabat iacob. i. pplm israel ipm liberando p̄ **E**t in seculū rē. qd p̄ adimpletum nā ad ei⁹ cōmendatōem narrant ei⁹ facta p̄ orbem vniversum. **E**t p̄gregauit p̄entes. i. factores legi quos interficiebant gētilēs **E**t cōgregauit. h̄ p̄r describit ei⁹ cōflictus cū aduersarijs magis in spālī. r p̄mo tpe antiochi epiphanis. scdo tpe filij sui antiochi eupatoris ca. vj. tercō tpe demetrii filij alteri⁹ fratris. i. seleuci p̄mogenitri antiochi magni. vij. ca. **P**rima in tres fm triplex bellū qd habuit iudas tpe antiochi: p̄mū fact cū regni ducibus. secundū cū regis principib⁹ ibi: **E**t audiuit aut rex. terciū cū finitimis gentibus. ca. v. **P**rima adhuc in duas. qz p̄ponit bellū iude cū apollonio duce samarie. secūdo cū

seron duce syrie ibi: **E**t audiuit seron. Circa p̄mū dicitur **E**t p̄gre. rē. vt faceret sibi nomē debellando iudam. **E**t cog. iudas. p̄ exploratores suos. **E**t erit ob. illi. nō p̄mittēs ei fines suos ingredi. **E**t gladiū rē. in signū victorie sicut dauid gladiū golie. i. Reg. xvij.

Et erat pugnās rē. hoc dicit ad venotandū gladij bonitatē. **E**t audiuit. h̄c p̄r describit bellū iude cum seron syrie duce. circa qd p̄mo ponitur ipius seron apparatus. r p̄t lra. secundo iudeoz metus. ibi: **E**t erit iudas obuiā illis cū paucis. iō timuerunt. i. multitudinē fortē se veniētē. tercio ponit p̄ verba iude populī cōsolatio. ibi: r ait iudas. facile est cōcludi multos in manib⁹ paucor. r b̄ virtute dei cui non pōt resisti. quaz eis assiscere affirmat. d. **I**pi veniūt rē. i. in malis obstinati. **E**t supbia. quaz deus a p̄ncipio mūdi detecit in angelis supbientibus. **E**t dispdat nos rē. inuste nocentū nobis inferendo in p̄sonis p̄p̄is r nob cōiunctis r reb⁹ possessis. pp̄ qd habent iniustū bellū: nos aut iustū. iō subdit. **E**t nos vō pugnamus p̄ aiabus nostris. i. vitis n̄ris defendēdis. **E**t re. n̄ris. a deo datis iō cōcludit. **E**t ipse d̄ns rē. quarto ponitur aduersarioz debellatio cum dicit. **E**t cessauit aut loqui. r patet lra. v. qz ibi. **E**t peruenit ad regem. i. antiochuz epiphanem.

Et audiuit aut rex. **H**ic consequenter describitur bellū iude cum regis principibus ad hoc spālīter destinatis. p̄cedentes vō nō fuerunt ad bellādū missi. sed cum eēt positi ad custodia terrarū iude p̄p̄inquaz: intulerūt iudeis bellū. vt sic oñderēt se zelare. p̄ rege. r diuidit in duas p̄tes. qz p̄ponitur belli apparatus.

Et audiuit aut rex. **H**ic consequenter describitur bellū iude cum regis principibus ad hoc spālīter destinatis. p̄cedentes vō nō fuerunt ad bellādū missi. sed cum eēt positi ad custodia terrarū iude p̄p̄inquaz: intulerūt iudeis bellū. vt sic oñderēt se zelare. p̄ rege. r diuidit in duas p̄tes. qz p̄ponitur belli apparatus.

secundo conflictus. ca. se. pma in dnas. q: primo ponit ap-
 paratus ex pte regaliu. secundo ex pte iudeoz ibi: Et vidit
 Judas. Et notandū q apparatus ex pte regaliū sp est cū
 ira z cupiditate: cū multitudiue supba z ptate. ex pte vo
 iudeoz cū orōe z hūilitate. cū dei fiducia z psetate. Circa
 pmiū p ponit regis
 ordinatio. secundo
 ordinatiois executō
 ibi: Et rex assūpsit.
 Circa pmiū dicit.
 Et au. autē rex.
 duces suos a iudeis
 denicos. cetera pa-
 tēt vsqz ibi. k Et
 vidit q defecit pecu-
 nia de thesauris suis
 zc. q: nō sufficie-
 bat ad tantū exerci-
 tū dū sustinendū.
 Et tributa regio-
 nis modica zc. non
 em solū iudei rebel-
 lauerant eo q co-
 gat eos ad colendū
 fons idoliū. vt dcm
 est. s. h. etiā mlti gē-
 tiles aliū ritū hntes
 quoz aliq colebant
 herculē: aliq dianāz.
 z sic d alijs: qb scri-
 pserat p decretū vt
 dimitterēt ritus su-
 os pp antiochi cul-
 tū. vt eēt pplsvnus
 vt dcm ē. s. j. ca. qd
 erat eis graue. ideo
 negauerāt antiocho
 tributa psueta. m
 Et ti. ne non zc. i. vt
 nō posset cōtinuare
 sumptus militū sic-
 pus. n Et co. ire
 in psidiū. i qua erāt
 diuitie multexi pos-
 set inde defectū suū
 supplere. dimitit tū
 in antiochia q erat
 metropol regni sui
 lysia ad custodiā re-
 gni sui z filij sui. Et
 ad destruendū hita-
 tores iudee. z popu-
 landūz eam alienis
 gentib. hec aut or-
 dinauit: sed nō in q-
 bus sic euenit. z his
 dicitis ptz lra pauc-
 exceptis q discurre-
 tur. o Potesz no-
 bilē zc. in quo nota-
 tur eius aptitudo:
 ad custodiāz regni.
 p Et tradi. ei zc. qz
 tradidit sibi medie-
 tatē exercitus tā in
 hoibus qz in aniali-
 bus. aliā vo medie-
 tatē secū duxit. q
 Et rex assumpsit. h
 pnt ponit ordinatiois regis executio: z p ex pte regis cui-
 of. i Et exiit ab antiochia zc. i. metropoli.

fmones istos iratus ē aio
 z misit z pgregauit exerci-
 tū vniuersi regni sui castra
 fortia valde. z apuit erariū
 suū: z dedit stipendia exer-
 citui in annū. z mādauit il-
 lis vt eēt pati ad oia. Et
 vidit q defecit pecunia de
 thesauris suis. z tributa re-
 gionis modica ppter dissen-
 sionēz plagā quā fecit i ter-
 ra vt tolleret legitima que-
 rant a primis dieb. Et ti-
 muit ne si haberet: z semel
 z bis: in sumptus z dona-
 ria q dederat an larga māu
 z abūdauerat sup reges q
 ante eū fuerāt. z cōsterna-
 tus erat aio valde: z cogi-
 tauit ire in psidez: z accipe-
 tributa regionū: z pgrega-
 re argentū multūz. z reliq-
 o lysiam hoīem nobilē d ge-
 nere regali sup negocia re-
 gia a flumine eufraten vsqz
 ad flumen egypti: z vt nu-
 triret antiochum filiū suūz
 donec rediret. Et tradidit
 ei mediū exercitū z elephā-
 tos: z mandauit ei de omi-
 bus q volebat z de inhabi-
 tantibus iudeā z irīm. z vt
 mitteret ad eos exercitum
 ad pterendā z extirpandā
 virtutem israel: et reliqas
 irīm z auferendā memoriā
 eoz de loco: z vt cōstitue-
 ret habitatores filios alie-
 nigenas in oib finib eoz
 z sorte distribueret terram
 a eoz. z rex assumpsit ptem
 r exercitus residui: z exiuit
 ab antiochia ciuitate rgni
 s sui: anno centesimo z qua-
 dragesimoseptimo z trās-
 fretauit euphraten flumen
 et pābulabat supiores re-
 giones. z elegit lysias pro-
 lomeū filiū dorim z nicha-

s Anno. c. z. xlvij. f. regni grecoz. regni so sui anno. xi.
 q: cepit regnare anno. cxxxvij. regni grecoz. vt dicitur est
 supra. j. ca. Secundo ponit executio ex pte lysie custodis
 igni: cū d. Et elegit lysias zc. i. viros zc. vt sic eēt
 magis voluntarij ordinatoez regis exequi. v Et mi-
 sit eis. xl. milia
 vltroz. i. peditū. cete-
 ra patent vsqz ibi.
 Et au. mercato-
 res zc. in multitudine: et
 ne z fortitudine: et
 credentes q statim
 deberent iudeos ca-
 pere ppanerūt se ad
 emendū illos in ser-
 uos z ancillas. ppē
 qd venerūt ad castra
 eoz. v Et vi. in-
 das. Sic pnt ponit
 apparatū belli ex p-
 te iudeoz. z p p hui-
 lem z deuorā orōnē
 secundo p bellatoz
 dispositōem ibi: Et
 post hoc. Circa p-
 mū ptz lra ex predi-
 ctis vsqz ibi. z Et
 irīm nō habitabat.
 hoc inponitur ad
 reddendū cām qua-
 re non iuerunt hie-
 rusalē ad orandum
 cuz ibi eēt locus dī
 uini cult. a Et
 sanctū. i. templi lo-
 cus. b Et cōculca-
 bat. z subdit a qui-
 bus. c Et filij ali-
 enigenarū erāt i ar-
 ce. piqua templo.
 d Et cōgrati. sunt
 iudei. e Et vene-
 rūt zc. i. venerūt ado-
 rare ibi. versa facie
 ab irīm. sicut dicit
 d daniēle q orabat
 versus irīm. Dani.
 vj. z subdit cā oran-
 di in masphat cū dē
 f Quia locus orō-
 nis erat zc. i. pōtib
 tibus. g In irīm
 erat habitatio gentiū. z ab-
 lata est voluptas a iacob:
 z defecit ibi tibia z citha-
 ra. et congregati sunt z ve-
 nerunt in masphat contra
 f irīm. quia erat locus orati-
 nis in masphat ante in irīm
 b z ieiunauerūt illa die. z in-
 i duerūt se cilicijs. z cinerez
 k imposuerunt capiti suo. et
 i sciderunt vestimenta sua.
 m z expanderūt libros legis

libros legis. ad ostendendū q parati erant p lege se per-
 culis mortis tradere.

Machabeorū I

N De quibus scrutabant gentes et alii n. gentiles magis subtiles. et l'fari volebant arguere cultus idolorum ex libris moysi. nam Exo. xxv. precipit q' intra sanctu' sanctorum ponerent imagines cherubin. sed hoc non valet. qz non ponebant ibi ad hoc q' coleret: s' vt ostenderet q' angeli p' cherubin representati se uiuant deo cuius sedes figurabat p' p'piciatoriu'. quod remanebat vacuu': ad significandu' q' deitas non pot' p' imaginem representari. vt dicitur in libro deus dicitur fuit ibidem.

Et attu. or. et. et subdit ca' quare ista adduxerunt ad illud locu' cu' dicitur. **E**t clamauerunt. ad imperadu' dei miam. **Q**uid faciem' istis. naz. extra istm non erat locus sacrificij. nazarei vo' tenebant offerre sacrificia in expletore uoluntatis. **Q**uomodo poterant uti vestibus sacerdotibus nisi in ministerio teplicu'. ad qd non poterant accedere ppter gentiles qui erant in arce. vt p' dicitur est. ido subdit. **E**t quo et. q. d. non est alius locus. **E**t sancta tua. i. templi loca. **E**t calcata sunt a gentilibus. **E**t contaminata. ex luxurijs et idolatrijs ibidem exercitaz. **S**acerdotes tui et. non potentes tibi ministrare s' solam miseriam sua lugere. **E**t in humilitate. i. delectationem. **E**t ecce nationes conuenient. q. d. non sufficiunt eis mala nob' illata: nisi nos delectant penitus de terra. **E**t tubis exclamauerunt. vt miser cordia implorarent non solum uocibus humanis s' etia' musicis instrumentis: sicut aliqui pulsant eccie campane s' periculus fulguris et tempestatis. **E**t post hec. **D**ic' p'nt ponit apparatus iudeorum p' exercitus dispositioem cu' dicitur. **E**t post h' constituit iudas duces populi. nam in p'culis non est dimittere du' scieter. qd fm humana' prudentia pot' fieri. aliter uideret qd tentatio dei. **T**ribunos. q' p'issent mille bellatoribus. **E**t centurios. q' centum. **P**entacontarchos. qui quinquaginta. et d' a pentha qd est quinqz et costes decem et archos pnceps. qz quinqz decenarijs p'sidebant. **E**t decuriones. q' decem p'issent. **E**t dixit his. q' edificabant domos et. sequit' fm lege que h' Deuterio. xx. et eoz id fuit ibi dicta. **E**t col. ad au. aminau' iosephus dicit emans. que distat a i'rlm. lx. stadijs. vt h'

De quibus scrutabant gentes similitudine simulacrorum suorum. et attulerunt ornamenta sacerdotalia et primitias et decimas: et suscitauerunt nazareos qui impleuerant dies. Et clamauerunt voce magna in celum dicentes. Quid faciem' istis et quo eos duces. Et sancta tua contulcata sunt et contaminata sunt. et sacerdotes tui facti sunt in luctum et in humilitate. Et ecce nationes conuenient aduersum nos: ut nos disperdant. Tu scis que cogitant in nos. Quomodo poterimus subsistere ante facies eorum. nisi tu deus adiuues nos. Et tubis exclamauerunt voce magna. Et post hec constituit iudas duces populi: tribunos et centuriones: et dixit his qui edificabant domos: et plantabant vineas et formidolosus: ut rediret unusquisque in domum suam secundum legem. Et mouerunt castra: et collocauerunt ad austrum ammaum: et ait iudas. Accingimini et estote parati in mane ut pugnetis aduersum nationes has que conueniunt aduersum nos: quoniam melius est nos mori in bello: quam videre mala gentis nostre et sanctorum

Ince. vi. **M**elius est nobis mori in bello. in isto que mors est uirtuosa. **E**t vi. ma. gen. et. que est uita p' brosa cui bona mors est p'ligenda. **C**apitulum. iij. **A**ssumpsit gorgias. Postq' descriptus e' pugne apparatus. b' p'ndescribit p'fict'. Circa que p' ponit iude decernato. secundo denictis aduersarijs templi purificatione ibi: Dicit aut iudas. Prima i duas. qz pmo ponitur p'fictus iude cu' exercitu missio a lyfia. secundo cum ipso in p'sona p'pria ibi: Quicunqz aut alienigenarum. Prima adhuc in tres. quia pmo ponit gorgie in iudicio. secundo in iudicio delusio ibi. Et audiuit iudas. tercio delusi fugientis conclusio ibi. Et adhuc loquente iudicio vo' gorgie fuit. qz dispositio de nocte uenire ad castra iudeorum eos occidere ex improbitate. Et p'z ista v'qz ibi. **E**t filij. s'z alienigenaz. **Q**ui erant ex arce. i. de numero illorum q' erat in arce syo ad nocendu' iudeis quicunqz poterat. **E**t erant illis duces. qz sciebant loca circa i'rlm p' que frequenter discurrebant ad capiendu' iudeos. **E**t audiuit. **D**ic' p'nt ponit insidiat' delusio. quia frans gorgie fuit reuelata iude. et tunc cu' oibus bellatoribus suis exiit de t'etoris ad p'ueniendu' p' exercitus regis q' remanserat in castris anqz gorgias cu' alla p'rediteret q' credes fugisse iudeos in montibus q' rebat eos: et iudex iudas alia p'te exercit' debellauit. et arte arte delusit. et his dicit' p'z ista p'p'cis q' discurrent. **E**t adhuc. n. et. qz illa p' exercit' quaz gorgias secum duxerat adhuc non redierat ad castra regis. **Q**ui regu. i. arma ad se p'cedu'. **E**t gla. ad iudicandu'. **N**on habet. pp' iopia. vt dicitur aliq. s' h' u' u' u' qz de spolijs exercit' appollonij et exercit' sero acq'sierat arma in bona quantitate. vt p'z ca. p'ce. et id libri correcti sic hnt. qz regumeta et gladios si habet. et i' reddidit ca' q're iudas appuit i capo cu' trib' milib' tm. qz lz acq'siuerat arma i p'cedentib' uictorijs. n' t'n i rata copia q' possent arma re tria milia uirorum bellatorum. et sic e' sensus. qz regumeta et gladios non habebant. s' ad armandu' plures q' tria milia. **R**ementote qualiter salui facti sunt patres. Exo. xiiij.

Sicut aut fuerit voluntas in celo sic fiat.

Capitulum. iij.

Assumpsit gorgias quinqz milia uirorum et mille eqtes electos et mouerunt castra nocte ut applicarent ad castra iudeorum et p'cuterent eos subito. Et filij qui erant ex arce erant illis duces. Et audiuit iudas et surrexit ipse et potentes percutere virtutem exercitum regis: qui erant in ammaum. Adhuc enim dispersus erat exercitus castris. Et uenit gorgias in castra iude nocte et neminem inuenit. Et quebat eos in montibus: quoniam dixit fugiunt hi a nobis. Et cum dies factus esset: apparuit iudas in campo cum trib' milib' uirorum t'f' qui tegumeta et gladios si habebant. Et uiderunt castra gentium valida et lorica tos et equitatus in circuitu eorum. et hi ducti ad prelium. Et ait iudas uiris qui secuti erant. Ne timueritis multitudinem eorum. et impetum eorum ne formidetis. Memoretote qualiter salui facti sunt patres nostri in mari rubro cum sequeretur eos pharaon cum exercitu multo. et nunc clamemus in celum: et miserebit' nri d'ns et memoz erit testamenti patrum

Secundo denictis aduersarijs templi purificatione ibi: Dicit aut iudas. Prima i duas. qz pmo ponitur p'fictus iude cu' exercitu missio a lyfia. secundo cum ipso in p'sona p'pria ibi: Quicunqz aut alienigenarum. Prima adhuc in tres. quia pmo ponit gorgie in iudicio. secundo in iudicio delusio ibi. Et audiuit iudas. tercio delusi fugientis conclusio ibi. Et adhuc loquente iudicio vo' gorgie fuit. qz dispositio de nocte uenire ad castra iudeorum eos occidere ex improbitate. Et p'z ista v'qz ibi. **E**t filij. s'z alienigenaz. **Q**ui erant ex arce. i. de numero illorum q' erat in arce syo ad nocendu' iudeis quicunqz poterat. **E**t erant illis duces. qz sciebant loca circa i'rlm p' que frequenter discurrebant ad capiendu' iudeos. **E**t audiuit. **D**ic' p'nt ponit insidiat' delusio. quia frans gorgie fuit reuelata iude. et tunc cu' oibus bellatoribus suis exiit de t'etoris ad p'ueniendu' p' exercitus regis q' remanserat in castris anqz gorgias cu' alla p'rediteret q' credes fugisse iudeos in montibus q' rebat eos: et iudex iudas alia p'te exercit' debellauit. et arte arte delusit. et his dicit' p'z ista p'p'cis q' discurrent. **E**t adhuc. n. et. qz illa p' exercit' quaz gorgias secum duxerat adhuc non redierat ad castra regis. **Q**ui regu. i. arma ad se p'cedu'. **E**t gla. ad iudicandu'. **N**on habet. pp' iopia. vt dicitur aliq. s' h' u' u' u' qz de spolijs exercit' appollonij et exercit' sero acq'sierat arma in bona quantitate. vt p'z ca. p'ce. et id libri correcti sic hnt. qz regumeta et gladios si habet. et i' reddidit ca' q're iudas appuit i capo cu' trib' milib' tm. qz lz acq'siuerat arma i p'cedentib' uictorijs. n' t'n i rata copia q' possent arma re tria milia uirorum bellatorum. et sic e' sensus. qz regumeta et gladios non habebant. s' ad armandu' plures q' tria milia. **R**ementote qualiter salui facti sunt patres. Exo. xiiij.

Et tubarum. adant manduz bellatores suos ad pliu. cetera patent. **E**t ad huc loquente iuda. b pnr ponit Gorgie delusi cofusio: q: fugit. timens pligere cu exercitu inde. lo dr. **E**cce appa ruit ps quedā. f. illa ps exercitus regis: quā secum duxerat gorgias. vt pdictū ē o **P**rospiciēs de mōte. in quo gorgias quēstierat iudeos p **E**t vi. gor. rē. f. il li quos reliquerat i castris. q **E**t suc censa sunt castra eorum a iudeis. r **Q**uib' illi rē. r fuge rūt nō audentes cū iudeis affligere. ce tera patent. s **Q**uicūq; ar. descri pto cōfictu iude cū exercitu misso a ly sia. hic pnr ponitur exercitus eius cum exercitu lysie in pso na ppria. Circa qd p mo ponit motuuz lysie. r patet ei' ap paratus cū subdit. **C**ogregauit ly sias rē. f. peditū. se cūdo ponit iude oc curfus ibi: r occur rit eis Judas rē. **E**t oīo eius cū subdit: **B**enedictus es sal uator israel q cōtri uisti impetū poten tis. i. goliē. hoc hē. j. Reg. xvij. **E**t tradi disti castra alienige narū in manu iona the filij saul rē. j. re. xiiij. tercio ponitur vtrozūq; cōfictus cū dr. **E**t cōmiserūt pliu rē. r ptz lra. **A** Dixit autē Judas. postq; descripta est **J**ude decertatio. h pnr repstis hostib' describit templi pu rificatio: r secundo purificati renouatō ibi: **E**t acceperūt la pides. **T**ercio altaris dedicatio ibi: et fecerunt dedicatōes **C**irca primū p po nit lamentū destru ctionis cum dicit. **E**t viderunt rē. f. ipm templū. **E**t altare. f. holo

nroz: r cōteret exercitum istū ante faciē nrām hodie r scient oēs gentes quia ē de' q redimat r liberet isrl r leuauerūt alienigene ocu los suos. r viderūt eos ve niētes ex aduerso. r exierūt de castris in pliu. r tuba ce cinerūt hi q erāt cum iuda r pgressi sunt r pprite sunt gētes r fugerūt in campū. **M**ouissimū aut ceciderūt i gladio. r psecuti sē eos vsq; gezerō r vsq; i campos idumee r azoti r iamnie: r ceciderūt ex ill' vsq; ad tria milia viroz. r reuersus est iudas r exercit' ei' seqns eū. **B**ixitq; ad pplm. **N**ō pcupiscat' spolia: q; bellū p nos ē. r gorgias r exerci tus eius ppe nos in mōti bus. h state nūc p inimicos nrōs r expugnatē eos: et sumetis postea spolia secu mri. **E**t adhuc loquēte iuda n hec. **E**cce appuit ps qdaz o **P**spiciēs de monte. **E**t vi p dit gorgias q in fugā puer q si sunt sui: r successa sunt ca stra. **F**umus. n. q videbat' declarabat quod factū est. **Q**uibus illi conspectis ti muerūt valde: aspicientes sil' r iudā: r exercitū i cam po patū ad pliu. r fugerūt oēs in campo alienigenaz r iudas reuersus ē ad spo lia castrorū. r acceperunt aurū multū r argentum et hyacinthū r purpurā mari nā r opes magnas r puer si hymnū canebāt r bñdi cebāt deū in celū qm bon' est. qm in seculū mia eius. r facta est salus magna in israel in die illa. **Q**uicūq; aut alienigenarū euaserūt venerūt r nunciauerunt ly sie vniuersa que acciderāt **Q**uib' ille auditis cōster natul animo deficiebat. qz nō qualia voluit: talia cōti gerūt in isrl: r qlia manda uit rex. **E**t sequēti anno cō gregauit lysias viroz ele ctroz sexaginta milia r eq-

tum quinq; milia vt debel laret eos. **E**t venerūt i iu deā. r castra posuerūt i be theron: r occurrit illis iu das cum decē milib' viris **E**t viderūt exercitū fortēz r orauit r dixit. **B**ndict' es saluator isrl q cōtriuisti impetū potentis in manu serui tui dō. r tradidisti ca stra alienigenarū in manu ionathe filij saul r armige ri eius. **C**ōclude exercituz istū in manu ppli tui isrl: et cōfundāt in exercitu suo r eqtib'. **B**a ill' formidinē r tabefac audaciā vtut' eoz r cōmoueāt cōtritiōe sua. **B**eijce illos gladio dilige tū te: r collaudēt te oēs q nouerūt nomē tuū in hym nis. **E**t p miserūt pliu. r ce ciderūt d exercitu lysie qn q; milia viroz. vidēs autē lysias suorū fugā r iudeoz audaciā. et q pati sē aut vi uere aut mori fortiter abiit antiochiā r elegit milites vt multiplicati rursus ve nirēt i iudeā. **B**ixit aut iu das r frēs eius. **E**cce ptri ti sunt inimici nrī. ascēda mus nūc mūdare sancta et renouare. **E**t cōgregat' est oīs exercit'. r ascēderūt in mōtē syon. **E**t viderūt san ctificatōem desertā. r alta re pphanatū. r portas eru stas. r i atrijs virgulta na ta sicut in saltu vel in mōti bus: r pastophoria diru pta. **E**t sciderunt vestimē ta sua. r planxerunt plāctu magno et im posuerūt cine in faciē sup terrā. et excla mauert tubis signorū. **E**t clamauerūt i celū. **T**ūc or clamauerūt i celū. **T**ūc or dinauit iudas viros r pu gnaret aduersus eos q erāt i arce: donec emūdarēt scā r elegit sacerdotē sine ma cula volūtate hntes i lege dei. et mundauerūt sancta **E**t tulerunt lapides cōta minatōnis in locum imun dum. **E**t cogitauit d altari

castorum. **P**rophanas. nam ibi positus fue rat idolum. vt dcm est supra. j. ca. **E**t in atrijs vir gulta nata. f. i atrio sacerdotū r in atrio viroz mundozum. r in atrio immun dozum. **E**t pastophoria dirupra. i. domūca las circa atria sacer dotuz edificatas in quibus offerentes hostias pacificas co medebant corā do mīno ptem sibi con tingentē. naz de ho stijs pacific' vna ps incendebat ad ho nozem diuinū. alia cedebat in vsus sa cerdotum tercia in vsus offerentium. **E**t sciderunt ve stimenta suaz. in si gnuz holozis r ho miliatōis. **E**t exclamane runt rē. de quib' ha bet **R**ome. r. r di cuntur. tube signoz q; p illas significa bant plura. f. cōno catio ad cōsiliū. r cōgregatio ad festū r motio castrorum r exercitatio ad bel lum. **T**ūc ordinauit rē. hic secūdo tollit impedimētū purifi catōis cum dicitur. **T**ūc ordinauit rē. vt sic essent occu pati in sua defensio ne. vt nō possent p ijcere sagittas vl' ipi cula ad eos q emū dabant loca sancta **E**t cōsequēter ponit tur ipsa purificatio cum dr. **E**legit sacerdotēs rē. i. san cte vite r integrē sa me. **E**t tulerūt. rē. i. lapides altaris: qd fecerāt gentiles ad imolandū idolo sup altare holocau stoz posito. vt dcm est supra. j. ca. **I**n locū immū dūz. lapides aut al taris dñi cōtamina tos posuerūt in lo co mundo. sicut sb dit. r cogitauit d al tari holocauistoz rē

Machabeorum I

Het reposuerunt. et id est in monte syon ubi erat domus domini. **Q**uoniam veniret propheta dicens quod esset agendum de illis. **E**t acceperunt. **H**ic dicitur describitur templi purificationis renovatio: et primo quantum ad altare holocaustorum: cum dicitur. **E**t acceperunt et quod habet Exo. xx. et deuter. xxvij.

Et edificauerunt et id est ad situm domus illius quod fuerat dissipatum. **E**t edificauerunt sancta. reparando ruinas que erant in prima parte templi que vocabatur sancta. **E**t que intra et pando defecimus exites in secunda parte templi que dicebatur sancta scilicet. **E**t edificauerunt que erant extra per habitaculum sacerdotum. **E**t atria sanctificauerunt eradicando ymagines et aspicientes lustrationis aqua. **E**t intulerunt candelabrum et. hec enim tria erant in prima parte templi. mensa positionis in parte aquilonari. candelabrum in australi: altare incense in medio contra sanctum sanctorum. **E**t incensum posuerunt. i. cremauerunt super altare. **E**t appenderunt velamenta. unum in introitu templi: aliud autem sanctum sanctorum. **C**entesimi quadragentesimo octavi anni. regni grecorum. **S**ecundum tempus et secundum diem et. Nam anno. c. xlv. die. xxv. mensis casleu sacrificauerunt ydolatre super aras. ut habetur. s. j. capitulum. et anno. c. xlvij. die vicesima quinta. mensis casleu obtulerunt iudei sacrificium in templo purificato: et sic reuolutis tribus annis eadem die renouatum est templum qua fuerat antequam contaminatum: sicut fuerat antea propheta tum. Dani. viij. **E**t fecerunt dedicationem. **H**ic consequenter describitur templi renouatio dedicationis: et primo quantum ad altare: cum dicitur. **E**t fecerunt dedicationem altaris diebus octo. et inde tractum fuit quod festa solennia octiduum habent in nouo testamento. **E**t ornauerunt et. pro victorijs a deo sibi datis. **E**t statuit iudas et. **I**sta est dies que dicitur Job. x. Centesima sancta scilicet in hierosolymis et

hyems erat. **I**ncipiebat enim hec solennitas a. xxv. die mensis casleu. cui respondet nouember et aliquando december in parte. **P**rima namque dedicatio tempe salomonis facta fuit in septembri. iij. Regum. viij. **A**lia in reditu babilonice captiuitatis fuit in vere. cetera patent vsque ibi. **3** **E**t haberet populus

pli coronis aureis et scutulis: et dedicauerunt portas et pastophoria: et imposuerunt eis ianuas. **E**t facta est leticia in populo magna valde: et auersus est obprobrium gentium. **E**t statuit iudas et fratres eius: et uniuersa ecclesia israel: ut agatur dies dedicationis altaris in temporibus suis ab anno in annum per dies octo: a quinta et vicesima die mensis casleu cum leticia et gaudio. **E**t edificauerunt in tempore illo montem syon: et per circuitum muros altos et turrem firmas: nequando venirent gentes et conculcarent eum sicut antea fecerunt. **E**t collocauit illic exercitum ut seruarent eum et muniuit eum ad custodiendam bethsuram: ut haberet populus munitionem contra faciem ydumee.

Capitulum. v. **F**actum est ut audierunt gentes in circuitu quia edificatum est altare et sanctuarium sicut prius: irate sunt valde: et cogitabant tollere genus iacob: qui erant inter eos: et ceperunt occidere de populo et persequi. **E**t debellabat iudas filios Esau in ydumee et eos qui erant in arabathane quia circumsedebant israhelitas et percussit eos plaga magna. **E**t recordatus est maliciam filiorum beam qui erant populo in laqueum et in scandalum insidiantes ei in via. **E**t conclusi sunt ab eo in tur

inter eos. plures enim de filiis israel fugientes persecutorem anthiochi epyphanis: latenter iuerant ad habitandum inter gentes prope iudeam habitantes. secundo ponitur conflictus iude in speciali: et primo contra ydumeeos et arabathaneos et filios beam. nam isti prout poterant iudeis

et. **S**icut enim esau qui sequebatur iacob. Gen. xxvij. sic ydumeei ab esau descendentes semper molesti fuerunt iudeis descendentes a iacob.

Capitulum. v. **F**actum est. ut audierunt gentes et. **H**ic ponitur tertius conflictus iude anthiochi tempore: quem habuit iudas cum finitimis gentibus: inuidentibus prosperitati iudeorum: que facta est per iudam et fratres eius propter quod iudeos habitantes inter eos occidebant: et propinquos terminis eius inuadebant et obsidebant. propter quod iudas et fratres eius: contra gentes istas pugnavit. circa quod sic proceditur: quod primo ponitur afflictio liberatio. secundo aliquando israhelitarum presumptio: ibi. **E**t in diebus prima in duas. quia primo ponitur conflictus iude contra aliquos speciales aduersarios: secundo contra alios ex diuersis gentibus commixtos: ibi. **E**t congregate sunt gentes. **C**irca primam premititur causa conflictus iude in generali cum dicitur. **E**t factum est ut audierunt gentes in circuitu. i. gentes in circuitu iude habitantes. **B**rate sunt valde. prosperitati iudeorum inuidentes. et simile habetur. primo Esdre. iij. et Neemie iij. **E**t cogitabant et. i. filios israel. **D**Qui erant

Liber

nocebant. et patet lra vsqz ibi.

E Anathematizauit. sicut dicitur de ioseph qd anathematizauit urbem hiericho: ioseph vj. cuius habitatores omnes interfecit: et metalla que p igne purgari poterat diuino cultui deputauit p necessarijs tabernaculi vnde anathematizatio est nome grece: et dicitur ab ana qd est sursum et thesis postio. qz talia sepant ab vsibz humanis: et deputantur cultui diuino.

E Et trāsiuit ad filios amon. isti etiā fuerunt molesti iudeis quous eis debuissent esse beniuoli: eo qd descenderat de loth nepote abrae.

E Et cepit lazarus et filios eius: et reuersus est in iudeam. id est villas sub domino lazari existeres.

E Et congregate sunt gentes. Hic pnt ponitur pfectus iude contra aduersarios ex diuersis gentibus: comitatos. Circa qd primo ponit causa cōstituti: secundo belli apparatus: ibi. Et autē audiuit. tercio bellantium dicitur. ibi. Et abiit symon. Causa vero cōstituti fuit oppressio iudeorum a pmissis gentibus in galaad et in galylea ppter qd iudei in illis partibus positi perierunt a iuda et eius fratribus adiuari et littera p paratibz exceptis.

E Et fugerunt etc. sic noxiabat illa munitio

E Et tymotheus est dux etc. qd erat hō bellicosus et iudeis molestus. **E** Et ptolomaida. ciuitate qd postea dicta est achon. **E** Et audiuit. Hic consequenter ponitur belli apparatus: habito enim cōsilio iudas cum vna parte exercitus iuit ad liberandum iudeos

ribus: et applicuit ad eos et anathematizauit eos et icēdit frēs eoz igni. cū oibz qd i eis erāt. Et trāsiuit ad filios amon et iuēit manū fortē et pplm copiosū et tymotheū ducē ipoz. Et omisit cū eis plia multa: et struit sē ipscū eoz et percussit eos: et cepit lazarus et filios eius: et reuersus est in iudeā. Et congregate sunt gentes qd sūt in galaad ad aduersus israhelitas qd erāt in finibz eoz vt tollerēt eos. Et fugerūt in dathemā munitōez: et miserūt lras ad iudā et frēs eius dicētes. Congregate sūt aduersū nos gentes p circuitū vt nos auferāt: et parāt venire et occupare munitōez in quā pfugim? et tymotheus est dux exercitus eoz. Nūc igitur veni et eripe nos de manibz eoz: qz cecidit multitudo d nob. Et oēs frēs nrōs qd erāt in locis tubin effecti sūt et captiuas duxerūt uxores eoz et natos et spolia: et penerūt illic fere mille viros. Et adhuc epistole legebāt. Et ecce alij nūcij venērūt de galylea cōcussis tunicis nūciātes sūm vobis: dicētes puenisse aduersū se in ptolomaida et tyro. et sydone: et impleta est ois galylea alienigenis vt nos psummāt. Et audiuit at iudas et pplis sūmōes istos: cōuenit ecclesia magna cogitare qd facerēt fribus suis qd in tribulatiōe erāt et expugnabant ab eis. Dixitqz iudas symoni fratri suo. Elige tibi viros et vade et libera frēs tuos in galylea: ego autē et frater meus ionathas ibimus in galaadithim. Et reliquit iosephum filiū zacharie et azariāz duces populi cum residuo exercitu in iudea ad custodiam: et pcepit illis dicēs. Prestote populo huic. et nolite bellum cōmittere aduersus gentes donec reuertamur. Et dati sunt symoni viri tria

milia: vt iret in galyleam: iude autē octo militia in galaadithim. Et abiit symon in galyleam: et cōmisit prelia multa cum gentibus: Et contrite sunt gentes a facie eius et persecutus est eos vsqz ad portā ptolomaidis. Et ceciderūt de gentibus fere tria milia viroz: et accepit spolia eoz. Et assumpsit eos qd erāt in galylea et in arbatis cū vxoribus et natis: et omnibus qd erāt cū illis: et adduxit in iudeā cū leticia magna. Et iudas machabeus et ionathas frater eius trāsiērunt iordanē et abierūt viā triū dierū in desertū. Et occurrerunt eis nabuthei et susceperunt eos pacifice et narrauerūt eis oia que acciderāt fratribz eoz in galaadithide. et qz multi ex eis pprehēsi sunt in barasa et bosor et in alunis et in casphoz et mageth et carnai. De omnibus ciuitatibus munitis et magne. Et in ceteris ciuitatibus galaadithidis tenentē pphensi. Et in crastinū cōstituerūt ad mouē exercitum ciuitatibus his: et pprehēdere et tollere eos in vna die. Et cōuertit iudas et exercitus eius viam in desertū bosor repēte: et occupauit ciuitatē: et occidit oēs masculum in ore gladij: et accepit oia spolia eoz: et succēdit eam igni. Et surrexerūt inde nocte et ibant vsqz ad munitiōem. Et factū est diluculo cū eleuassent oculos suos: et ecce populū multū cuius non erat numerus: portātes scalas et machinas: vt pprehēderēt munitiōem et expugnarēt eos. Et vidit iudas qz cepit bellum: et clamor belli ascēdit ad celū sicut tuba et clamor magnus de ciuitate. Et dixit exercitui suo. Pugnate hodie pro fratribz vestris. Et venit tribus ordinibus post eos et exclamauerunt

qui erant in galaad: et symon cū alia parte ad liberandū eos qui erant in galylea: et iosephum filiū zacharie et azariā requirit iudas cum residuo exercitu in iudea pro custodia populi manētis in sua absentia. **E** Et dati sunt viri etc. quia cum paucioribus aduersarijs habebat cōsurgere iudas.

E Et abiit. Hic cōsequenter ponit bellantium virtus: et primo symonis et sui exercitus. et patet littera vsqz ibi.

E Et assumpsit eos qui erant in galylea et in arbatis cum vxoribus et natis: et omnibus que erant etc. vt essent magis remoti ab aduersarijs et p consequēs magis tūti. **E** Et iudas. hic consequenter ponit virtus inde et eorum qui cum ipso erant: et diuiditur in duas partes: quia primo ponitur aduersariorum debellatio. secundo iudeorum affectu ratio. ibi. Et congregauit iudas. Prima in duas secundū duplicem timothei debellatiōem. secunda ibi. Post hec autem Circa primam partē patet lra vsqz ibi.

E Constituerūt ad mouere exercitū. I. ipsū applicare ad inuadendum.

E Et surrexerunt in nocte. vt ex ipso nō irruerent super eos qui obsiderāt iudeos inclusos in munitiōe.

E Et vidit iudas etc. ad capiendum dictā munitiōem.

E Et venit etc. distulit enim exercitum suum in tres partes irruens super aduersarios a tergo.

Machabeorum I

Et diuertit iudas in maspha. alii qui libri habent: masphat et male: q̄a masphat est locus in iudea in q̄ fuerūt congregati iudas et ppl̄s ad dominum deprecandū supra. iij. caplo.

Post hec autem verba. hic consequēter ponitur secunda t̄mothei debellatio: et patet litera vsq̄ sibi.

Et ait timotheus principibus exercitū sui. erat em̄ fortis et per hoc factum fortis et auctoritatis de victoria sui contra iudam vel econuerso.

Status scribas populi sec̄ torrentē. Isti enim habebant in script̄ nomina bellatorū: et per hoc poterant scire si omnes transirent.

Et transfretauit ad illos prior: ut daret alijs audaciā transendi.

Et proiecerūt rē. ut fugerent maḡ ex parte.

Et congregauit postq̄ descripta est aduersariorū debellatio. hic consequenter describitur iudeorū securatio: nam liberatos ab obsidione noluit inter aduersarios dimittere: sed adducere eos in iudeam ut essent ibi tuti. et patet litera vsq̄ sibi.

Et venerunt vsq̄ ephron. ubi p̄sit impedimentum superueniens in via: nam habitatores ephron negauerunt eis transitum per suam ciuitatem et non poterāt transire per aliam viam: ideo subdit.

Sed per mediū. scilicet ciuitatē ephron. Inter erat. scilicet

tubis et clamauerūt in oratione. Et cognouit castra t̄mothei q̄ machabeus est et refugerūt a facie ei⁹. Et percusserūt eos plaga magna et ceciderūt ex eis in die illa fere octo milia virorū.

Et diuertit iudas in maspha et expugnauit et cepit eam: et occidit om̄es masculum ei⁹ et sup̄sit spolia ei⁹: et succēdit eā igni. Inde perrexit et cepit casbon: et maged et bosor: et reliquas ciuitates galaadithidis. Hec autē v̄ba congregauit t̄motheus exercitū alium et castra posuit contra yaphon trans torrentem. Et misit iudas speculari exercitum: et renūciauerūt ei dicentes: q̄ cōuenerūt ad eū om̄es gentes que in circuitu nostro sunt et exercitus multus nimis. Et arabes cōduxerunt in auxiliū sibi et castra posuerūt trās torrentem. parati ad tevenire in prelium. Et abiit iudas obuiam illis. Et ait t̄motheus principibus exercitus sui. Cū appropinquauerit iudas et exercit⁹ ei⁹ ad torrentem aque: si trāsierit ad nos prior: nō poterim⁹ sustinere eū. q̄ potēs poterit aduersum nos. Si vero timuerit trāsire et posuerit castra extra flumē transfretemus ad eos: et poterimus aduersus illū. Et at appropinquauit iudas ad torrentē aque statuit scribas populi secus torrentē et mādauit eis dicēs. Meminē hoīm reliquerūt: sed veniant omnes in preliū.

Et transfretauit ad illos prior: et om̄is ppl̄us post euz et cōtrite sūt oēs gētes a facie eoz: et proiecerūt arma sua et fugerūt ad phanum qd̄ erat in carnaim. Et occupauit ip̄am ciuitatē: et phanum succēdit igni cū omnibus q̄ erāt in ip̄o: et oppressa est carnaim: et non potu

it sustinere contra faciē iude. Et congregauit iudas vniuersos israhelitas qui erant in galaadithide a minimo vsq̄ ad maximum: et viros eoz: et natos et exercitū magnū valde ut venirent in fr̄a iude: et venerunt vsq̄ ephron: et hec ciuitas magna in ingressu posita munita valde. Et nō erat declinare ab ea de extra vel sinistra: s̄ p̄ mediū iter erat. Et incluserūt se q̄ erāt in ciuitate: et obstruxerunt portas lapidibus. Et misit ad eos iudas verbis pacificis dicēs. Transeamus p̄ terram vr̄am ut ea mus in terrā nr̄am: et nemo vobis nocebit: tm̄ pedib⁹ transibimus. Et nolebant eis ap̄ire. Et p̄cepit iudas p̄dicari in castris: ut applicarēt vnusq̄sq̄ in quo erat loco. Et applicuerūt se viri virtutis: et oppugnauit ciuitatē illam tota die et tota nocte: et tradita ē ciuitas in manu ei⁹. Et pemersit omnem masculū in ore gladij: et eradicauit eam et accepit spolia ei⁹: et transiuit p̄ totam ciuitatē sup̄ interfectos. Et transgressi sunt iordanem in cāpo magno cōtra faciem bethsan. Et erat iudas cōgregans extremos et exhortabat ppl̄m p̄ totā viam donec veniret in terram iuda. Et ascēderūt in montē sion cū leticia et gaudio et obtulerunt holocausta q̄ nemo ex eis cecidisset donec reuerterent in pacem. Et in dieb⁹ qb⁹ erat iudas et ionathas in fr̄a galaad et symō frat̄ ei⁹ in galylea: et facie ptolomaidis: audiuit ioseph⁹ zacharie fili⁹: et azarias p̄iceps virtutis: res bene gestas: et pl̄ia q̄ facta sūt et dixit. Faciamus et ip̄i nob̄ nomē: et eam⁹ pugnare aduersus gētes: q̄ in circuitu nr̄o sūt. Et p̄cepit his q̄ erāt in exercitu suo: et abi

Iude et populo ei⁹. Et obstruxerunt portas lapidibus. id est murauerunt eas.

Et precepit iudas predicare. s. per precōnem dicere:

Et applicarent id est ut insultū facerent in ciuitatem.

Et eradicauit eas id est subuertit.

Et erat iudas rē faciebat em̄ vltimaz custodiā ne aliqs ex debilitate seu alia occasione remaneret p̄ armatos: et ab aduersarijs insidiarib⁹ caperetur.

Et obtulerūt rē. id est eo q̄ bellatores sani redierant et integro numero.

Et in diebus. hic consequenter describitur quorūdam iudeorum presumptio scilicet illorum qui in absentia iude et fratrum suorum remanserant ad populi custodiam: et presumētes de sua virtute exterrunt ad prelandū cum gentilibus contra iude prohibicionem que habet s̄. et patet l̄ra vsq̄ sibi.

Et azarias p̄iceps virtutis id est p̄tis exercitus que remanserant ad custodiam iude tantum et non ad bellum contra extraneos concitandum.

Faciamus et ip̄i nob̄ nomē: et eam⁹ pugnare aduersus gentes: que in circuitu nr̄o sunt. ex q̄ patet q̄ mouebatur ex presumptōe et laudis cupiditate.

Et abiit ianā rē. ubi habitabat gozgas cum exercitu suo.

¶ Ipsi autem non erant etc. Parthie et filiorum suorum et consanguineorum eorum.

¶ Et viri iuda etc. propter crebras et magnas victorias.

¶ Et conuenerunt ad eos etc. in forma sine laude de eorum fortibus magnificas res et dicuntur fausta a fauo faues qui fortune fauores. plures enim de gentibus circa indeam habitantibus videntes et audientes iude fratrumque suorum bonas. s. fortunas venierunt ad eos facere amicitias. ¶ Et ambulabat samarsa ubi habitabat gentiles illuc missi de pside: qui semper fuerunt molesti iudeis: ut patet primo Esdre et neemie. et reuertit scriptura ad loquendum de predictis qui processerant ad bellum ex presumptioe cum dicitur.

¶ In illa die. id est eo tempore.

¶ Ceciderunt sacerdotes etc. i. iosephus et azarias s. dicitur: qui licet essent de sacerdotali genere: tamen erant de sorte ioharim: s. qua fuit marathias ut habet s. i. p. ca. secunda.

¶ Cap. vi.

¶ Rex antiochus. Describitur victorias iude tempore antiochi epiphane: h. p. de scribitur p. iude re pore filij sui antiochi eupatoris: et q. corruptio vni. e. generatio alteri. ideo p. ponit mors antiochi illustris: secundo substitutio filij eius antiochi eupatoris: ibi et cognouit lysias. Circa p. mu. p. mo. pontis sue mortis occasio. q. fuit duplex. Una q. fuit turpis repulsus a q. dam ciuitate p. fidis valde opulenta: qua querebat subdito dep. dari: et b. est quod dicitur.

¶ Et audiuit etc. etc.

erunt iamnia: et exiit gorgias de ciuitate: et viri eius obuiam illis in pugnam.

¶ Et fugati sunt iosephus et azarias vsq. in fines iudee: et ceciderunt illa die de populo israel ad duomilia viri. ¶ Et facta est plaga magna in populo quia non audierunt iudam et fratres eius: existimantes fortiter se facturos. Ipsi autem non erant de semine virorum illorum: per quos salus facta est israel. ¶ Et viri iuda magnificati sunt valde: in conspectu omnis israel et gentium omnium ubi audiebatur nomen eorum. ¶ Et conuerunt ad eos fausta acclamantes. ¶ Et exiit iudas et fratres eius et expugnabant filios esau in terra que ad austrum est: et percussit chebron et filias eius et muros eius: et turreseius succendit igne in circuitu.

¶ Et mouit castra ut iret in terram alienigenarum. ¶ Et ambulabat samariam. ¶ In illa die ceciderunt sacerdotes in bello dum volunt fortiter facere. duz sine consilio exeunt in prelium. ¶ Et declinauit iudas in azotum in terram alienigenarum: et diruit aras eorum et spolia deorum suorum succendit igni et cepit spolia ciuitatum et reuersus est in terram iuda.

¶ Cap. vii.

¶ Rex antiochus ambulauit superiores regiones. ¶ Et audiuit eam ciuitatem elimaidem in pside nobilissimam et copiosam in argento et auro: templumque in ea locuplex valde. ¶ Et illic uel lamia aurea: et lorice et scuta. q. reliquit alexander philippi rex macedo q. regnauit primus in grecia: et uenit et querebat cape ciuitatem et dep. dari eam et non potuit qm inotuit primo his q. erant in ciuitate. ¶ Et insurrexerunt

in pside et fugit inde: et abiit cum tristitia magna: et reuersus est in babilonia: et uenit q. nunciaret ei in pside: q. fugata sunt castra q. erant in terra iuda: et quia abiit lysias cum virtute forti in primis et fugatus est a facie iudeorum: et inualuerunt armis et viribus et spolijs multis que ceperunt de castris que exciderunt: et quia diruerunt abominationem quam edificauerant super altare q. erat in hierusalem: et sanctificationem sicut prius circumdederunt muris excelsum: sed et bethsuram ciuitatem suam. ¶ Et factum est ut audiuit rex sermones istos expauit et commotus est valde: et decidit in lectum et incidit in languorem pre tristitia: quia non est factum sicut cogitabat. ¶ Et erat illic per dies multos: q. renouata est in eo tristitia magna: et arbitrat. est se mori. ¶ Et vocauit oes amicos suos: et dixit illis. Recessit somnus ab oculis meis et concidi et corru cor de p. sollicitudine. ¶ Et dixi in corde meo. In quantam tribulationem deueni: et in q. fluctus tristitie in qua nunc sum: qui iocundus eram.

¶ et dilectus in potestate mea. ¶ Muncvero reminiscor malorum que feci in hierusalem unde et abstuli omnia spolia aurea et argentea q. erant in ea: et misi auferre habitantes iudeam sine causa. Cognoui ergo q. propterea inuenerunt me mala ista et ecce pereo tristitia magna in terra aliena. ¶ Et uocauit philippum unum de amicis suis: et preposuit eum super uniuersum regnum suum. ¶ Et dedit ei dyadema et stolam suam et anulum: ut adduceret antiochum filium suum et nutriret eum et regnaret. ¶ Et mortuus est illic antiochus rex anno centesimo quadagesimo-

bandit ab exploratoribus quos miserat ad ingrediendum et elustratum i. q. bus possit accipere diuitias: et pecunias multas: nam ad b. iterat in pside. ut dicitur s. iij. ca.

¶ Et illic fuerunt etc. ad decorum templi diuitia plena.

¶ Et lorice etc. ad memoriam suarum victoriarum.

¶ Et querebat cape ciuitatem. dolose.

¶ Et non potuit q. ciuitatem b. uelaret fuit e. dolose.

¶ Et abiit cum tristitia magna q. fuit occasio sue mortis prima nam spiritus tristis exiccat ossa: puerb.

¶ xv. Scda sue mortis occasio fuit tristitia super predicta uenies de audita debellatione p. n. p. suorum i. iudea et p. p. iudeorum et b. est q. d. r.

¶ Et uenit q. nunciaret ei. et patet littera vsq. ibi.

¶ Et q. etc. id est idolum iouis q. edificauerat antiochus super altare dicitur: ut s. ca. j.

¶ Et sanctificationem id est templum.

¶ Et bethsuram etc. ut esset eis in fortalicium s. impulsus gentium.

¶ Et audiuit etc. q. debellat. fuerat in elimaide et principes sui in terra iude.

¶ Et arbitrat. e. seniozi. despons de infirmitate. sanari. cetera patent vsq. ibi.

¶ Et dilectus i. p. me. h. b. erat a satellitibus suis: h. erat odio sus gentibus alijs propter superbiam et malicia sua p. n. c.

¶ Munc reminiscor etc. pena debita doce te culpam.

¶ Et preposuit etc. ut dens imminere de p. pinguo suo iterum.

¶ Et dedit ei dyadema etc. i. insignia regalia ad insigniendum filium suum.

¶ Et mortuus est etc. cepit at regnare anno centesimo tricesimo septimo: ut s. j. ca. p. mus t. annus et vltimus fuerit iustitiae.

Osachabeorum I

e anno septimo regni sui cepit filios isrl grauer affligere
anno .ix. posuit ydolum sup altare: vt pz ex pdictis s. j. ca.
Et cognouit. descripta morte antiochi: hic pnr descri-
bit substitutio filij sui qd p sublimat in fignu scdo promoca-
tur p dei populū: ibi. z hi quierāt. Circa primū dz.

Et cognouit lysi-
as. quem reliquerat
Antioch⁹ ad custodi-
am regni z nutritio-
nem filij sui: vt s. iij.
caplo.

Quis mortuus ē
rex. h. cognouit p nū-
ciū pueniētē phillip-
pū: quē rex moriens
instituerat tutorē fi-
lij sui. Et cōsti-
tuit zc. vt sic paret
philippū officio tu-
toris et regni nego-
ciji sē ipm froz quē-
do. y. Et hi. Hic
pnr rex nou⁹ p iude-
os puocat: z p pont-
tur hui⁹ puocatiois
ocasio: scdo ipsa p-
uocatio ibi. Et irat⁹
est rex. Pccatio sō
puocatiois fuit accu-
satio iudeoz erga ip-
suz de obsidiōe ma-
cedonū: z qbusdam
alijs: z h. est qd dz.

Et hi qd erāt in arce
ad nocendū iudeis
vt habet s. j. ca.

Concluserāt isrl zc.
id est sic en artanēf
q non poterāt libere
exēq cultū diuinū.

Et cogitauit zc.
vt diuin⁹ cult⁹ possz
libere exerceri.

Et fecerunt bali-
stas. ad faciendū spi-
cula p arcis ppug-
nacula. Et ma-
chinas ad destruen-
dū muros eius.

Et exierūt zc. oc-
culte et ipioz ex isrl
fauore: iō subdit. Et
adiūperūt se illis zc.

Mos decreuimus
seruire pū tuo zc. isrl
fuerūt d ill⁹ q iuerūt ad
ad antiochū epipha-
nē ipetrātes ab eoz
facēt iusticias gētū i
isrlm vt s. j. ca.

Et filij populū no-
stri zc. s. marathias z
filij ei⁹ z amici eius
qui puaricatores le-
gis obsidebāt vel oc-
cidebant. h. Et non ad nos zc. inferēdo nobis mala.

Sed z in zc. psequēdo amicos z sectatores legis.

Et ecce applicuerūt hodie. i. isto tpe. l. Et ad arcem i
hiernsalē. ipugnādo gētē tuā. m. Et munitionē zc. z te
z regnū tuū. n. Et nisi puenieris zc. z te. n. Et nō po-
teris zc. qm erūt nimis fortificati. o. Et iratus est rex.

nono: z cognouit lysias q
nam mortu⁹ ē rex: z cōsti-
tuit regnare antiochū fili-
um eius quez nutriti ad o-
lescensentem: z vocauit nomē
eius eupatorem. Et hi qui
erant in arce concluderant
israel in circuitu sanctorū.
z querebāt eis mala semp
ad firmamentū gentiū. Et
cogitauit iudas dispdere
eos z cōuocauit vniuersuz
populū vt obsiderēt eos.
Et cōuenerūt simul z obse-
derunt eos anno cētesimo
quinqgesimo: z fecerūt ba-
listas: z machinas. Et exi-
erunt quidam ex eis q ob-
sidebant: z adiūxerunt se
illis aliqui impij ex israel:
z abierūt ad regem z dixe-
runt. Quousq non faci iu-
diciū: z vindicas fratres
nostros: Mos decreuim⁹
seruire patri tuo z ambula-
re in pceptis eius: z ob-
sequi edictis eius z filij po-
puli nostri ppter hec alie-
nabant se a nobis. Et qui
cunq inueniebant ex no-
bis interficiebant: z here-
ditates nostre diripiebant

Et non ad nos tñ extende-
runt manū s z omnes fines
nostros. Et ecce applicue-
runt hodie ad arcem in hy-
merusalez occupare eā z mu-
nitionem in bethsurā mu-
nierunt. Et nisi puenieris
eos velocius. maiora q s h
n facient: z nō poteris obti-
nere eos. Et irat⁹ est rex vt
hec audiuit: z conuocauit
oēs amicos suos z princi-
pes exercitus sui et eos q
sup equites erant. Sed et

Et super eas machine. ad proijciendū iacula.

Et intus magister bestie regens gressus eius.

Et residuum zc. scilicet a dextris z sinistris animalū.

Et statuit in duas zc. nam sonus tubarū excitat ad
audacias. n. Et perurgere ad bellum.

Et constipatos in lege. i. constuctos ne acies z legiones

Hic psequēter ponit isrl⁹ regis pnoctio. ex q p disponit
belli apparat⁹. scdo plicat⁹: ibi. Et venerūt. Circa primū dz.
o. Et irat⁹ est rex vt hec audiuit. qz videbant eē p hono-
rē suū z bouū reipublice. p. Et cōuocauit zc. vt ei assiste-
rent. q. Et principes exer. zc. vt se ad bellū disponerēt.

Et elephātū zc. dz
cit em phus libro de
aiatib⁹ q elephas est
aiat maxime discipul
nabile. Et vene-
runt. Hic pnr ponit
belli pgressus z p in-
manūde: scdo i cam-
po: ibi. Et surrexit
rex Circa primū dz.

Et venerūt p ydumeam:
z applicuerūt ad bethsurā
z pugnauerūt dies mltos
z fecerūt machinas. Et ex-
ierunt z succenderunt eas
igni: z pugnauerunt virili-
ter. Et recessit iudas ab ar-
ce z mouit castra ad beth-
zacharam ptra castra regl.

Et surrexit rex añ lucem: z
cōcitauit exercit⁹ in ipetū
cōtra viā bethzacharā. Et
ppauerūt se exercit⁹ i plū
z tubis cecinerūt. Et eleuā-
tis ostenderūt sanguinem
vne z mori: ad acuendos
eos in prelium. Et diui-
serūt bestias per legiones
z astiterūt singul elephātis
mille viri i louic⁹ pcathe-
tis z galee eree i capitibus
eoz: z qngētū eqtes ordia-
ti vnicuiq bestie electi erāt

Hi añ tps vbicūq erat be-
stia ibi erāt. et qcunq ibat
ibat: z nō discedebat ab
ea. S. z turrez lignee sup
eos firme ptegētes: super
singulas bestias: z sup eas
machine. Et sup singulas
viri vtutis trigintaduoz q
pugnabāt desup: z it⁹ ma-
gister bestie. Et fidus eq
mtatum hinc z inde statuit i
duas ptes: tubis exercitū
z commouere z purgere cō-
stipatos in legionib⁹ eius
Et vt refulsit sol i clypeos
aureos et ereos resplen-

Et super eas machine. ad proijciendū iacula.

Et intus magister bestie regens gressus eius.

Et residuum zc. scilicet a dextris z sinistris animalū.

Et statuit in duas zc. nam sonus tubarū excitat ad
audacias. n. Et perurgere ad bellum.

Et constipatos in lege. i. constuctos ne acies z legiones

Et elephātū zc. dz
cit em phus libro de
aiatib⁹ q elephas est
aiat maxime discipul
nabile. Et vene-
runt. Hic pnr ponit
belli pgressus z p in-
manūde: scdo i cam-
po: ibi. Et surrexit
rex Circa primū dz.

Et venerūt p ydumeam:
z applicuerūt ad bethsurā
z pugnauerūt dies mltos
z fecerūt machinas. Et ex-
ierunt z succenderunt eas
igni: z pugnauerunt virili-
ter. Et recessit iudas ab ar-
ce z mouit castra ad beth-
zacharam ptra castra regl.

Et surrexit rex añ lucem: z
cōcitauit exercit⁹ in ipetū
cōtra viā bethzacharā. Et
ppauerūt se exercit⁹ i plū
z tubis cecinerūt. Et eleuā-
tis ostenderūt sanguinem
vne z mori: ad acuendos
eos in prelium. Et diui-
serūt bestias per legiones
z astiterūt singul elephātis
mille viri i louic⁹ pcathe-
tis z galee eree i capitibus
eoz: z qngētū eqtes ordia-
ti vnicuiq bestie electi erāt

Hi añ tps vbicūq erat be-
stia ibi erāt. et qcunq ibat
ibat: z nō discedebat ab
ea. S. z turrez lignee sup
eos firme ptegētes: super
singulas bestias: z sup eas
machine. Et sup singulas
viri vtutis trigintaduoz q
pugnabāt desup: z it⁹ ma-
gister bestie. Et fidus eq
mtatum hinc z inde statuit i
duas ptes: tubis exercitū
z commouere z purgere cō-
stipatos in legionib⁹ eius
Et vt refulsit sol i clypeos
aureos et ereos resplen-

Et super eas machine. ad proijciendū iacula.

Et intus magister bestie regens gressus eius.

Et residuum zc. scilicet a dextris z sinistris animalū.

Et statuit in duas zc. nam sonus tubarū excitat ad
audacias. n. Et perurgere ad bellum.

Et constipatos in lege. i. constuctos ne acies z legiones

Ziber

rumpant ab aduersarijs. **P** **E**t distincta est. et. vi. si iudas q̄ paucos habebat bellatores p̄partue fugeret ad moyses nō euaderet. **Q** **E**t comouebant. admiratōe vel quodaz tremore. **R** **O**mnes inhabi. terrā. s. illā: vbi poterat talis sonitus et p̄motio p̄cipi. **S** **E**t appropiauit. **H**ic p̄nt po-

nitur p̄fici. **E**t p̄mo in cāpo: scōdō i fortali-
cio: ibi. Castra at̄ regis. Circa p̄mū p̄mo ponit̄ p̄ficius in generali: et patet: scōdō i speciali cum d̄r.

Et vidit eleazar. dicit iosephus q̄ iste fuit frater iude. vñ z s. ij. ca. quartus fili. **M**atathie eleazarus noiaf z ē idem noia qd̄ eleazar. noia em̄ hebreā ad latinū tra-
cta frequēter accipiunt hāc sillabā vs. in fine. vt iacob iacob saul saul z sic d̄ mul-
t̄ alijs. **S** **3** **H** videt q̄ iste d̄r fili saura. **S**equēdo dictū iose-
phi p̄t d̄ci q̄ h̄ ponit̄ nomē matr̄: vt s. ij. ca. nomē p̄ris. vel q̄ **M**atathias fuit binomi. z alio noie saura dictus.

Dnam de bestijs zc. p̄ signa regia ibi-
dem posita.

Et visum ē zc. in turre lignea sup̄ eaz exiit p̄pter signa dic-
ta nō tñ erat ita.

Et dedit se. i. vitā suam corporalem.

Et liberaret populum suū. bonū em̄ p̄p̄tū corpale p̄t sa-
lutē boni cōis est ex-
ponendū: iō subdit.

Et acquireret zc. **V**triose moriēdo: cre-
debat em̄ p̄babiliter q̄ si rex eēt mortuus statim fugeret ei. ex-
ercitus.

Et occidit. p̄cuti-
ens in ventre: vbi nō erat armatus.

Et videntes. s. iu-
das z eius exercit.

Virtutem regis cui non poterant re-

sistere. **D**iuertent se ab eis caute recedentes vt possāt
tēplū dñi qd̄ erat in hierl̄m suare. **C**astra aut̄. **H**ic cō-
sequenter ponit̄ bellū in fortalicio: z p̄mo ponit̄ de forta-
licio qd̄ erat i hierl̄m. z patet z iterponit̄ de fortalicio betsu-
re quod p̄mo cepit rex anteq̄ iret in hierl̄m: iō d̄r.

Et fecit pacem zc. per talem modū q̄ dimitteret forta-
licium saluis suis p̄sonis: z subdit ratio talis pacis ex pte
iudeoz cū d̄r. **Q**uia nō erat zc. i. obsessis in bethsu-
ra: z subdit causa cū d̄r. **Q**uia sab. erant terre. i. annus
septim. in quo terra nō colebat nec seminabat: vt h̄f. **R**e-
uerti. xx. **S** **3** **H** videt qd̄ d̄r: ibidē. **D**abo vobis benedicti

p̄ duerunt sicut lāpades ig-
nis. **E**t distincta ē ps exer-
cit. regl. p̄ moyses excelsos
z alia p̄ loca hūilia z ibant
caute z ordiate. **E**t comou-
ebant oēs inhabitātes ter-
ram a voce multitudis eoz
z icessu turbe z collisiōe ar-
moz. **E**rat em̄ exercit. ma-
gnus valde z fort. **E**t ap-
propiauit iudas z exercit.
eius in preliū: z ceciderūt
de exercitu regis sexcētū vi-
ri. **E**t vidit eleazar fili. sa-
ura vñā de bestijs lorica tā
loricis regl. z erat eminēs
z sup̄ ceteras bestias. **E**t vi-
sum est ei q̄ in ea esset rex:
z dedit se vt liberaret po-
pulum suū: z acq̄reret sibi
nomē eternuz. **E**t cucurrit
ad eam audacter in medio
legiōis interficiēs a dextr̄
z a sinistr̄is: z cadebat ab
eo huc atq̄ illuc. **E**t iuit i b̄
pedes elephātis et suppo-
suit se ei: z occidit eū: z ce-
cidit i terrā sup̄ ip̄m z mor-
tuus est illic. **E**t videntes
virtutē regis z impetū exer-
citus ei. diuertent se ab
eis. **C**astra at̄ regis ascen-
derūt cōtra eos i hierusalē
z applicuerūt castra regis
ad iudeam z montem sion.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

Et fecit pacē cū his q̄ erāt
in bethsura: z exierūt de ci-
uitate. qz non erant eis ibi
alimēta cōclusis: qz sabba-
ta erant terre. **E**t cōphen-
dit rex bethsuram: z cōsti-
tuit ibi custodiā suare eā.

onem meā āno sexto z faciet fruct. triā annoz: p̄pter qd̄
nō videt q̄ ān. septim. faceret aliquem defectum cibi sed
magis abundantia. **D**icendum q̄ istud dei beneficiū fu-
it an̄ captiuitatem babilonicā in q̄ cessauerūt aliq̄ dei be-
neficia: nō em̄ postea legunt̄ habuisse iudei archam testi-

nec p̄p̄clatorū: nec
r̄nā i rōnali summi
sacerdotis: nec vñcti
onem regū z pontifi-
cum: z h̄ etiā p̄fiterit
iudei moderni: z h̄f
in li. hebraico nomi-
ne senhedrin byero-
solymitano: z idē vī-
det fuisse de duplica-
tione fructuū. anno
vj. **E**t p̄nt reuertit ad
obsidionē fortalici
byerosolymitani cū
d̄r. **K** **E**t cōuertit
zc. i. templi.

Dies multos. qz
locus erat fort. z mu-
nitus p̄pter qd̄ si po-
terat cito expugnari
m̄. **E**t statuit zc. ad
defensores sagittan-
dam n̄. **E**t machi-
nas. ad muros p̄cu-
tendum. **E**t
ignis iacula. i. instru-
mēta ad ignē grem
iaciendum. **E**t
tormenta. zc. i. petra-
rias z mangōnellos
q̄ scorpis. i. in-
strumenta ad mittē-
dūz sagittas venen-
tas. **E**t
Ecce at̄ nō
erāt i ciuitate zc. hoc
subdit ad ostendēdūz
q̄ nō poterāt diu te-
nere fortaliciū.

Et audiuit. **H**ic
consequenter ponit̄
liberatio populī ex
beneficio dei quia fa-
cit cum tentatione p̄-
uentum: z iō milit
rumoz lysie per q̄
fuit compulsus solu-
tionē obsidionis p̄-
curare. z h̄ est qd̄ d̄r.
Et audiuit lysias
q̄ philippus zc. ad
quod sequebat̄ elon-
gatio lysie a familia-
ritate regis et regni
negocijs quod for-
midabat: iō dissolue

Et cōuertit castra ad locū
i sanctificatiōis dies multos
Et statuit illic balistas et
machinas z ignis iacula:
z tormenta ad lapides iactā-
dos: et spicula z scorpis
ad mittēdas sagittas z fū-
dibula. **F**ecerūt at̄ z ip̄i ma-
chinas aduersus machias
eoz: z pugnaverunt dies
multos. **E**cce at̄ nō erāt in
ciuitate: eo q̄ septim. ann.
esset: z q̄ remanserāt in iu-
dea de gētib. cōsumpserāt
reliq̄as eoz q̄ repositae fue-
rant. **E**t remāserūt in sc̄tis
viri pauci qm̄ obtinuerat
eos fames: z dispersi sunt
vnusq̄sq̄ in locū suum. **E**t
audiuit lysias q̄ philipp.
quē cōstituerat rex antio-
chus cū adhuc viueret vt
nutrīret antiochū filiū suū
z regnaret: reuersus ē a p̄-
fide z media z exercit. qui
abierat cū ip̄o: z qz querit
suscipe regni negocia. **E**t
festinauit ire z dicē ad re-
gem z duces exercit. **B**e-
secim. quotidie: z esca no-
bis modica est: z loc. quē
obsidemus est munitus:
z incumbit nobis ordina-
re de regno. **M**ūc itaq̄ de-
mus dextrās hominibus
istis: z faciamus cum illis
pacem et cum omni gente
eorum: z constituamus il-
lis vt ambulent in legitti-
mis suis sicut prius. **P**ro-
pter legitima enim ipsorū
que despeximus irati sunt

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

re obsidionem procrabat dicens.
Defecimus q̄tidie. nā al̄ i q̄ interficiebantur: z aliqui in
firmabant: sic solet accidē i obsidione. **E**t esca zc. ita
q̄ non poterim. diu tenē obsidionē. **E**t locus zc. s.
hoibus armis z cibis: h̄ dicebat ad h̄nduz intentū: tñ erat
falsum sicut premittit̄ p̄cedēt: vbi d̄r. **E**t remāserūt in
sc̄tis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incum-
nobis zc. q. d. maiora negocia nos vrgēt ad dimittendū
hāc obsidionē: iō p̄cludit. **M**ūc itaq̄ dem. dextrās ho-
minib. istis zc. mod. em̄ hoim̄ faciētū pacē adinuicē erat
dare muro dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

Dachabeorum I

Et vidit munitione loci. i. fortitudinē. b. Et rapit et destruedo locū: ne si iudei rebellaret haberet sibi recursus.

Anno centesimo. Postq̄ descripto. Ca. vij.
Est p̄sictus inde tpe aristochi cupatoris. hic consequenter describit eius cōsictus tpe demetrii filij al

terius fratris. i. seleu
ci: et diuidit in duas
partes: q̄ p̄ describitur
ip̄ius iude pugna: se
cundo cuz romanis
amicitia p̄tracta. vij.
ca. Prima i tres: nā
primo circa demetrii
um osidit adeptio re
gni: secundo occasio bel
li. ibi. et uenerunt ad
eū. tertio p̄gressio p̄
lij: ibi. Et elegit rex.
Circa primū dī.

¶ Anno. c. l. i. regni grecoz.

¶ Er̄it demetrius. rē.
videns em̄ se p̄uatur
regno patris sui p̄ pa
triuū suū antiochum
ep̄phanem abiit ro
mam. ad cōqueredū
de eo s̄ ip̄o uirēte ni
hil p̄fecit: p̄pter qd̄
ip̄o mortuo r̄dijt ad
obtinendū regnū cō
tra cognatū suū: ma
xime quia tunc reg
num erat quodāmo
do diuisum p̄ lissiam
et philippū: eo q̄ qui
liberolebat eē tutor
antiochi cupatoris et
agere negocia regni
ut patet ex p̄dicis

¶ Et ascendit rē. i. ty
ruz: ut dicit ioseph.

¶ Et regnauit illic
quia multi uenerūt
ad eum recipientes
ip̄sum tanq̄ regem
et dominum: tum qz
regnum sibi debe
batur ex successione
paterna: tum p̄p̄
diuisionem p̄dictā.

¶ Et factum est rē.
scilicet palacium an
tiochie que erat me
tropolis.

¶ Comprehendit i
demetrii fauorem.

¶ Et uenerunt. hic
consequenter ponit
ocasio belli que fu
it accusatio iude et a
micorum suorum p̄
ibiquos de israel et
patet littera.

¶ Et elegit rex. hic
consequenter descri
bitur congressio belli: et primo contra alchimū sacerdo
tem. secundo contra richanorem: ibi. Vidit autem alchi
mus. Prima in duas. quia primo describitur bachidis et
alchimi doli: secundo iude cōsictus: ibi. Et vidit iudas
Prima adhuc in duas: quis primo describitur perceptio

et fecerūt omnia hec. Et pla
cuit sermo in cōsp̄cū regis
et principū: et misit ad eos
pacē facere et ceperūt illā.
et iurauit illis rex et p̄cipēs
et exierūt de munitione. Et
intrauit rex montem syon:
et vidit munitionem loci:
et rupit citius iuramentum
quod iurauit. et mandauit
destruere murum in gyro.
Et discessit festināter et re
uersus est antiochiā: et in
uenit philippum dominā
tem ciuitati et pugnauit ad
uersus eū et occupauit ci
uitatem.

Capitulum. vij.

Anno centesimo quin
quagesimo et primo:
er̄it demetrius seleu
ci filius ab vrbe roma: et as
cendit cum paucis uiris i
ciuitatem maritimam: et re
gnauit illic. Et factū est ut
ingressus est domuz regni
patrum suoz: comprehendit
exercitus antiochi et lysiā
ut adducerent eos ad eū:
et res ei innotuit et ait. Mo
lite mihi ostendere faciem
eorū. et occidit eos exerci
tus. Et sedit demetrius su
per sedem regni sui: et ve
nerunt ad eum uiri iniqui
et impij ex israel: et alchimus
dux eorum qui uolebat fi
eri sacerdos. Et accusa
uerunt populū apud regē
dicentes. Perdidit iudas
et fratres eius amicos tu
os. et nos disp̄didit de ter
ra nostra. Nunc ergo mit
te uirū cui credis ut eat et
videat exterminū om̄e qd̄
fecit nob̄ i regionib⁹ regis

doli: secundo deceptio populi: ibi. Et conuenerunt ad al
chimū. Circa primū dicitur. b. Et elegit rex rē.
erat enim a rege constitutus ad illius terre custodiam.

¶ Et alchimū impium rē. i. constituit eum summū sa
cerdotem cum tamē non esset de genere sacerdotali ut di
cunt aliqui. Alij ve
ro dicūt q̄ erat sicut
infra dicit d̄ eo. Ho
mo de semine aarō
uenit rē. nō erat d̄
linea summōz p̄sicti
cum ab eleazar des
cendentū.

¶ Et locuti sunt rē
dicētes q̄ uenerāt p̄
pter bonū statū ter
re ut possent iudam
et fratres eius occide
re dolose: s̄ eoz doli⁹
nō habuit effectū.

¶ Et conuenerūt. hic
consequenter subdi
tur deceptio populi
m̄ cōgregatio scri
barum q̄ntū ad legis
peritos.

¶ Et primi assidel.
id est q̄ntū assidue assi
stentes diuio cultus
et h̄p̄ deceptio nē al
chimi. cuius rō sub
ditur cū dicit.

¶ Et primi assidel.
id est q̄ntū assidue assi
stentes diuio cultus
et h̄p̄ deceptio nē al
chimi. cuius rō sub
ditur cū dicit.

¶ Et primi assidel.
id est q̄ntū assidue assi
stentes diuio cultus
et h̄p̄ deceptio nē al
chimi. cuius rō sub
ditur cū dicit.

¶ Et primi assidel.
id est q̄ntū assidue assi
stentes diuio cultus
et h̄p̄ deceptio nē al
chimi. cuius rō sub
ditur cū dicit.

¶ Et primi assidel.
id est q̄ntū assidue assi
stentes diuio cultus
et h̄p̄ deceptio nē al
chimi. cuius rō sub
ditur cū dicit.

¶ Et primi assidel.
id est q̄ntū assidue assi
stentes diuio cultus
et h̄p̄ deceptio nē al
chimi. cuius rō sub
ditur cū dicit.

¶ Et primi assidel.
id est q̄ntū assidue assi
stentes diuio cultus
et h̄p̄ deceptio nē al
chimi. cuius rō sub
ditur cū dicit.

¶ Et primi assidel.
id est q̄ntū assidue assi
stentes diuio cultus
et h̄p̄ deceptio nē al
chimi. cuius rō sub
ditur cū dicit.

¶ Et primi assidel.
id est q̄ntū assidue assi
stentes diuio cultus
et h̄p̄ deceptio nē al
chimi. cuius rō sub
ditur cū dicit.

¶ Homo sacerdos
de semine aaron ve
nit rē. non tamen de
familia summī sacer
dotis. Secundū ali
os uero nec de semi
ne aaron erat licz istī
crederent in hoc de
cepti: sed primū uel
denur uerius qz ma
gis est consonum te
xtui i hoc loco et etiā
secundo libro. xliij.
caplo. cetera patent
uicq̄ ibi.

¶ Sexaginta uiros
notabiles. in populo
in fama et uirtute. s̄
subditur.

¶ Secundum ver
bum. quod scriptus
psalmo. lxxviij.

¶ Carnes sanctorū
morum rē.

¶ Nō est in eis ueritas in uerbo.
¶ Et iudiciū in facto
et subditur causa. ¶ Transgressi sunt em̄ rē. eos occide
do quibus iurauerāt pacē. ¶ Et misit hoies armatos.
¶ Et comprehendit multos rē. p̄pter infidelitatem quā
in eis uiderāt.

Machabeorum I

G Et dexterā eius rē. 3. tēplū cōmīnādo q̄ in suo regressu succederet ip̄m. **H** Et siluit terra iuda a plijs. **D**ies paucos. nō audita morte nichanoris demetrius rex misit bachidē ad ipugnādū iudeā. vt habetur in princ. ca. ix.

Capitulum. viij.

Auduit iudas. Descripta iude mltipli victoria. **H**ic p̄r describitur ip̄m cū romanis amicitia p̄tra et diuisit in tres partes: nā p̄ describit romānoꝝ fama laudabil. sc̄do iudeoꝝ legatio fidelis: ibi. **E**t elegit iudas. tercio vtrorū q̄ p̄federatio amicalis: ibi. **E**t placuit. **P**rima adhuc i tres p̄tra p̄ describit eorū fama ex crebris victorijs. sc̄do ex fidelit̄ b̄ amicitijs: ibi. **E**t amicitia aut. tercio ex p̄uidentib̄ eorū modestis: ibi. **E**t in oibus istis. Circa p̄mū ponit romānoꝝ laus i generali cū dicitur. **E**t auduit iudas rē. p̄ publicaz famā. **Q**uia potentes virib̄. iā em̄ sibi sub iugauerāt multa regē. **E**t acquiescūt ad oia. dū tū sint rōablia. **E**t q̄cūq̄ accesserūt. rē. mulloꝝ amicitia respuentes. **E**t audierūt. **H**ic p̄r ponitur fama romānoꝝ maḡ in spe ciali et p̄mo in grecia cū dicitur. **E**t vtrūq̄ rē. q̄ est q̄dā ps grece quā senones galii acq̄serūt sub brenno ducerē eā galatiā noiauerūt q̄si gallo greciā. **S**ec̄do in hispania: cū dicitur. **E**t q̄nta rē. ad s̄fectionē cuius mōtes pyreneos immeabilis ante fecerunt ferre p̄uos cum maximis sumptibus. **E**t q̄ in p̄tatem. s. suā. **K**edegerūt metalla. s. mīneras. **A**rgenti et auri. q̄ sunt i hispania. **E**t possede. rē. i. p̄udentia sua bellica: vñ d̄t vegeti⁹ libro de re militari: q̄ i nullo legunt̄ romani orbē terre subsecisse sibi: nisi p̄udentia bellica: et exercitio armoz. **N**ā greci erāt eis astutiores hispani ferociores thentomici corpore maiores: et fortiores gallici v̄o pluriōres: vt ibidē deducit vegetius. **N**ā patientia tolerādo patientē laborē q̄ ē in exercitio armoz. cetera patenti vsq̄ ibi. **E**t philippū rē. **I**osephus dicit.

ad eos. **E**t ceciderunt oēs gladio et nō ē relict⁹ ex eis nec vn⁹. **E**t acceperūt spolia eorū in p̄dā: et caput nichanoris amputauerūt: et dexterā ei⁹ quā extēderat supbe: et attulerūt et suspēderūt i b̄rlm. **E**t letat⁹ est p̄pls valde: et egerūt diē illā leticia magna. **E**t cōstituit agi oib̄ annis diē istā sc̄ca decima die mēsis adar: et siluit fra iuda dies paucos.

Capitulum. viij.

Auduit iudas nomen romanorū q̄ sūt potētes virib̄ et acq̄scūt ad oia q̄ postulāt ab eis: et q̄cūq̄ accesserūt ad eos stauerūt cū eis amicitias: et q̄ sunt potētes virib̄. **E**t audierūt p̄lia eorū: et v̄utes bonas q̄s fecerūt i galatia: q̄ obtinuerūt eos et duxerūt sub tributū. **E**t q̄nta fecerūt i regione hispanie: et q̄ in p̄tate: redegerūt metalla argēti et auri q̄ illic sunt: et possederūt oēm locū p̄silio suo: et p̄tētia: loca q̄ longe erāt valde ab eis: et reges q̄ supuenerāt eis ab extremis terre contriuerūt: et percusserūt eos plaga magna. **C**eteri autē dāt eis tributū oib̄ annis. **E**t philippū p̄sen cetheoz regē et ceteros q̄ aduersus eos arma tulerāt cōtriuēūt in bello: et obtinuerūt eos. **E**t antiochū magnū regē asie q̄ eis pugnā intulerat h̄ns centū viginti elephantes et equitū et currus et exercitū magnū valde p̄trūtū

Cetheoz reges. ita q̄ vterq̄ erat rex i diuersi t̄i p̄tr̄ fre illius: sic aliq̄n i gallia fuerūt p̄les reges. et iō videt̄ q̄ h̄ ponatur singulare p̄ plurali. s. regē p̄ reges. sic frequē fit i scriptura. vñ Exo. viij. Venit musca quissima. i. mltitudo muscarū. **E**t antio. rē. q̄ fuit p̄ seleuciz antiochi ep̄iphanis: vt dictū est s.

ab eis: et q̄ ceperunt eum viuū et statuerunt ei vt daret ipse et q̄ regnarent post ip̄m tributū magnū: et daret obsides: et constitutū: et regionē iudeoz et medos et lydos s̄ optimis regionibus eorū: et acceptas ab eis dederūt eumēni regi. **E**t quia qui erant apud belladam voluerunt ire et tollere eos: et innotuit sermo his et miserunt ad eos ducē vnū et pugnaverunt i illos: et ceciderūt ex eis multi: et captiuas duxerūt vxores eorū et filios et diripuerūt eos: et terrā eorum possederūt et destruxerunt muros eorū et in fuitutē redegerūt illos vsq̄ in hunc diē. **E**t residua regnar i iulias q̄ aliq̄n restiterāt illi exterminauerūt: et i p̄tate redegerūt. **C**ū amicti at suis: et q̄ in ip̄is requiē hēbāt cōseruauerūt amicitia et obtinuerūt regna q̄ erāt p̄xima et q̄ erant longe: q̄ q̄cūq̄ audiebāt nomē eorū timebant eos. **Q**uibus v̄o vellēt auxilio esse vt regnarent regnabant. **Q**uos autē vellēt regno deturbabant et exaltati sunt valde: et in omnibus istis nemo portabat diadema: nec induebatur purpura vt magnificaret̄ in ea. **E**t quia curiam fecerunt sibi: et quotidie cōsulebant trecentos viginti cōsiliū agentes sp̄ de multitudinē q̄ digna sunt gerant et p̄mittūt vni hoī magistratū suū p̄ singulos an

nis: vt dictū est s. **E**t daret obsides q̄ vn⁹ fuit antioch⁹ illustris fill⁹ ei⁹ vt. s. p̄. ca. **E**t p̄stitutū. i. illud q̄ ordinauerūt vltra annū t̄bunū s. **E**t regio. rē. supple obtinuerunt. **E**t medos rē. supple expulserūt. **E**t acceptas eas ab illi. vi armoz. **D**ederūt rē. p̄federato sibi. **E**t q̄ rē. sc̄z eumēnē regē et p̄pls suū d̄ dicit̄ regiōib̄ q̄s dederāt eis romani. **E**t innotuit rē. i. romanis. **E**t mī. ad eos. defendēdo. **D**ucē vnū cū exercitū romano rum. **E**t pugnat̄ rē. q̄ erant apud elladā. **E**t ceciderūt ex eis. et patet l̄ra. **C**ū amictis. **H**ic p̄r ponit fama romānoꝝ ex fidelitate amicitiaz: cū dicit̄. **C**ū amictis aut suis. q̄ sedus inserūt cū sp̄s. **E**t q̄ in ip̄ rē. sedus inuū p̄seruātes. cetera patēt. **E**t in oib̄ istis. **H**ic p̄r describit fama romānoꝝ ex modesto vsu circa culmē bonoz cū dicit̄. **P**romo rē. null⁹ v̄rebat̄ insignijs regalib̄ a p̄ncipio ei v̄bis p̄dite fuerūt reges rome vsq̄ ad tarquū supbū q̄ deiecto p̄t̄ eius supbia et tyrannidē p̄pls constit̄ les p̄fecit regimīnt̄ reipublice: deide tribanos plebis et dictatores rursus consules reipublicam gubernauerunt vsq̄ ad iulium cesarem: qui p̄mus arripuit imperiū singulare. **P**atet igitur q̄ tenti

poze machabeoz consules p̄erant reipublice. **E**t quia curiam fecerunt sibi. i. locū solennē vbi conueniebant consules de bono regimine reipublice tractantes. **E**t committunt vni homini magistratū suum. qui vocabant consules ad cōsiliū: sicut in multis ciuitatibus singulis annis vnus constituitur maior super alios consules. **DD** v

Et non est invidia neque zelus inter eos. sic in principio fuit in romana republica: propter quod intantum crevit augmentum: sed postea fuit oppositum propter quod ad tantum venit detrimentum sicut patet ad sensum. unde dicit iohannes os aureum: sicut concordia res crescunt ita discordia maxime collocantur.

Et elegit. Hic consequenter describitur in deorum legatio fidelis et patet ista versus ibi.

Et ut auferrent ab eis regnum eius syrie derivatum est a grecis ut dicitur est in principio libri: propter quod in illo regno et eius exercitu perant multi greci sicut patet in supradictis. cetera patent. Et placuit. Hic consequenter ponitur romanorum et iudeorum confederatio amicabile. et patet littera versus ibi.

In tabulis erebis ut scriptura possit durare permanere.

Gladusque et hostis nocens eis.

Auxilium feret etc. id est putat tempus oportunitatis fuerit.

Corde pleno. id est ve faceret absque dolo. cetera patent versus ibi.

Si post hec etc. id est si post hec verba dei. Adde etc. que scripta sunt.

Aliquid voluerint etc. id est ex communi consensu utroque. cetera patent.

Capitulum ix.

Interea. Describitur ducatus ionathe fratris sui. Circa quod primo describitur mors iude. secundo substitutio ionathe: ibi. Et factum est post obitum iude. Circa primum primo ponitur bellum apparatus: secundo conflictus: ibi. Et movit exercitus. Prima in duas quia primo ponitur apparatus ex

nos dominari uniuersae terre sue et omnes obediunt uni et non est invidia neque zelus inter eos.

Et elegit iudas eupolemi filium iobis filij iacob et iasonem filium eleazari: et misit eos romam constituere cum illis amicitiam et societatem: et ut auferret ab eis iugum grecorum: quod viderunt quod in fuitate premeret regnum israel. Et abiit romam viam multam valde introierunt curiam et dixerunt iudas machabeus et fratres eius et populus iudeorum miserunt nos ad vos statuere vobiscum societatem et pacem: et describere nos socios et amicos vestros. Et placuit primo in conspectu eorum.

Et hoc rescriptum quod rescriptum est in tabulis erebis: et miserunt in iherusalem ut esset apud eos ibi memoriale pacis et societatis. Non sit romanis et genti iudeorum in mari et in terra inefandum gladiusque et hostis perculsit ab eis. quod si institerit bellum romanis prius aut omnibus sociis eorum in omni dominatio eorum auxilium feret gens iudeorum.

putat tempus dictauerit: corde pleno. Et prelatibus non dabit neque subministrabunt triticum arma pecuniam naues: sicut placuit romanis: et custodiunt mandata eorum nihil ab eis accipientes. Si autem et si genti iudeorum prius acciderit bellum adiuuabunt romani ex animo putat tempus eis promiserit: et adiuuantibus non dabit triticum arma pecunia naues sic placuit romanis: et custodiunt mandata eorum absque dolo.

Secundum hoc verba constituerunt romani populo iudeorum. quod si post hec verba hi aut illi addiderint aut demiderint ad hec aliquid voluerint: facient ex proposito suo: et quicunque addiderint vel demiserint rata erunt. Sed de malis que rex demetrius fecit in eos scripsimus ei dicentes. Quare grauasti iugum tuum super amicos nostros et socios iudeos. Si igitur iterum adierit nos aduersum te: faciemus illis

judicium et pugnabimus tecum in mari et in terra. Ca. ix. Interea ut audiuit demetrius quod cecidit nichanor et exercitus eius in philo apposuit bachidem et alchim rursus mittere in iudeam et dextrum cornu cum illis. Et abierunt viam que ducit in galgalam: et castra posuerunt in masaloth que est in arebellis et occupauerunt ea: et pederunt animas hominum multas. In mense primo anni ceterisimo et quinquagesimo et secundo applicuerunt exercitum ad iherusalem: et surrexerunt et abierunt in berea viginti milia virorum et duo milia equitum. Et iudas posuerat castra in laisa: et tria milia viri electi cum eo. Et viderunt multitudinem exercitus quod multi sunt et timuerunt valde: et multi subtraxerunt se de castris et non remanserunt ex eis nisi octingenti viri. Et vidit iudas quod deflueret exercitus suus et bellum purgebat eum: et fractus est corde: quod non habebat tempus congregandi eos et dissolutus est et dixit his que residui erant. Surgamus et eamus ad aduersarios nostros si poterimus pugnare aduersus eos. Et auertebant eum dicentes. Non poterimus sed liberemus animas nostras modo: et reuertamur ad fratres nostros. et tunc pugnabimus aduersus eos. Nos autem pauci sumus. Et ait iudas. Absit ista res facere ut fugiamus ab eis. Et si appropiauit tempus nostrum moriamur in virtute propter fratres nostros et non inseramus crinem glorie nostre. Et mouit exercitus de castris et insteterunt illis in obuiam. Et diuisi sunt equites in duas partes et fundibularij et sagittarij prebant exercitum et primi certamus omnes potentes. Bachides autem erat in dextro cornu et primam legio ex duabus partibus. et clamabant tubam. Et clamauerunt autem et hi que erant ex parte iude etiam ipsi et commota est terra a voce exercitus.

lis iudicium et pugnabimus tecum in mari et in terra. Ca. ix.

Interea ut audiuit demetrius quod cecidit nichanor et exercitus eius in philo apposuit bachidem et alchim rursus mittere in iudeam et dextrum cornu cum illis. Et abierunt viam que ducit in galgalam: et castra posuerunt in masaloth que est in arebellis et occupauerunt ea: et pederunt animas hominum multas. In mense primo anni ceterisimo et quinquagesimo et secundo applicuerunt exercitum ad iherusalem: et surrexerunt et abierunt in berea viginti milia virorum et duo milia equitum. Et iudas posuerat castra in laisa: et tria milia viri electi cum eo. Et viderunt multitudinem exercitus quod multi sunt et timuerunt valde: et multi subtraxerunt se de castris et non remanserunt ex eis nisi octingenti viri. Et vidit iudas quod deflueret exercitus suus et bellum purgebat eum: et fractus est corde: quod non habebat tempus congregandi eos et dissolutus est et dixit his que residui erant. Surgamus et eamus ad aduersarios nostros si poterimus pugnare aduersus eos. Et auertebant eum dicentes. Non poterimus sed liberemus animas nostras modo: et reuertamur ad fratres nostros. et tunc pugnabimus aduersus eos. Nos autem pauci sumus. Et ait iudas. Absit ista res facere ut fugiamus ab eis. Et si appropiauit tempus nostrum moriamur in virtute propter fratres nostros et non inseramus crinem glorie nostre. Et mouit exercitus de castris et insteterunt illis in obuiam. Et diuisi sunt equites in duas partes et fundibularij et sagittarij prebant exercitum et primi certamus omnes potentes. Bachides autem erat in dextro cornu et primam legio ex duabus partibus. et clamabant tubam. Et clamauerunt autem et hi que erant ex parte iude etiam ipsi et commota est terra a voce exercitus.

Et mouit exercitus de castris et insteterunt illis in obuiam. Et diuisi sunt equites in duas partes et fundibularij et sagittarij prebant exercitum et primi certamus omnes potentes. Bachides autem erat in dextro cornu et primam legio ex duabus partibus. et clamabant tubam. Et clamauerunt autem et hi que erant ex parte iude etiam ipsi et commota est terra a voce exercitus.

Et mouit exercitus de castris et insteterunt illis in obuiam. Et diuisi sunt equites in duas partes et fundibularij et sagittarij prebant exercitum et primi certamus omnes potentes. Bachides autem erat in dextro cornu et primam legio ex duabus partibus. et clamabant tubam. Et clamauerunt autem et hi que erant ex parte iude etiam ipsi et commota est terra a voce exercitus.

Et mouit exercitus de castris et insteterunt illis in obuiam. Et diuisi sunt equites in duas partes et fundibularij et sagittarij prebant exercitum et primi certamus omnes potentes. Bachides autem erat in dextro cornu et primam legio ex duabus partibus. et clamabant tubam. Et clamauerunt autem et hi que erant ex parte iude etiam ipsi et commota est terra a voce exercitus.

Et mouit exercitus de castris et insteterunt illis in obuiam. Et diuisi sunt equites in duas partes et fundibularij et sagittarij prebant exercitum et primi certamus omnes potentes. Bachides autem erat in dextro cornu et primam legio ex duabus partibus. et clamabant tubam. Et clamauerunt autem et hi que erant ex parte iude etiam ipsi et commota est terra a voce exercitus.

parte gentium. secundo ex parte iudeorum ibi. Et iudas. Circa primum dicitur. Interea. Iudas legatus iudeorum cum romanis tractarent de federe et amicitia.

Et dextrum cornu cum illis. id est actum forte que solebat astare regi a dextris. Et abierunt viam que ducit in galgalam ubi solent filii israel circuncidit. Josue. v. cetera patent.

Et iudas. Hic consequenter ponitur apparatus belli ex parte iudeorum. et patet versus ibi. Et multi subtraxerunt se de castris. scilicet iude recedentes occulte timore mortis. Et bellum purgatum. id est ita quod non poterat conuenienter recedere absque aliquo exterminio suorum per aduersarios insequentes eum. Et contra. est cor. videns periculum vobis. Quia non habebat tempus congregandi eos. qui accesserant de castris suis propter dictam causam. Moris mur in virtute per iusticia certando.

Et non inseramus crinem glorie nostre. si moriamur fugiendo. Et mouit exercitus. Hic ponitur conflictus: cum dixit. Et mouit exercitus. id est. Et diuisi sunt equites. exercitus bachidis. In duas partes ut facerent duo cornua siue duas alas equitum.

Et primi certamus omnes potentes ad aduersarios deterrendum et penetrandum. Et primam legio. exercitus bachidis. Et commota est terra a voce exercitus. tantus enim erat strepitus clamoris et stridorum et collisionis armorum quod terra videbatur commoueri.

Et primi certamus omnes potentes ad aduersarios deterrendum et penetrandum. Et primam legio. exercitus bachidis. Et commota est terra a voce exercitus. tantus enim erat strepitus clamoris et stridorum et collisionis armorum quod terra videbatur commoueri.

De Machabeorum I

Et ingratus est plius. nam iudas et sui erant inter aduersari-
os inclusi: et sic pugnabant acriter sicut de vira desperati.
Et iona. et non tunc post plium corpore et ab hostibus redi-
mendo: ut dicit Josephus. Antiquitates iudaice. xij. et factu
est. Descripta morte iude. **Hic** pater describit substitutio
ionathe: circa quam p
ponit instituendi ne-
cessitas. secundo institu-
tionis solennitas: ibi.
Et congregati sunt. ter-
cio inde consurgens
aduersitas: ibi. **Et** co-
gnouit bachides.
Circum primum habetur
Et facta est. percussio
eius pastore inuaserunt
gregem lupi rapaces.
Et exorti sunt vi-
uente enim iuda erant
sopiti quasi mortui: sed
ipso mortuo exererunt
sua cornua. **In**
diebus illis. tunc ex de-
fectu culture propter
guerra. **Et** tradi-
dit se bachidis ad
seruientiam sub tributo
regi. **Et** elegit. et
de israel. **Et** perscu-
tabant. et cogitaban-
t eos: et sciebant
latibula eorum. **Et**
vendicabant. et contemp-
tibiliter eos iugulan-
do. **Et** facta est. et
hec fuit necessitas
instituendi ducem loco
iude. **Et** congregati
sunt. **Hic** pater de-
scribit institutiois so-
lennitas. nam ad hunc
populum congregati: ut
electio ionathe fieret
certi et solennius et per
lra. **Et** cognouit
bachis. **Hic** pater de-
scribit insurgens ad-
uersitas: et diuidit in
tres partes: quia primo
persecutio ionathe po-
nit. secundo mors iobis
fratris sui interponi-
tur ibi. **Et** misit fratres
sunt. scilicet scriptura ad
primum reuertit: ibi. **Et**
audiuit bachides.
Circum primum dicitur.
Et cognouit bachides.
institutiones ionathe
Et quare. eum occidere. diuersis
vijs et machinatioibus
quos cognoscens iona-
thas declinavit caritate:
id subdit. **Et** fugerunt.
quousque possent exercitum
aggregare. **Et** coge-
scit. ad aquam. **Et** lacus
asphar. iste lacus est ma-

chidius: et commissus est plius a ma-
ne usque ad vesperam. **Et** vi-
dit iudas quia firmior est per
exercitum bachidis in dextris
et conuenerunt cum ipso omnes con-
stitutes corde et prouta est dex-
tera per ab eis: et persecutus est
eos usque ad montem azoti.
Et qui in sinistro cornu erant
viderunt quod prouta est dextrum
cornu et secuti sunt per iudam
et eos qui cum ipso erant a ter-
go. **Et** ingratus est plius: et
cecidit vulnerati multi ex
his et ex illis. **Et** iudas ceci-
dit: et ceteri fugerunt. **Et** io-
nathas et symon tulerunt iu-
dam fratrem suum et sepelierunt eum
in sepulcro patrum suorum in ci-
uitate modin et fleuerunt eum
omnes populi israel planctu magno
et lugebant dies multos: et
dixerunt. Quomodo cecidit po-
tens qui saluum faciebat populum
israel. **Et** cetera verba bellorum
iude et virtutum eius fecit et ma-
gnitudinis eius non sunt descri-
pta multa ei erant valde. **Et**
factum est per obitum iude emer-
serunt inimici in omnibus finibus israel
et exorti sunt omnes qui operabantur
iniquitatem. **In** diebus illis
facta est fames magna valde:
et tradidit se bachidis
omnis regio eorum cum ipsis. **Et**
elegit bachides viros im-
pios et constituit eos dominos
regionis: et exquirebant et per-
scrutabantur amicos iude: et
adducebant eos ad bachidem:
et vindicabat in illos
et illudebat. **Et** facta est tri-
bulatio magna in israel: quoniam
non fuit ex die quod non est visus
populus in israel. **Et** congregati
sunt omnes amici iude: et dixe-
runt ionathe. Quare frater
tuus iudas defunctus est vir
suis ei non est qui crearet inimicos
nostros bachidem et eos
qui inimici sunt gentis nostre.
Hic itaque te hodie eligi-

re mortuum quod alibi dicitur lacus asphar. **Et** cognouit ba-
chides per suos exploratores. **Et** die sabbati venit. in con-
temptum festinitatem iudaeorum ut iudei non defenderent se sicut
de quibusdam dicitur est. ij. ca. vel saltem ut minus voluntarie sume-
rent arma illa die. **Et** ionathas misit. **Hic** pater mors
iobis fratris inpo-
nitur: et perponit eius
occisio dolosa per insi-
dias sibi positas in
via: id est. **Et** io-
nathas misit. et misit
tres alios de populo cum
iohanne ipsum pre-
cedente.
Et rogauit nabu-
theus amicos suos.
ut haberet supra quoniam
to capitulo. **Et** de
comem. et per modum cu-
stodie usque ad diem bel-
li cum bachide: aliquid li-
bri sic habet. **Et** comem
daret illis. et. i. ut na-
buthai accommoda-
ret ionathe et fratribus
eius tentoria sua et ar-
ma. **Et** exie. et.
insidiantes iohanni.
quod. **Et** cophen. iohes
et etiam occiderunt eum
ut habet in presequenti
et. **Et** post hunc. **Hic** pater
ponit vindictam io-
hannis. et patris lra usque
ibi. **Et** cum ambi-
mag. i. cum apparatu
magno et pompa.
Et recordati sunt.
ex quibus per iohem oc-
ciderant. ut dicitur est.
v. **Et** ecce tumultus.
ex multitudine veni-
entium. **Et** spon-
sus processit. et obuia-
illis qui adducebant
sponsam. cetera pa-
rent usque ibi.
Et reuersi sunt. et.
scilicet ad mare mortuum
in loco predicto: quod dicitur
hic ripa iordanis: nam
iordanis transit per
mare mortuum: ut ha-
betur Josue. iij.
Et audiuit. **Hic**
consequenter scrip-
tura reuertitur ad il-
lud quod supra po-
situm est. scilicet. perfectio
ionathe ab ipso
bachide et primo po-
nitur eorum conflictus
secundo alchim de-
cessus: ibi. **Et** anno
centesimo. tercio ba-
chidis recessus. ibi.
Et vidit bachides.
Circum primum patet
littera ex predictis
usque ibi.

Et audiuit bachides et ve-

Non est enim ho-
die sicut heri etc. hoc
dixit Ionathas ad
animandū suos: oñ-
dens q non patebat
locus fuge.
Extendit iona-
thas etc. mñ em inua-
luit q cū interfecisset
nisi retrocessisset.
Et dissilijt iona-
thas ad persequēdū
bachidē et eius gen-
tem.
Et reuersi sunt in
hierusalem. s. bach-
ides et sui. et cetera pa-
rent vsqz ibi. **E**t
accepit filios princi-
pum regionis. i. pr-
cipalium in deorum
fides. ne rebel-
larent se ionathe so-
ciando. **E**t āno
centesimo quinquag-
esimo octio. sic de-
scribitur alchim de
cessus. et primo ponit
tur causa cū dicitur.
Precepit alchi-
mus destrui muros
domus etc. i. sancti-
sanctorum: qd erat inte-
rior pars templi.
Et destruit opera
pphetarū. nā sūm tē-
plum de quo loquit
edificatū fuit per ex-
hortationē et adiuto-
rium aggei et zachar-
ie pphetarū. primo
Heldre. vi. **I**n
tēpore illo percussus ē
alchimus: a deo.
Et impedita sunt
opera illi. maligna.
Et obclusum est
os eius: quia factus
est mutus. **E**t
mandare de domo
sua. i. nō potuit ordi-
nare de rebus suis et
familia. **E**t mor-
tuus est alchimus etc.
In tormento magno
dei iudicio iusto.
Et vidit bach-
ides. sic consequen-
ter describit recessus
bachidis de terra iu-
de cū dicit. **E**t vidit
bachides etc. propter
cuius institutiones in
sacerdotē venerat in
iudeam: vt habet in
principio huius cap-
ituli. et sic habuit cau-
sam reuertendi.
Et cogitauerunt
oēs. sic consequen-
ter primo ponit eius

nit die sabbatorum vsqz ad
orā iordanis in virtute ma-
gna. **E**t dixit ad suos iona-
thas. **S**urgam et pugne-
m in inimicos nros. **N**ō ē
ei hodie sic heri et nudius-
terci. **E**cce enim bellū ex ad-
uerso: aqz nō iordanis hic
et inde et ripe et paludes et
saltus: et nō ē locus diuertēdi.
Nunc ergo clamate in celū
vt liberemini de manu ini-
micorum vrorū. **E**t commissus
est bellū. **E**t extēdit iona-
thas manū suā pcutere ba-
chidē: et diuertit ab eo re-
tro: et dissilijt ionathas: et
q cū eo erant in iordanē: et
trāsnatauerūt ad eos ior-
danē. **E**t ceciderūt de pte
bachidis die illa millevi-
ni: et reuersi sūt in hierim. **E**t
edificauerūt ciuitates mu-
nitas in iudea: munitionē q
erat in hierico: et in ammassi
et in bethoron et bethel: et
thānatha: et phara: et tho-
po murū excelsis et portū et
seris. **E**t posuit custodiā in
eis: vt inimicitias exerce-
rent in isrl. et muniuit ciuita-
tē bethsurā et gazarā et ar-
cē: et posuit in eis auxilia et
apparatus escarū: et accepit
filios principū regionis ob-
sides: et posuit eos in arce in
hierim in custodiā. **E**t āno
centesimo quinquagesimo octio
mese scdo pcepit alchimus
destrui muros domus sacre
interioris. et destrui opera
pphetarū. et cepit destrue-
re. **I**n tpe illo percussus ē alchi-
mus: et impedita sunt opa il-
lius et obclusum ē os eius
et dissolutus ē paralyti nec
vltra potuit loqui verbum
et mandare de domo sua:
et mortuus ē alchimus in
tpe illo cum tormento ma-
gno. **E**t vidit bachides:
qñ mortuus ē alchimus et
reuersus ē ad regē: et siluit
a terra ānis duobus: et cogi-
tauerūt oēs iniqz dicentes
Ecce ionathas et qui cum
eo sūt in silentio habitāt

cōfident. **N**unc ergo addu-
cam bachidē: et cōprehen-
det eos oēs vna nocte. **E**t
abierūt et psiliū eis dederūt
Et surrexit vt veniret cum
exercitu multo **E**t misit oc-
culte eplās socijs suis: q
erāt in iudea: vt cōphende-
rent ionathā: et eos q cum
eo erant: s nō potuerūt: qz
innotuit eis psiliū eoz: **E**t
apprehendit de viris regio-
nis: q principes erāt mili-
tie quāquingenta viros: et occi-
dit eos. **E**t secessit iona-
thas et symon q cū eo erāt
in bethbessē q ē in deser-
to: et extruxit diruta eius et
firmauerūt eā. **E**t cogno-
uit bachides: et congregauit
vniuersā multitudinē suā:
et hisq de iudea erāt denū-
ciauit. **E**t venit et castra po-
suit de sup bethbessē: et op-
pugnauit eā dies multos
et fecit machinas. **E**t reli-
quit ionathas symonē frēz
suis in ciuitate: et exiit in re-
gionē: et venit cū numero:
et percussit odarē et frēs eius
et filios phaseton in taber-
naculis ipsorū: et cepit ce-
dere et crescere in virtutē
Symon nō et qui cū ipso
erant exierūt de ciuitate et
seccenderūt machinas et
pugnauerūt ptra bachidē
et cōtritus ē ab eis: et affli-
xerunt eū valde: qñ psiliū
eius et cōgressus eius erat
inanis. **E**t iratus ptra vi-
ros iniqz qui ei consiliū
dederant: vt veniret in re-
gionē ipsorū: multos ex eis
occidit. **I**pse autē cogita-
uit cū reliquis abire in re-
gionē suā. **E**t cognouit io-
nathas: et misit ad eū lega-
tos cōponere pacē cū ipso
et reddere ei captiuitatem
Et libenter accepit: et fecit
sūm verba eius et iurauit se
nihil facturū ei mali omni-
bus diebus vite ei. **E**t red-
didit ei captiuitates quam-
prius erat pdat de frauda
et cōuersus abiit in terrā

redditis ad iudeam
et secūdo totalis ei
recessus ab ea ibi. **E**t
fratus. Circa primū
dicit. **E**t cogita-
uerūt oēs iniqui. de
populo israel.
Ecce ionathas et
qui etc. **H**abitabant
confidenter nō sca-
nentes sibi de bello
ppter qd de facili po-
terūt capi. cetera pa-
rent vsqz ibi.
Et cōphende-
rent ionatham et eos
qui etc. latenter et do-
lose. **E**t apprehen-
dit. s. ionathas.
Et de viris regiōis
id est iudeis.
Et principes
erāt milicie. i. ducto-
res aliorū quī volebāt
ionathā et socios ei
capere. **E**t seces-
sit ionathas in beth-
bessē: que est in de-
serto: vt haberet for-
taliciū p refugio.
Et reliquit iona-
thas etc. s. bethbessē
ad eius custodiā.
Et exiit in regio-
nem et venit etc. s. sus-
ficiētī bellatorū.
Et percussit oda-
rē etc. q erant aduer-
sarij ionathe populū
sui. **S**ymon vō
et q etc. q fecerat ba-
chides ad ipugnatō-
nē ciuitatis: et sic sy-
mon pualuit in ciui-
tate: et ionathas in re-
gione. **E**t afflixerunt
eū valde. nam
homini supbo magis
est afflictio supare se
posse. **E**t iratus
ptra viros etc. describit
totalis recessus bach-
idis a iudea: cū dicit.
Et iratus etc. in isto
dei iudicio: cū eēt
pditores patrie et de-
sertores legis diuine.
Ipse autē cogitauit
cū re. etc. nā pbrōs
erat sibi in iudea ma-
nere. **E**t cognouit
ionathas. ei recessus
et iratus illos q eū ad-
dixerūt in iudeam.
Et misit ad eos
legatos. etc. i. ad pponen-
dū. **P**acē cum
ipso sperans q reci-
peret eam sicut et fecit.
cetera parent vsqz
ibi.

Machabeorum I

Et habitavit ionathas in machmas als magmas. locus est in iudea: ut patet primo Regum. xiiij. Et cepit ionathas. bonos exaltando et impios puniendo ex quo patet quod habitabat satis pacifice.

Capitulum. x.
Et anno. Dicitur describitur oneratus ionathe tempore alexandri filij antiochie cupatorum cum quo ionathas habitavit pacem: et ideo describitur: primo con federato cum ionathe alexandro: secundo congressus alexandri cum demetrio: ibi. Et congregavit: tercio congressus ionathe contra appollonium pro alexandro rege: ibi. In anno centesimo Circa primum demetrius puenit iudeos suis epistolis fide: quibus tamem ionathas bene vititur. secundo alexander scribit pacifice cui credit: ibi. Et audiuit alexander tercio demetrius scribit mendose et non auditur: ibi. Et audiuit demetrius. Circa primum dicitur. Anno centesimo sexagesimo. s. regni grecorum. Qui cognominatus est nobilis. scilicet alexander sicut auferens antiochus epyphanes. Epistola verbis pacificis fide et hoc alexandri timore: ideo subdit. Recordabit enim omnium. et sic iunabit contra nos alexandrus: ionathas tamen illis epistolam vsus est ad bonum sue gentis: quia per eas incussit timorem alienigenis et recuperavit obfides de iudeis quos acceperat bachides ut dictum est capitulo precedenti: et patet infra vsque ibi. Et habitavit ionathas in hierusalem: et subditur causa cum dicitur. Et cepit edificare et innovare. ad dei cultum electam. Et fugerunt alienigene qui erant in hierusalem. Et in beth. et de filiis israel qui erant apostate a lege dei.

suam: et non apposuit amplius venire in fines eius. Et cessavit gladius ex israel. Et habitavit ionathas in machmas et cepit ionathas ibi iudicare populum et exterminavit impios ex israel. **Capitulum. x.**
Et anno centesimo sexagesimo ascendit alexander antiochi filius qui cognominatus est nobilis et occupavit ptolomaidam et receperunt eum: et regnavit illic. Et audiuit demetrius rex et congregavit exercitum copiosum valde et exiit obviam illi in prelium. Et misit demetrius epistolam ad ionatham verbis pacificis: ut magnificaret eum. Dixit enim Anticipem facere pacem cum eo: priusquam faciat cum alexandro aduersus nos. Recordabit enim omnium malorum que secum in eum et in fratrem eius: et in gentem eius. Et dedit eis potestatem congregandi exercitum: et fabricare arma: et esse ipsum socium eius: et obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in hierusalem et legit epistolas in auditu omnis populi: et eorum qui in arce erant. Et timuerunt timore magno quoniam audierunt quod dedit ei rex potestatem congregandi exercitum. Et traditi sunt ionathe obsides et reddidit eos pentibus suis. et habitavit ionathas in hierusalem et cepit edificare et innovare civitatem. Et dixit facientibus opera ut extruerent muros: et montem syon in circuitu lapidibus quadratis ad munitionem: et ita fecerunt. Et fugerunt alienigene qui erant in munitionibus quas bachides edificauerat: et reliquerunt unumquemque locum: et abiit in terram suam tamen in bethsura remanserunt aliquid ex his qui reliquerunt leges et precepta dei.

Et audiuit rex. Dicitur puer alexander scribit ionathe veraciter et patet infra vsque ibi. Et alexander rex. fraternitatis. noie apparet veritas amicitie. Et misit rex. i. vestem purpuream. in coram aurea. quibus licitum erat vni illis et non alijs qui erant speciales regis amici: et sic patet quod saluta vitam non solum verbis fictis sicut demetrius sed etiam donis honorabilibus et preciosis. Et que nostra sententia. in prosperis et aduersis: quod proprium est veracium amicorum. Et induit se ionathas rex. i. vestem pontificalem. In die solenni scilicet nophegie. i. dedicationis templi primum quod fecit salomon. nam illa dedicatio fuit. vii mense que correspondet septembri. Dedicatio vero templi secundi mense fuit adar i. Esdre. vi. qui est. xij. apud hebreos et correspondet februario licet aliquando concurrat saltem pro magna parte cum marcio. Et fecit ar. rex. tpe qui erat in pace. propter concordiam demetrii et alexandri ad invicem. Et audiuit demetrius. Dicitur ponit epistola scilicet demetrii ad iudeos adulatoria et ficta. propter quod non fuit ei adhibita fides: et patet infra vsque ibi. Quoniam fuastis rex. fide loquitur quod non legitur ionathas cum eo fecisse aliquid pactum sed tamen epistola sua vsus fuisse ad bonum: ut predictum est. Et remittentem rex. i. multa que puenissent nobis reddere. Et da. rex. ita quod non solum remittentem vobis debita: sed etiam dabimus vobis ampla dona. Et preciosa. rex. i. pecunias quam debebat regibus pro sale fiendo. Est enim terra iudee. pro magis presuper mare et in aliquibus locis faciebatur affluens aquas maris pro alueos super terram que conuertebatur in sal ad calorem solis et illa dicebatur salina de qua fit mentio in sacra. xj. Et co. rex. quod nobis debebantur.

Erat ei hec eis ad refugium. Et audiuit alexander rex. promissa que promisit demetrius Ionathe: et narrauerunt ei perlia et virtutes quas ipse fecit et fratres eius et labores. quas laborauerunt. Et ait. Nunquid inuenimus aliquem virum tale. Et nunc faciemus eum amicum et socium nostrum et scripsit epistolas et misit ei secundum hec verba dicens. Rex alexander fratri ionathe salutem. Audiuimus de te quod vir potens sis viribus et aptus es ut sis amicus nostrum. Et nunc constituimus te hodie summum sacerdotem gentis tue: et ut amicus voceris regi. Et misit ei purpuram et coronam auream ut quae nostra sunt sentias nobiscum. et preserues amicitias ad nos: et induit se ionathas stolam sanctam septimo mense anno centesimo sexagesimo in die solenni scenophegie. Et congregavit exercitum: et fecit arma copiosa. Et audiuit demetrius verba ista: et contristatus est nimis et ait. Quid hoc fecimus quod preoccupauit nos alexander apprehendere amicitiam iudeorum ad munimen sui. Scribam et ego illi verba deprecatoria et dignitates et dona ut sint mecum in adiutorium. Et scripsit eis haec verba. Rex demetrius genti iudeorum salutem. Quoniam seruastis ad nos pactum et mansistis in amicitia nostra: et non accessistis ad inimicos nostros: audiuimus et gauisi sumus. Et nunc pseuerate adhuc conseruate ad nos fidem et retribuemus vobis bona pro his que fecistis nobiscum: et remittemus vobis prestationes multas: et dabimus vobis donationes: et nunc absoluo vos et omnes iudeos a tributis et precia salis indulgeo: et coronas remitto:

A Et tercias seminis. i. frugum.
B Et dimidia partem fructus ligni. i. arborum. **C** Quod est portio mee. de consuetudine mihi debite. **D** Et hierusalem sit sancta et libera cum finibus suis. ab omni tributo et exactione. **E** Et decime et tributa. que solent nobis reddi. **F** Ipsi sint. ad bonum civitatis. **G** Remitto etiam potestate arcis etc. sequitur. Qui custodiant eam. i. pro rege ut dicit iosephus unde et capitulo sequenti dicit quod ionathas congregavit gentem ad expugnandum arcem illam: ex quo patet quod non erat sibi tradita. **H** Et omnem animam. i. personam. **I** Et omnes a tributis solvantur etc. ita quod non solum liberi a tributo debito personis suis: sed etiam animalibus. **K** Et omnes dies solennes qui celebrantur semel in anno: ut pascha et penthecostes et huiusmodi. **L** Et sabbata quolibet hebdomada. **M** Et neomenie. in quolibet mense. **N** Et dies decreti. ad solennizandum: sicut dies victoriae de interfectione holofernis et sui exercitus: ut habet iudith ultimo. et de interfectione amari. **O** Ester. ix. **P** Sunt omnes immunitatis et remissionis ab omni exactione et vexatione. **Q** Omnibus iudeis qui sunt in regno meo quia multi valde remanserunt in civitatibus babilonicis et medie: qui cum zoroabel in iudeam non redierunt de genti amore uxorum: quas acceperant ibi: et pro illis quas genuerant et temporaliter que ibi acquirerant. **R** Et nemo habebit potestatem agere

A et tercias seminis: et dimidiaz parte fructus ligni quod est portio mee relinquo vobis ex hodierno die deinceps ne accipiat a terra iuda: et a tribus civitatibus que addite sunt illi ex samaria et galylea ex hodierna die et in totum tempus. **B** Et hierusalem sit sancta et libera cum finibus suis: et decime et tributa ipsi sint. **C** Remitto etiam potestate arcis que est in hierusalem et do eam summo sacerdoti: ut constituat in ea viros quoscunque ipse elegerit qui custodiant eam et omnem animam iudeorum que captiva est a terra iuda in omni regno meo relinquo libera grati: ut omnes a tributis solvantur etiam pecorum suorum. **D** Et omnes dies solennes et sabbata et neomenie et dies decreti tres dies anni die solenne et tres partem die solenne sint omnes immunitatis et remissionis omnibus iudeis que sunt in regno meo. **E** Et nemo habebit potestatem agere aliquid et movere negocia adversus aliquem illorum in omni causa. **F** Et ut ascribantur ex iudeis in exercitu regis ad. xxx. milia virorum. **G** Et dabitur illi copie ut oportet omnibus exercitibus regis et ex eis ordinabuntur que sunt in munitioibus regis magni. **H** Et ex his constituentur super negocia regni que aguntur ex fide: et principes sint ex eis: et ambulent in legibus suis sicut precepit rex in terra iuda et tres civitates que addite sunt iudee ex regione samarie: cum iudea reputetur: ut sint sibi vno et non obediatur aliene potestati nisi summo sacerdoti ptolomaida et confines eius que sunt de di donum scitis que sunt in hierusalem ad necessarios sumptus scitorum. **I** Et ego dabo singulis annis quoddecim milia siclorum argenti de rationibus regis que me contingunt: et omne quod reliquum fuerit quod non reddiderant que super negocia erant annis prioribus ex hoc dabitur in opera domus. **K** Et super hec quinquaginta milia siclorum

argenti que accipiebant de sanctorum ratione per singulos annos et habent ad sacerdotes pertineant que ministerio funguntur. **L** Et quicumque confugerint in templum quod est hierosolymis et in omnibus finibus eius obnoxij regi in omni negotio dimittant: et universa que sunt eis in regno meo libera habeant. **M** Et ad edificanda vel restauranda opera scitorum sumptus dabitur de ratione regis: et ad extruendos muros hierusalem et comunendos in circuitu: sumptus dabitur de ratione regis: et ad construendos muros in iudea. **N** Et audiuit autem ionathas et populus sermones istos non crediderunt eis nec receperunt eos: quia recordati sunt malicie magne quam fecerat in israel et tribulaverat eos valde. **O** Et complacuit eis in alexandria: quia ipse fuerat eis princeps sermonum pacis: et ipsi auxilium ferebant omnibus diebus. **P** Et congregavit rex alexander exercitum magnum et admovit castra contra demetrium. **Q** Et commiserunt plures duo reges et fugit exercitus demetrii. et insecutus est eum alexander et incubuit super eos et invaluit plures nimis donec occidit sol: et cecidit demetrius die illa et misit alexander ad ptolomeum regem egypti legatos sermone habens verba dicentes. **R** Quoniam regressus sum in regnum meum: et sedi in sede patrum meorum: obtinui principatum et contriui demetrium: et possedi regionem nostram: et commisi pugnam cum eo: et contritus est ipse et castra eius a nobis: et sedi in sede regni eius: et nunc statuam adiuventum amicitiam et da mihi filiam tuam uxorem et ero gener tuus: et dabo tibi dona: et ipsi dignitatem. **S** Et respondit rex ptolomeus dicens. **T** Felix dies in qua reversus es ad terram patrum tuorum et sedisti in sede regni eorum. **U** Et nunc faciam tibi quod scripsi-

aliquid etc. in diebus predictis. **V** Et ut ascribantur etc. que erant valde honorifica et ad tutelam aliorum iudeorum per regnum syrie dispersonum. **W** Et ambulent in legibus suis etc. ita libere custodiant legem suam per totum regnum meum sicut in iudea. **X** Et ptolomaida. id est achoia. **Y** Et confines eius id est ville sibi adiuncte etc. **Z** Quas dedi donum. id est gratis. **AA** Sanctis que sunt in hierusalem ad etc. id est sacerdotibus et levitis divino cultui deputatis. **BB** Ex hoc dabitur in opera domus. i. domini per eius reparationem sacrificiorum oblationem. **CC** Consequenter tangitur de immunitate templi cum dicitur. **DD** Et quicumque confugerint in templum etc. **EE** Obnoxij regi. id est obligati pene propter aliquam noxam. **FF** Et ad edificanda vel restauranda opera sanctorum: sumptus dabitur de ratione regis etc. id est de suis redditibus propriis. **GG** Et audiuit autem ionathas etc. reputates eos falsos: et merito propter suam maliciam precedentem. **HH** Et complacuit eis in alexandria etc. servare cum eo fedus amicitie. **II** Et congregavit. **III** Sic consequenter describitur congressus alexandri cum demetrio: et patet littera versus ibi. **IIII** Et misit alexander. ubi ex alexandria victoria contrahitur amicitia et secundo subditur ionathe gloria: ibi. **V** Et scripsit rex alexander. prima pars patet paucis exceptis: que discurrentur. **VI** Et sedit etc. i. antiochia que erat metropolis illius regni. **VII** Et dabo tibi. do. regie manifestari potest. **VIII** Et ipsi digni. quia vocabantur et erit regina.

Machabeorum I

Ut scripsit. **H**ic sequenter describit ionathe gloria: cui dicit. **E**t scripsit rex alexander ionathe. sic amice? amico. **E**t abiit cum gloria. i. cum apparatu magno. **E**t occurrit ibi duobus regibus. i. alexandro et ptolomeo. **E**t conuenerunt aduersus eum. **Q**uia a lege apostatant et alios apostasiam quantum poterat imitabant. **E**t collocavit eum in iudicio et in conuicio. **E**xite cum eo in medium. ad eius honorem: et aduersarioz confusionem. **E**t predicat. i. p. preconem publicat. **Q**uia nemo aduersus eum. et patet ista. **I**n anno centesimo. **H**ic p. inter describit conflictus ionathe p. alexandro: ubi primo ponitur appollonij comminatio: scdo ionathe aiatio: ubi dicitur autem ionathas. tercio alexandri congratulatio: ubi factum est. **C**irca primu dicit. **I**n anno cly. regni grecoz. **V**enit demetrius. ubi occiso p. suo ab alexandro ad parentes matris sue ierat p. refugio. **I**n pa. su. p. cretensium auxilium inter q. creuerat. **E**t reuer. est antiochiam. metropolim ciuitate: ut ibi congregaret exercitum ad pugnandum contra alexandrum. **E**t constituit eum. in vna parte regni q. vocabatur celestria: et erat regio maritima. **E**t accepit. ad ista q. sicut est p. mare in india et ideo videtur illuc venisse p. nauigium. **E**t misit ad ionatham. iustitiam ad pugnam. **T**u solus. q. d. credis tu diu resistere. q. d. no. **E**go autem. q. d. non habeo te statim ad nutum meum. **P**ropterea q. tu potestatem. q. d. hoc non puenit ex tua probitate: sed ex montium asperitate ad q. tu erugis: q. sunt inaccessibiles equitibus

isti: sed occurre mihi ptolomaida: ut videamus iuicem nos: et spondeam tibi sic dixisti. **E**t exiit ptolomeus de egypto ipse et cleopatra filia eius et venit ptolomaida anno ceterimo sexagesimo secundo. **E**t occurrit ei alexander rex et dedit ei cleopatra filiam suam: et fecit nuptias eius ptolomaida: sic reges in magna gloria. **E**t scripsit alexander rex ionathe ut veniret obviam sibi. **E**t abiit cum gloria ptolomaida: et occurrit ibi duobus regibus: et dedit illi argentum multum auxilium et dona: et iuenit gratiam in conspectu eorum. **E**t uenerunt aduersus eum viri pestilentes ex israel. viri iniq. impellentes aduersus eum: et non intendit ad eos rex. **E**t iussit spoliari ionatham vestibus suis: et indui eum purpura. **E**t ita fecerunt: et collocavit eum rex sedem secum: dixitq. principiibus suis. **E**xite cum eo in medio ciuitatis: et predicat: q. ut nemo aduersus eum impellet de vilo negotio nec q. ei molestus sit de vlla re. **E**t factum est ut viderent q. interpellabant gloriam eius q. predicabat: et optum eum purpura fugerunt omnes. **E**t magnificauit eum rex: et scripsit eum in primos amicos et posuit eum ducem et principem principatum. **E**t reuersus est ionathas in hierusalem cum pace et leticia. **I**n anno ceterimo sexagesimo quinto venit demetrius filius demetrii a creta in terram patrum suorum. **E**t audiuit alexander rex et contristatus est valde: et reuersus est in antiochiam. **E**t constituit demetrius rex appollonium ducem q. perat celestrie et regit gavit exercitum magnum et accessit ad iannam et misit ad ionatham summum sacerdotem dicens. **T**u solus resisti nob.

nostris: ideo sequitur. **D**escende ad nos in campum. i. ad terram planam. **I**nterrogat et dicit. q. sum ego. q. d. si hoc scires: te mihi subijceres. **E**t non potest. in prelio sed conuertit ad fugam. **S**ed nunc quomodo poterit sustinere equitatum et exercitum. ubi non est. impedites iter equitum et pedum eorum. **Q**uia locus fugiendi. tibi et tuis. quia statim caperemini ab equitibus meis. **E**t ait audiuit. **H**ic consequenter ponit ipse ionathe puocatio. et patz vsq. ibi. **E**t exclusit eum a ciuitate. i. populum ioppe ionathan exclusit ab ingressu ciuitatis ioppenensis: et subdit causa cum dicit. **Q**uia custodia appollonij ioppe erat. i. homines armati ex parte ipsi ibidem positi. **E**t oppugnauit eam. i. ionathas ioppen. et cetera patent vsq. ibi. **E**t abiit azorum tanq. iter. id est plene pcededo. **E**t statim exiit de castris. **I**n campum. quasi paratus ad prelium et subditur causa. **Q**uia q. haberet multitudinem. et prelium commiserunt. non tamen statim sed postea: et subditur causa. **E**t reliquit appollonius. i. post recessum suum de castris. **D**eculce. ut ionathas et eius exercitus ignoranti includerentur inter aduersarios. **E**t circuierunt. ad eundem insidias. **P**opulus autem. dicit enim iosephus q. exercitus erat ordinatus in quadro facta testudine de scutis ad excipiendum sagittas aduersarioz donec eorum pharatre essent euacuate: ut sagittarij equites essent fatigati et eorum equo quo facto fuit quod sequitur. **E**t eiecit symon exercitum suum. faciens contra aduersarios fatigatos imperium.

Ego autem factus sum in derisum et in obprobrium: propterea quia tu potestatem aduersum nos exerceas in motibus. **N**unc ergo si perfidis in virtutibus tuis descende ad nos in campum et prope illic iuicem: quia mecum est virtus belloz. **I**nterrogat disce q. sum ego: et ceteri q. auxilio sunt mihi: q. et dicunt quia non potest stare pes vester ante faciem nostram: quia bis in fugam conuersi sunt presertim in terram suam: et nunc quomodo poteris sustinere equitatum et exercitum tantum in campo ubi non est lapis neq. saxum: neq. locus fugiendi. **E**t audiuit autem ionathas sermones appollonij motus est animo. et elegit decem milia viroz et exiit ab iherusalem: et occurrit ei symon frater eius in adiutorium et applicauerunt castra in ioppen et exclusit eum a ciuitate: quia custodia appollonij ioppe erat et oppugnauit eam. **E**t exterriti qui erant in ciuitate apparuerunt ei: et obtinuit ionathas ioppen. **E**t audiuit apollonius et admouit tria milia equum et exercitum multum: et abiit azotum tanq. iter faciens: et statim exiit in campum eo q. habet multitudinem equum et perfidit in eis: et insecutus est eum ionathas in azotum: et commiserunt plium. **E**t reliquit apollonius in castris mille equites post eos occulte. **E**t cognouit ionathas quomodo insidie sunt post se. **E**t circuierunt castra eius et eiecerunt iacula in populum a mane vsq. ad vespeream. **P**opulus autem stabat sicut preceperat ionathas: et laborauerunt equi eorum. **E**t eiecit symon exercitum suum: et commisit tres legiones. **E**qui tes enim fatigati erant: et committuntur ab eo et fugerunt. **E**t qui dispersi sunt per campum fugerunt in azotum:

Intraverunt bethagō. i. domū dagō sine tēplū. Erat at dagō ydolum hīs caput q̄si piscē: vt dicit hebrei: iō sic noia bat a dag qd̄ i hebreo signat piscē in latio. **E**xierunt de ciuitate. resistere nō audētes ionathe. **E**t factū est hic p̄r ponit alexandri regis p̄gratūlatio: nā cōgressus ionathe fuerat p̄ eo vt patz ex p̄dictis.

Et misit ei fibulā aureā. erat em̄ q̄tuor isignia regalia. s. purpura corona: fibula aurea: r̄ sceptrū duo miserat an̄ ipsi ionathe vt dcm̄ ē circa p̄ncipiū hui⁹ ca. r̄ nunc misit sibi terciū. q̄rtum vō sibi soli suabar: qd̄ est p̄priū regie maiestatis.

Caplm. xj. Rex egypti. h̄ p̄r describitur ducatur ionathe tpe secundi regis demetrii. Circa qd̄ p̄mo describit alexandri regis obitus scdo demetrii successus: ibi. Et regnavit. terciō antiochi adolescentis aduēt: ibi. Triphon at: p̄ma in tres qz: p̄ ponit p̄ductio ptolomei. secundo p̄federatio demetrii: ibi. Et misit legatos: terciō p̄stratio alexandri: ibi. Et audiuit. Circa p̄mū d̄r. Rex egypti r̄c. hypbole ē ad designandū sui exercitus magnā multitudinē. Et naues mltas. qz regnū alexandri qd̄ q̄rebat acq̄rere dolo septim erat sup mare. **E**xijt de egypto. **I**n syriam p̄gens. **D**erbis pacificis cū habitatoribus syrie v̄tes quasi q̄rens bonū regni p̄o genere suo. **C**ū at̄ introiret ciuitatem. aliquam. **P**onebat custodias militū. ad obtinendū terrā p̄ alexandrum. cetera patent vsq̄ ibi. **E**t eoꝝ qui r̄c. in q̄bus erant sepulcra notabiles viri. **E**t narrauerit r̄c. vt h̄ ca. p̄cedenti **E**t inuidiā faceret ei. p̄uocādo eū p̄ ionathā. **E**t tacuit rex. sub dissimulatioe trāseūdo. cetera patēt vsq̄ ibi. **R**ex at̄ ptolomeus r̄c. regni syrie p̄ custodias militū: ibi positas: vt dictū ē n̄. **E**t cogitabat i alexandri. genēꝝ suū. **C**ōsilia mala q̄rēs eū p̄uare r̄gē r̄ vita. **E**t misit legatos. h̄ ponitur

Et intraverunt in bethagon ydolum suū vt ibi se libera rent. **E**t succēdit ionathas azotū r̄ citates q̄ erāt i circuitu ei⁹: et accepit spolia eoꝝ r̄ tēplū dagō r̄ oēs q̄ fugerūt i illō succēdit igni. **E**t fuerit q̄ ceciderit gladio cū hīs q̄ succēsi s̄: fere octo milia viroꝝ. **E**t mouit ide ionathas castra: r̄ applicu it ea aschalonā: r̄ exiit de ciuitate obuiā illi i magna glia: r̄ reuersus ē ionathas i hierusalē cū suis h̄ntibus spolia multa. **E**t factū ē vt audiuit alexāder rex p̄mones istos addidit adhuc glorificare ionathas: r̄ misit ei fibulā aureā: sicut cōsuetudo ē dari p̄gnatis regum. **E**t dedit ei accharon r̄ oēs fines ei⁹ i possessionē

Capitulum. xj. Rex egypti p̄gregauit exercitū sicut hare nā: q̄ ē circa orā maris r̄ naues multas et q̄rebat obtinē regnū alexandri dolo r̄ addē illud regno suo. **E**t exijt i syriā v̄bis pacificis: r̄ ap̄iebant ei ciuitates r̄ occurrebāt ei: qz mandauerat alexāder rex exire ei obuiam: eo qd̄ socer su⁹ eēt **C**ū at̄ introiret ciuitatē ptolomeus ponebat custodias militū i singul⁹ ciuitatibus. **E**t vt appropiauit azoto ostenderūt ei templū dagon succēsum: r̄ azotū r̄ cetera ei⁹ demolita et corpa piecta: r̄ eoꝝ q̄ celi erāt in bello tumultos q̄s fecerat secus viā. **E**t narrauerūt regi qz h̄ fecit ionathas: vt inuidiaz faceret ei. **E**t tacuit

cōfederatio ptolomei cū demetrio alexandri iūmico. vtz l̄ra vsq̄ ibi. **Q**uesiuit. n. me occi. dicunt aliq̄ glose r̄ aliq̄ hystorographi qd̄ v̄z erat qz eū intoxicare q̄sierat: h̄ videt falsum p̄ l̄ram p̄cedentem in qua d̄ qd̄ alexāder mādauerat ptolomeū honorifice recipi s̄l̄r p̄ l̄ram imediate sequentē cum dicit. **E**t vitupauit euz. r̄c. ex quo patz qd̄ cri men sibi falso impositum fuit cupiditate ducit p̄ner. viij. **P**ecassiones q̄rit q̄ vult recedere ab amico. Sciendū etiā qd̄ ioseph⁹ circa hystorias hui⁹ libri multa dicit que sūt dissōna textui: p̄pter qd̄ illa tanq̄ s̄rit uola dimittit: q̄a q̄nis liber iste non sit canonic⁹ tamē maioris auctoritatis est q̄ sit iosephus. **A**lexāder autem r̄c. illis t̄pibus. q. di. p̄pter h̄ tales p̄ditio nes facili⁹ facere poterat ptolomens. **Q**uia rebellabāt q̄ erat r̄c. p̄pter qd̄ iuerat rex ad rep̄mē dum illos vel sedandū. **E**t audiuit. **H**ic p̄sequenter ponit p̄stratio alexandri p̄ p̄ditōes socerū sui. cetera patēt vsq̄ ibi. **R**ex ptolome⁹ r̄c. postq̄ receperat caput alexandri et sic videt mortuus subito iusto dei iudicio: **I**oseph⁹ t̄m dicit qd̄ equ⁹ ptolomei in bello p̄ alexandri terribus elephatis voce piecit eū. r̄ tunc fuit leraliter vulnerat⁹: h̄ viso capite alexandri fuit aliquantulū solatus: h̄ postea cito mortuus: sed h̄ videt qd̄ de p̄dictō bello p̄mit titur. **R**ex aut̄ ptolomeus exaltat⁹: r̄ qd̄ subditur: **E**t abstulit zabdial arabs caput alexandri: qd̄ non fecisset i fauorē ptolomei si fuisset ex vulnere ita p̄p̄tius mortū. **E**t qd̄ erat i munitionibus syrie a ptolomeo positi vt p̄dictum est. **P**erierunt ab his r̄c. scilicet alexandri: vt dicunt aliqui sed hoc non videtur v̄z quia debellatus erat a ptolomeo r̄ ideo qd̄ dicitur hic. **I**ntra castra. intelligendum est demetrii: qui nolebat homines extraneos possidere sortalicia regni sui. **E**t regnavit. **H**ic consequenter ponit

Machabeorum I

successio demetrii et primo quantum ad obtentum dominium cum deo. Et regnavit demetrius et scilicet quantum ad provocatorem contra ionatham per accusationem iniquorum iudeorum: eo quod obsideret arcem. et per tres litteras. tercio quantum ad demetrii placationem cum deo.

B Et ait audivit ionathas mandatum regis iussit obsidere. id est. obsidionem arcis per alios continere: aliquid tamen libri habuit iussit non obsidere. id est. obsidionem dimittere: et magis pronat littere precedenti et subsequenti.

Et elegit de senioribus israel et de venerabili societate et muneribus multitudinem et pietate placaret regem quod fecit: et pariter litteras scripsit sibi. **E** Exemplum epistole et iste lasthenes erat cretensis athenis demetrius ex parte matris: et demetrius prouiderat de exercitu ad obtinendum syrie regnum alexandri: propter quod demetrius reputabat eum sic patrem: et de factis notabilibus sibi scribebat: et de gratiis ionathe factis scripsit epistolas ionathe et lastheni eandem formam continentes: post tamen scripsit lastheni: et hoc est quod dicitur. **E** Exemplum epistole. et sequitur epistola continens. cum dicitur.

Statuimus ergo et cetera. possidēdos pacifice. **E**t tres civitates tertia non noiaeth. **S**amaria in qua habitabant gentiles ibi transferri de possessione. **R**eg. xvij. cetera patent versus ibi.

Et areas salinarum in loca in quibus fiebat sal in monte de ca. x. **E**t ponat in monte sancto. ad memoriam in futurum. **Q**uarto describitur statum demetrii quantum ad exercitum dimissionem: cum dicitur.

Et vidēs demetrius et cetera. et per tres litteras scripsit sibi.

Et inimici erant ei et cetera. quod erat de regno syrie: nam a regibus precedentibus prouenerat annona accipere non solum tempore belli: sed etiam pacis ut sic essent participare pugnare pro rege tempore

necessitate. **T**ripho autem. Postquam descriptus est demetrius status: hic describitur antiochi adolescentis aduentus. Et dicitur in tres partes. quia per ponit aduentus antiochi percuratio: scilicet falsitatis demetrii denudatio: ibi. Et misit ionathas tercio aduentus antiochi executio ibi. **P**er haec autem. Circa primum dicitur. **T**ripho autem et cetera. quia prius fuerat cum alexandro: postea vero ipso decapitato fuit cum demetrio.

Et vidit quoniam et cetera. dicens eum honore regio indignum propter causam predictam. **E**t iussit ad emalchuel: alius emathuel et cetera. post eius mortem. **E**t assidue ab eo. **E**t trade ret et cetera. tanquam tutori et ductori.

Et regnaret et cetera. per haec enim intendebat triphon habere administrationem regni sic postea fuit de facto.

Et enunciauit ei et cetera. ut illum idueret ad tradendum sibi antiochum. **E**t misit illis diebus multas. non potes cito flectere emalchuel rem propter antiochi pueritiam.

Et misit. **H**ic consequenter ponit falsitatem demetrii denudatio. Circa quam primum ponitur ionathe petitio: cum dicitur. **E**t misit ionathas ad demetrium regem. petens.

Et eijceret. id est. eijcere posset.

Cos qui in arce erant in iherosolymis. quorum aliqui erant alienigenae. aliquid vero iudei tamen apostate ex hoc videtur quod illa littera quae dicitur supra ionatham ad mandatum demetrii firmouisse obsidionem arcis est verior.

Et qui in presidibus erant. in diuersis locis iudee ad impugnandum gentem iudaicam.

Et misit. **H**ic secundo ponit petitionem nis concessio: et pariter et subdit concessiois ratio cum dicitur.

Nunc ergo recte feceris et cetera. **A**d haec enim concessio petitionem ut ionathas sibi misisset bellum

agesimo septimo. **I**n diebus illis congregauit ionathas eos qui erant in iudea ut expugnarent arcem quae est in iherosolymis et fecerunt contra eam machinas multas. **E**t abiit quidam qui oderat gentem suam viri inique ad regem demetrium: et renunciauerunt ei quod ionathas obsideret arcem. **E**t ut audivit iratus est et statim venit ptolomaida: et scripsit ionathe ne obsideret arcem: sed occurreret sibi ad colloquium festinato. **U**t audivit autem ionathas iussit obsideri. **E**t elegit de senioribus israel: et de sacerdotibus et dedit se periculo. **E**t accepit aurum et argentum et alia encensia multa: et abiit ad regem ptolomaida: et inuenit gratiam in conspectu eius. **E**t interpellabant aduersus eum quidam inique ex gente sua. **E**t fecit ei rex: sic fecerat ei quod ante eum fuerant. **E**t exaltauit eum in conspectu omnium amicorum suorum et statuit ei principatum sacerdotum: et quicunque alia habuit prius preciosa: et fecit eum principem amicorum. **E**t postulat iustitiam a rege ut in munere faceret iudeam et tres toparchias. id est. samariam et confines eius: et permisit ei tanta trecenta. **E**t consensit rex et scripsit ionathe epistolas de his omnibus hunc modum continentes. **R**ex demetrius fratri ionathe salutem et gratiam iudeorum. **E**xemplum epistole quam scripsimus lastheni pariter nostro de vobis misimus ad vos ut sciret. **R**ex demetrius lastheni pariter salutem. **G**enti iudeorum amicis nostris et seruantibus qui iusta se apud nos decreuimus benefacere propter benignitatem ipsorum quam erga nos habent.

Statuimus ergo illi omnes fines iudee: et tres civitates: lydaz et

et ramathe quae addita sunt iudee ex samaria et omnes fines earum sequestrati omnibus sacrificiis tibi in iherosolymis: per his quae ab eis prius accipiebat rex per singulos annos: et per fructibus terebinthi et pomorum. **E**t alia quae ad ad nos pertinebant deciarum et sbutorum: ex hoc tempore remittimus eis: et areas salinarum et coronas quae nobis deferebant omnia ipsi concedimus: et nihil horum irritum erit ex hoc et in omni tempore. **N**unc haec curate facite horum exemplum: et deus ionathe et ponat in mente sancto et in loco celebri. **E**t vidēs demetrius rex quod siluit fraus in conspectu suo et nihil ei resistit dimisit totum exercitum suum: unumquemque in locum suum: excepto peregrino exercitu quem traxit ab israhel gentem: et inimici erant ei omnes exercitus prius eius. **T**riphon autem erat quidam principum alexandri puerus et vidit quoniam omnis exercitus murmurauit contra demetrium: et iussit ad emalchuel arabem qui nutriebat antiochum filium suum alexandri et assidue ab eo ut traderet eum ipsi: ut regeret in loco patris sui. **E**t enunciauit ei quanta fecerat demetrius et inimicitias exercituum eius aduersus illum: et misit ibi diebus multas: et misit ionathas ad demetrium regem ut eijceret eos qui in arce erant in iherosolymis: et qui in presidibus erant: quia impugnabant iherosolymam. et misit demetrius ad ionatham dicens. **N**on haec faciam tibi et genti tuae: sed gloria illustrabo te et gentem tuam cum fuerit opportunum. **N**unc ergo recte feceris si miseris in auxilium mihi viros: quia discessit omnis exercitus meus. **E**t misit ei ionathas tria milia virosum fortium antiochia. **E**t venerunt ad regem: et delectatus est rex aduentu eorum. **E**t uenerunt qui erant de ciuitate centum viginti milia vi-

et cetera.

et cetera.

et cetera.

et cetera.

et cetera.

et cetera.

et cetera.

et cetera.

Liber

latores ad sui defensionem: timēs p̄babiliter insurgere p̄tra se rebellionē sicut et factū ē. vñ subdit. Et p̄uenerūt rē. c. Et vole. rē. p̄pter cōp̄inertā et maliciā. d. Et fugit rex i aulā. rāq̄ in locū tutozē. e. Occupauerūt rē. ne ali q̄s abeēt possēt ingredi ciuitatē in auxiliū regis.

f. Et ceperūt p̄ugnare. l. ad pugna se dispo- nere. g. Et vo. rex tu. añq̄ ciues eēt cōgregati ad ip̄m ip̄us nandū. iō subdit. h. Et dispsit sunt rē. interficiēdo eos q̄ volebant interficē regē. i. Et occiderunt rē. p̄ueniētes eos añq̄ eēt vniti et dispositi ad pugnandū: et sic poterāt multos occidere. k. Et succēderūt ciuitatē. nō rōsam h̄ iyna p̄te ponētes ignē ad ciuitū terrorem: iō subdit. l. Et infirmati rē. et p̄ p̄ns v̄tute corpis nam a corde p̄cedit s̄s̄us et mor̄ ad alia mēbra p̄pter q̄d deficiēte corde deficiūt exteriora mēbra. cetera patent. m. Et sedit demetrius. Sic p̄r̄ describitur falsitatē demetrii demudato: nā habita pace denegauit oia p̄missa ionathae: et h̄ q̄d d̄r m. Et sedit demetrius rē. i. an thiochia metropolitē: rēp̄ssa rebellioe ciuitatē p̄ auxiliū iudeorum. n. Et siluit terra rē. q̄ nō erat q̄ aunderet sibi rebella- re dep̄ssa metropolitē ciuitate. o. Et mētus est oia rē. d̄ gra- t̄ ijs ionathae gēt̄q̄ in deoz̄ s̄id̄. p. Et ve- xabat eū valde. p̄ p̄ncipes suos p̄inadēdo terminos iudee. q. Post h̄ autē. h̄c p̄r̄ describit aduentus antiochi adole- centis i regnū alexā- dri p̄r̄s̄ sui. Circa q̄d p̄ ponit regni obtē- scēdo cū ionathā sed̄ ibi. Et scripsit antioch̄o rē. h̄ feder̄ effe- ctus: ibi. Et exiuit ionathas. Circa p̄r̄- mū d̄r. q. Post h̄ ar rē. i. d̄ arab. i. syriā cetera patēt vsq̄ ibi. r. Et accepit rē. i. ele- phātos exercit̄ d̄me- trii. s. Et obtinuit antiochiā metropo-

roy et volebāt interficē re- gem. Et fugit rex in aulā et occupauerūt q̄ erāt de ciui- tate itinera ciuitatis et ce- perunt pugnare. Et voca- uit rex iudeos in auxiliū et p̄uenerunt oēs sil ad eū: et dispsit sunt oēs p̄ ciuitatē et occiderūt in illa die cen- tum milia hoīm: et succē- derunt ciuitatē et ceperunt spolia multa i illa die: et li- berauerūt regē: et viderūt q̄ erant de ciuitate q̄ obti- nuissent iudei ciuitatem si- cut volebāt: et infirmati s̄- mente sua et clamauerūt ad regem cū p̄cibus dicentes. Ba nobis dextrās: et ces- sent iudei oppugnare nos et ciuitatē. Et piecerūt ar- ma sua et fecerūt p̄cezes. Et gl̄ificati s̄ iudei i cōspectu reḡ et i p̄sp̄cū oīm q̄ erāt i reḡ ei et noiati s̄ i reḡ: et regressi sunt in ierlm̄ h̄ntes spolia multa: et sedit deme- trius rex in sede regni sui et siluit terra i cōspectu ei et mētus est oīnia q̄cunq̄ dixit et abalienauit se a io- nathā: et nō retribuit ei fm̄ beneficia q̄ sibi f̄tribuerat: et verabat eū valde. Post hec autem reuersus est tri- phon et antiochus cum eo puer adolecēs: et regnauit et imposuit sibi dyadema. Et cōgregati sunt ad eum oēs exercitus q̄s despere- rat d̄metrius et pugnauerat contra eum et fugit et terga- vertit. Et accepit triphon bestias: et obtinuit antio- chiam: et scripsit antio- chus adolecens ionathe dicens: cōstituo tibi sacer- dotium: et p̄stituo te super quatuor citates vt sis de ami- cis regis: et misit illi vasa aurea in m̄steriū et dedit ei potestatē bibendi in au-

lim ciuitatē: et p̄ d̄ns alias m̄stas. Et scripsit. h̄ p̄r̄ ponit p̄federatio antiochi cū ionathā: erat. n. rex nouus et adhuc vnā magnā p̄te regni tenebat demetrius p̄pter q̄d idigebat io- nathae p̄federatōe. v. Et p̄stituo te rē. et iudeā exites. Et misit illi vasa aurea rē. i. m̄se sue: iō subdit. Et de-

dit eis p̄tatem rē. Et symonē fratrem rē. intra q̄s icludit fra- philistim. 3. Et exiuit ionathas. h̄ p̄r̄ ponit d̄ci feder̄ effe- ctus: et p̄ antiochi d̄ni- um dilatādo cū d̄r. a. Et p̄bulabat rē. eas iducēdo vt obe- dirent antiocho. b. Et p̄gregat̄ ē rē. q̄ odiebat demetrius vt p̄dictū ē. Et p̄cluserūt rē. nolātes eū sc̄ipe nec a deme- trio recedē. d. Et p̄dat̄ ē eā: nā aialia et p̄la gaze bona erāt ex citatē i suburbis et villis. e. Et accepit rē. ne postea rebel- larent. a. Et auduit. h̄ sc̄do ponit effe- ctus p̄dicti feder̄ d̄me- trio repugnāte cū d̄r. a. Et auduit rē. p̄ antiochi ab ip̄o f̄ce- dēdo et adherēdo de- metriō. b. In ca- des rē. h̄ d̄r ad d̄iam alit̄ q̄ d̄r cades bar- ne vbi sedēt filij isrl̄ m̄lto tpe. Deu. j. c. Volent. eū remo- uere rē. sic et p̄stitue- rat antiochus. d. Fratres at suū rē. ad iudee custodiā. e. Et ap. sy. rē. i. qua erāt aduersarij iude- orum a demetrio po- siti. f. Et cōcluserūt eos. ita q̄ nō poterāt exire nec aliqd̄ abeēt h̄re. g. Et postula- uerūt rē. vt saluis p̄- sonis recederēt ide. h. Et posuit i ea pre- sidius. i. armatos de- genere iudeoz̄. i. Et ionathas et ca- ei applicerūt ad aq̄- genesar id ē ad mare galylee: q̄d ē d̄r ma- re genesar siue gena- zareth q̄d generas au- ram. Nā illd̄ mare ē vērosus. k. Et ten- rē. i. rante ionathā. l. Spe aut oc. ex ad- uerso illoz̄ q̄ erāt in campo. m. Et fu- gerūt rē. fr̄it̄ ex isrl̄ arū r̄p̄etia isurrectōe n. Et scidit ionathas rē. i. p̄amēta q̄ ponit

Et de- dit eis p̄tatem rē. Et symonē fratrem rē. intra q̄s icludit fra- philistim. 3. Et exiuit ionathas. h̄ p̄r̄ ponit d̄ci feder̄ effe- ctus: et p̄ antiochi d̄ni- um dilatādo cū d̄r. a. Et p̄bulabat rē. eas iducēdo vt obe- dirent antiocho. b. Et p̄gregat̄ ē rē. q̄ odiebat demetrius vt p̄dictū ē. Et p̄cluserūt rē. nolātes eū sc̄ipe nec a deme- trio recedē. d. Et p̄dat̄ ē eā: nā aialia et p̄la gaze bona erāt ex citatē i suburbis et villis. e. Et accepit rē. ne postea rebel- larent. a. Et auduit. h̄ sc̄do ponit effe- ctus p̄dicti feder̄ d̄me- trio repugnāte cū d̄r. a. Et auduit rē. p̄ antiochi ab ip̄o f̄ce- dēdo et adherēdo de- metriō. b. In ca- des rē. h̄ d̄r ad d̄iam alit̄ q̄ d̄r cades bar- ne vbi sedēt filij isrl̄ m̄lto tpe. Deu. j. c. Volent. eū remo- uere rē. sic et p̄stitue- rat antiochus. d. Fratres at suū rē. ad iudee custodiā. e. Et ap. sy. rē. i. qua erāt aduersarij iude- orum a demetrio po- siti. f. Et cōcluserūt eos. ita q̄ nō poterāt exire nec aliqd̄ abeēt h̄re. g. Et postula- uerūt rē. vt saluis p̄- sonis recederēt ide. h. Et posuit i ea pre- sidius. i. armatos de- genere iudeoz̄. i. Et ionathas et ca- ei applicerūt ad aq̄- genesar id ē ad mare galylee: q̄d ē d̄r ma- re genesar siue gena- zareth q̄d generas au- ram. Nā illd̄ mare ē vērosus. k. Et ten- rē. i. rante ionathā. l. Spe aut oc. ex ad- uerso illoz̄ q̄ erāt in campo. m. Et fu- gerūt rē. fr̄it̄ ex isrl̄ arū r̄p̄etia isurrectōe n. Et scidit ionathas rē. i. p̄amēta q̄ ponit

Machabeorum I

nar ad decorē sup arma z b secti i signū doloris. **Et** posuit ter. zc. se hūiliādo. **Et** reuer. ē zc. i. ad aduersarios suos. **Et** puer. il. tā ei recedebāt tāq̄ victores fugientib⁹ iudeis: s̄ ionathas iuitās eos ad plū fec̄ eos puertere ad se. **Et** videt̄ q̄ su. par. il. s. ionathe. **Et** rene. s̄ ad eū e⁹ exēplo aia

Et in seque. cū eo aduersarios.

Et p̄ ca. vii. uenerant ad plū. Ca. xij

Et vidit ionathas. **Hic** p̄r describit ducat ionathe s̄ an tiocho filio alexādri s̄ regite sub q̄uidēs sibi p̄spe succedere z nolēs omittē de hīs q̄ s̄m hūanā puidētiam facē poterat ad firmādū pplm suū i pace: p̄ cū exneis se p̄federauit. sc̄do p̄dīctores alexādri regis exp̄guit sibi. **Et** audiuit ionathas: tercio triphō. eū defraudauit: sibi. z cū cogitass̄ triphō. p̄ma i duas. q̄ p̄ ponit e⁹ p̄federatōis eplaz p̄scriptio secūdo snie recitatio sibi. **Et** h̄ ē exempluz Circa p̄mū dicit.

Et vi. iona. zc. d̄f̄ at̄ tps eē bonū z iuuare q̄n cōtigūt i eo p̄spa. **Malū** at̄ z nocē q̄n aduersa. **Et** elegit vi. ad tales legationē aptos seq̄.

Et misit eplaz zc. i. eandē sniaz de amicitia statuēda z renouanda. cetera patēt. **Et** h̄ est exemplū **Hic** p̄r ponit recitatio snie eplaz: et p̄ eple ionathe misse spartiatīs. sc̄do eple respōsue ab eis: sibi. **Et** h̄ rescriptum. **In** epla vō ionathe fit mētio de. v. p̄mo de quadam epla prius missa tpe onte sūmī sacerdoti a rege spartiatay iudeis: z h̄ est qd̄ d̄r. **Et** p̄r. zc. a dario. **Joseph**

li. xij. antiq̄tatis iudaice noīat euz ariū z ē idē nomē: sicut in latino nicola⁹ z colin⁹ vocat tñ spartiatas lacedemonios recitās eplam in hac forma. **Rex** lacedemonioy arius onte salutē. **Regētes** scripturā aliquā iuenim⁹ ex vno genere iudeos: z lacedemones extitisse: z familiaritatē cū abraam socialiter habuisse. iustū est ergo vt frēs existatis z trāsmittē ad nos z petere q̄ vob̄ necessaria iudicatis. **Facimus** vō z nos idē z vestra propria simul z nostra cōmūnia reputam⁹. **De** rito: s̄ray dimocit⁹ eplaz vobis defert q̄drangulo scriptas signaculū h̄ntes aqlā draconē vngulibus deportantē. **Et** suscepit onias rix zc. a rege spar-

tiatay seu lacedemonioy. **Et** honore. acceptās eius legationē. **Mos** em̄ cū nullo hoz indigerem⁹. **Hic** secundo in epla ionathe ponit̄ causa scribēdi cū dicit. **Mos** em̄ cū nullo zc. i. cū nos n̄ essem⁹ in aduersitate s̄ p̄peritate. q. d. non scribim⁹ vobis ex aliq̄ necessitate a q̄ nūc ve-

limus p̄ vos eleuari s̄ ex sola amicitia et caritate inter nos et vos nutriēda.

Habentes zc. legis z p̄phetay.

Qui sunt in manū. i. nō sum⁹ p̄nūc occupatī i exercitio armoy sicut tpe p̄cedenti: s̄ magis in lectione sanctorū librorū. cetera patēt ex dicit̄ sc̄dm̄ iosephū s̄ s̄ra. **Mos** cū nullo hoz indigerem⁹ zc. refert̄ ad scripturam quā lacedemōes dicebant se iuenisse cōtinētē q̄ erat de genere abraam: de qua dicit̄ ionathas q̄ nō indigebant illa scriptura ad p̄positū p̄bandum: q̄ p̄ libros sc̄tos q̄s hēbāt iudei ap̄ se h̄ sciebāt: quī sint illi libri nō dicit̄ iosephus in p̄ticulari: tñ infra eodē cap. dicit̄ qd̄ sup̄ h̄ m̄h̄ videtur. **Mos** ḡ dicit̄ tercio i epla dicit̄ fit mētio de fidelitate iudoz erga spartiatas cum d̄r.

Mos ḡ in oī tēpe ex q̄ misistis ad nos p̄ amicitia ex fraternitate in **Memo** res sum⁹ zc. q̄ hēbāt de aialib⁹. **Et** i obseruatōib⁹. i. alijs oblatōib⁹ z vigilijs z orōibus.

Mos at̄. **Hic** q̄to ponit̄ rō q̄re non scripserant spartiatīs tpe tribulatōis z bellozū que acciderāt iudeis cum d̄r. **Mos** autem zc. vt p̄z per p̄e dicit̄.

Voluimus ḡ zc. petendo a vobis aux

q̄ missus fuerat cū honore z accepit eplaz in q̄bus significabat de societate et amicitia. **Mos** em̄ cū nullo hoz indigerem⁹ h̄ntes solatio sc̄tos libros q̄ sunt in manibus nostris malui mus mittere ad vos renouare fraternitatē z amicitiam ne forte alieni efficiamur a vobis: **Multa** enim tpa trāsierunt: ex q̄ misist̄ ad nos. **Mos** ḡ in oī tpe si ne intermissiōe in diebus solēnibus z ceteris: q̄bus oportet memores sum⁹ vestri i sacrificijs q̄ offerim⁹: z in obseruationib⁹: sicut p̄phas est z decet meminisse fratrū. **Letamur** itaq̄ d̄ gloria v̄ra. **Mos** at̄ circū dederūt multe tribulatōes z m̄tra p̄lia: z ipuq̄ert nos

oī q̄ s̄ i circuitu n̄ro. **Mos** plūm⁹ ḡ vob̄ molesti eē neq̄ ceteri socijs z amicis nostris i his p̄lijs **Habuim⁹** em̄ de celo auxiliū z libati sum⁹ nos z hūiliati s̄ iūmīci n̄ri. **Elegim⁹** itaq̄ neumeniū antiōchi filiū z anti p̄rem iasonis filiū: z misim⁹ ad romanos renouare cū eis amicitia z societate p̄stinā. **Mandauim⁹** itaq̄ eis vt veniāt eē ad vos: z salutēt vos z reddāt vob̄ eplaz n̄ras d̄ inouatōe fraternitat̄ n̄re. **Et** nūc h̄n̄ facti et̄ r̄ndētes nob̄ ad h̄. **Et** h̄ rescriptum eplaz qd̄ misit onias **Rex** spartiatay onias ionathe sacerdoti maḡ

oī q̄ s̄ i circuitu n̄ro. **Mos** plūm⁹ ḡ vob̄ molesti eē neq̄ ceteri socijs z amicis nostris i his p̄lijs **Habuim⁹** em̄ de celo auxiliū z libati sum⁹ nos z hūiliati s̄ iūmīci n̄ri. **Elegim⁹** itaq̄ neumeniū antiōchi filiū z anti p̄rem iasonis filiū: z misim⁹ ad romanos renouare cū eis amicitia z societate p̄stinā. **Mandauim⁹** itaq̄ eis vt veniāt eē ad vos: z salutēt vos z reddāt vob̄ eplaz n̄ras d̄ inouatōe fraternitat̄ n̄re. **Et** nūc h̄n̄ facti et̄ r̄ndētes nob̄ ad h̄. **Et** h̄ rescriptum eplaz qd̄ misit onias **Rex** spartiatay onias ionathe sacerdoti maḡ

oī q̄ s̄ i circuitu n̄ro. **Mos** plūm⁹ ḡ vob̄ molesti eē neq̄ ceteri socijs z amicis nostris i his p̄lijs **Habuim⁹** em̄ de celo auxiliū z libati sum⁹ nos z hūiliati s̄ iūmīci n̄ri. **Elegim⁹** itaq̄ neumeniū antiōchi filiū z anti p̄rem iasonis filiū: z misim⁹ ad romanos renouare cū eis amicitia z societate p̄stinā. **Mandauim⁹** itaq̄ eis vt veniāt eē ad vos: z salutēt vos z reddāt vob̄ eplaz n̄ras d̄ inouatōe fraternitat̄ n̄re. **Et** nūc h̄n̄ facti et̄ r̄ndētes nob̄ ad h̄. **Et** h̄ rescriptum eplaz qd̄ misit onias **Rex** spartiatay onias ionathe sacerdoti maḡ

oī q̄ s̄ i circuitu n̄ro. **Mos** plūm⁹ ḡ vob̄ molesti eē neq̄ ceteri socijs z amicis nostris i his p̄lijs **Habuim⁹** em̄ de celo auxiliū z libati sum⁹ nos z hūiliati s̄ iūmīci n̄ri. **Elegim⁹** itaq̄ neumeniū antiōchi filiū z anti p̄rem iasonis filiū: z misim⁹ ad romanos renouare cū eis amicitia z societate p̄stinā. **Mandauim⁹** itaq̄ eis vt veniāt eē ad vos: z salutēt vos z reddāt vob̄ eplaz n̄ras d̄ inouatōe fraternitat̄ n̄re. **Et** nūc h̄n̄ facti et̄ r̄ndētes nob̄ ad h̄. **Et** h̄ rescriptum eplaz qd̄ misit onias **Rex** spartiatay onias ionathe sacerdoti maḡ

oī q̄ s̄ i circuitu n̄ro. **Mos** plūm⁹ ḡ vob̄ molesti eē neq̄ ceteri socijs z amicis nostris i his p̄lijs **Habuim⁹** em̄ de celo auxiliū z libati sum⁹ nos z hūiliati s̄ iūmīci n̄ri. **Elegim⁹** itaq̄ neumeniū antiōchi filiū z anti p̄rem iasonis filiū: z misim⁹ ad romanos renouare cū eis amicitia z societate p̄stinā. **Mandauim⁹** itaq̄ eis vt veniāt eē ad vos: z salutēt vos z reddāt vob̄ eplaz n̄ras d̄ inouatōe fraternitat̄ n̄re. **Et** nūc h̄n̄ facti et̄ r̄ndētes nob̄ ad h̄. **Et** h̄ rescriptum eplaz qd̄ misit onias **Rex** spartiatay onias ionathe sacerdoti maḡ

oī q̄ s̄ i circuitu n̄ro. **Mos** plūm⁹ ḡ vob̄ molesti eē neq̄ ceteri socijs z amicis nostris i his p̄lijs **Habuim⁹** em̄ de celo auxiliū z libati sum⁹ nos z hūiliati s̄ iūmīci n̄ri. **Elegim⁹** itaq̄ neumeniū antiōchi filiū z anti p̄rem iasonis filiū: z misim⁹ ad romanos renouare cū eis amicitia z societate p̄stinā. **Mandauim⁹** itaq̄ eis vt veniāt eē ad vos: z salutēt vos z reddāt vob̄ eplaz n̄ras d̄ inouatōe fraternitat̄ n̄re. **Et** nūc h̄n̄ facti et̄ r̄ndētes nob̄ ad h̄. **Et** h̄ rescriptum eplaz qd̄ misit onias **Rex** spartiatay onias ionathe sacerdoti maḡ

oī q̄ s̄ i circuitu n̄ro. **Mos** plūm⁹ ḡ vob̄ molesti eē neq̄ ceteri socijs z amicis nostris i his p̄lijs **Habuim⁹** em̄ de celo auxiliū z libati sum⁹ nos z hūiliati s̄ iūmīci n̄ri. **Elegim⁹** itaq̄ neumeniū antiōchi filiū z anti p̄rem iasonis filiū: z misim⁹ ad romanos renouare cū eis amicitia z societate p̄stinā. **Mandauim⁹** itaq̄ eis vt veniāt eē ad vos: z salutēt vos z reddāt vob̄ eplaz n̄ras d̄ inouatōe fraternitat̄ n̄re. **Et** nūc h̄n̄ facti et̄ r̄ndētes nob̄ ad h̄. **Et** h̄ rescriptum eplaz qd̄ misit onias **Rex** spartiatay onias ionathe sacerdoti maḡ

manerat omne tpe dari vocaba f: vt dcm e s. v. Inuentu e in scriptura. no d: b nec etia i iosepho q sit illa: h pt dici p babiliter q sit scriptura genesis: i q fit merto de abraa z eius genere: z dicit aliq q spiate descēderē d abraa p vnu de filiis ei ex tbecura natu q ponit. Gen. xxv. h huic dco dissonare vt qd s. dz eo de ca. f. lacedemōes cū abraa familiarita e socialit hūisse: p p qd magz vī q descēderit a nachor fratre abrae q cū abraa socialit vixit lōgo tēpe cū eē gūatio scribit Gen. xxij. ca. cetera patēt ex p dicitis.

Et auduit. Post q descēpta e p federa tio ionathe cū alijs gētibz: h p nōr ponit ei cōfict cū demetrii pncipib: z pontur eozū debellatio: scdo iudee munitio: ibi. Et reuersus e ionathas. pma i duas qz p ponit ionate cōfict: scdo symonis fris ei: ibi. Symon at. Circa pmū dz.

Et auduit ionathas qm egres. zc. ad vindicandū obprobriū: eo qz fuerat a ionatha obbellati. vt hī ca. pcedēti. cetera patent vsqz ibi.

Et pstitit. zc. i. ad castra ionathe: vt ea pcuterent repēte p p qd ionathas pcepit suis vigilare z ad pugnā patos eē

Et acce. silantes qz ibi manent tō nocte: h eis accēsis fugerunt. a. Ionathas at zc. f. fugaz eorum: z s dicit cau a.

Et vide. n. zc. ac si eēt ibi hoies.

Et diuertit ionathas zc. fm iosephū istī st q s. ix. ca. dicit filij zambri: z occiderunt ioannē ionathe frēm.

Et iunxit exercitū suū vniēdo e. Et ve. dama. ad confirmandū pplm cū antiocho.

Et Symon at. h p nōr dicit p p s. symonis cum aduersarijs cū dz. Symō at exijt de hierusalem vbi remanserat ad terre custodiam.

Et venit vsqz zc. in quibus erant homines demetrii tenentes ea. h. Et declinavit i ioppē. z subdit causa.

Et auduit em zc. i. ciuitatis foralicū. h. Tradē par. demetrii. p p ea festinauit cape ipm p pte antiochi.

Et reuersus est. h. p nōr ponitur iudee munitio. cum dicit

salutem. Inuentu est i scriptura de spartiatīs z iudeis qm sūt frēs: z qz sunt d genere abraa. Et nūc ex q h coguim? benefacit scribētes nobis de pace vīa. Sz z nos rescripsim? vobis. Pecora nra z possessi ones nre vīe sūt z vīe nre. Adāuim? itaqz h nūcia ri vobis. Et auduit ionathas qm rgressi sūt pncipes demetrii cū exercitu mltō supra qz pri? pugre aduersus eū: z exijt ab irīm: z occurrat eis i amathite regione. Nō em dderat eis spaciū vt ingrederent regi onē ei? Et misit speculato res in castra eoz z reuersi renūciauerūt qz pstitūt su puenire illic nocte. Cū occidisset at sol pcepit ionathas suis vigilare: z esse i armis patos ad pugnā to ta nocte. Et posuit custo des p circuitū castror. Et audierūt aduersarij qz pa cus est ionathas cū suis i bello: z timuerūt z formi dauerūt i corde suo: z accē derūt focos in castrū suis.

Jonathas at z q cū eo erāt nō pgnouerūt vsqz mane.

Et videbāt at lūnaria ardētia: z secut? e eos ionathas z nō pphendit eos. Tran sierunt em flumē eleuthez

Et diuertit Jonathas ad arabas q vocabant zaba dei: z pcussit eos z accepit spolia eoz. Et iūxit z ve nit damascum: z pambula bat omnem regionē illam.

Symon autem exijt z ve nit vsqz aschalonē z ad p xima presidia: z declinavit

in ioppen: z occupauit eā. Auduit enim qz vellent p sidium tradere partib? demetrii: z posuit ibi custo des: vt custodirent eā. Et reuersus est ionathas z cō uocauit seniores populi: z cogitauit cum eis edifi care psidia in iudea: z edifi care muros in hierusalē z exaltare altitudine mag na inter medium arcis z ci uuitatis: vt separet eā a ciui tate vt esset ipsa singulari ter: z neqz emant neqz ven dant. Et cōuenerūt vt edi ficarent ciuitatē z cecide runt multi qui erant super torrentem ab ortu solis et reparauit eū qui vocat ca phetheta: z symon edifica uit aduāda in sephela z mu niuit eam: z imposuit por tas z seras. Et cū cogitas set triphon regnare asie et assumere dyadema z extē dere manum in antiochuz regem: timens ne forte nō pmitteret eū ionathas sed pugnaret aduersus eū que rebat cōprehendere euz et occidere. Et exurgēs abijt i bethsā z exijt ionathas ob uia cū qdragita milib? vi roz elcōz i plū: z vēit be tusan. Et vidit triphon qz vēit ionathas cū exercitu multo: vt extēderet i eū ma nus z timuit. Et excepit eū cū honore z pmedauit euz oib? amicis suis: z dedit ei mūera. Et pcepit exerciti bus suis z vt obedierēt ei sic sibi. Et dixit ionathe. Ut qd verasti vniuersum pplm: cū bellū nobis non sit: Et nunc remitte eos in

illa q dicit h z ca. seqnti n ponit p anticipatōez: h fm ipis ordiez. Sic g pcedit: qz p pōit triphōis fraudulēta mall gnitas: scdo ionathe nimia credulitas: bi. Et credidit ei Circa pmū pz ex dicit lra vsqz ibi. v. Et exur. zc. vt ca pet z inticēt ionathā h vidēs q n potat h facē p bellū cō uertit. se ad fraudē z volū: iō subdit. Et excepit. vt

in arce nō possent ha bere victualia de ci uitate: iō subdit. Et neqz emant zc. p. Et ceci. mu. i. mu tus ita qz ponit ibi plurale p singulari: sicut frequēter clau sula ciuitatis dz mu rus z muri i plurali q. Sup torrentē ce dron: qz currit ex latē oriētali irīm. r. Et repa. eū. f. mu rum qui ceciderat. s. Et symō edifica canit zc. noia sūt for talicioz vel poti? du arū portaz vni? for talicij: iō subdit. Et muniuit eam. t. Et cū cogitasset. hic vltio describit ionate deceptio. Cir ca qd sciendū qz tri phon audies deme triū eē captū z incar ceratū ab arsete rege psidis z a medie etiā mortuū vt dicit iose phus antiqzatis iu daice libro. xiiij. cap. ix. z. x. cogitauit iter ficere antiochū regē et assumē sibi regnū h qz timuit ne iona thas q zelabat p antiocho impediret eū: iō p disposuit inf ficere ionathā et fm illa q dicit h z iū ca. seq. ponit h p an ticipatōez: qz p nō rūt p icarcerationē demetrii q scribit. j. i pncipio. xiiij. c. h stare nō pōt cū textu h? libz: qz ibi dz qz captō fuit ano clxxij z cap. xiiij. dz q anno clxx. ablatū est iugū gētiū ab isrl: et cepit pplis scribē i tabul z gestū publicū ano p sū simōe sumo sacer dote magz duce z p n cipe iudeoz. Symō at in ducatu ionathe successit z iō cū lib iste sit maioris auctē qz dcm iosephi. dcm illa q dicit h z ca. seqnti n ponit p anticipatōez: h fm ipis ordiez. Sic g pcedit: qz p pōit triphōis fraudulēta mall gnitas: scdo ionathe nimia credulitas: bi. Et credidit ei Circa pmū pz ex dicit lra vsqz ibi. v. Et exur. zc. vt ca pet z inticēt ionathā h vidēs q n potat h facē p bellū cō uertit. se ad fraudē z volū: iō subdit. Et excepit. vt

Machabeorum I

melius posset eum decipere et perire vsq[ue] sibi. **¶** Et venit rex. **¶** Achob[us] q[ui] erat citis mag[ister] de reg[is]. **¶** Et tradidit eum vel custo-
dias noie regis. **¶** Et conuersus ab ibo[us] et credidit. **¶** Sic p[ro]p[ter] describit ip[s]i[us] ionathe nimia crudelitas: cum d[icitur].
Et credidit ei: q[ui] p[ri]ncipalior erat in domo regis antiochi.

qui ionathas erat co-
federat[us] et amicus: vsq[ue]
ex supradict[is] et igno-
rabat machinatio[n]es
triphob[us] i moxte an-
tiochi. **¶** Et q[ui] b[us]
remisit rex. eo q[uo]d prin-
cipes demetrii aliq[ui]s
faciebant insultu[m] in pre-
illa vt dictu[m] est s[ecundu]m xj.
ca. versus finem.

¶ Clauserunt et sic
mandauerat eis tri-
phon. **¶** Et cop[re]-
benderunt eum. viu[u]m.
cetera patet vsq[ue] sibi.

¶ Et videtes rex. so-
cios ionathe.
¶ Quia p[ro]p[ter] aia. i. vita
ges. **¶** Res e[st] il. i. ionate
socijs. **¶** Reuersi
sunt no[n] audetes cu[m] eis
p[ro]p[ter] q[uo]d dixit ab-
ner ip[s]i ioab. ij. Reg.
ca. ij. In ignoras q[ui]
p[ro]p[ter] uolosa sit desparat[us].
¶ Ca. xij.

¶ Et vt audist
symon. **¶** Sic
cipit q[ui]a ps
p[ri]ncipal[is] hui[us] libri p[ri]-
mi: i q[ui] agit de ducatu
symonis: et diuidit
in duas p[ar]tes: q[ui] p[ri]-
mo describit ei[us] ducatu[m]
sub antiocho
adolescente et deme-
trio q[ui] sibi regnauerunt
certates de reg[is] scdo
sub antiocho deme-
trij filio ca. xv. **¶** P[ri]ma
i duas: q[ui] p[ri]mo describit
tur iudee pacificatio[n]e
sub regimie symonis:
scdo federis renoua-
tio cu[m] exneis ca. seq[ue]nti.
¶ P[ri]ma i duas: nam p[ri]-
mo ducet elisaf. scdo tri-
phon repellitur: ibi.
Et mouit triphob[us] exer-
citu[m] iudeis libras red-
ditur: ibi. Et elegit si-
mon. Circa symonis
electio[n]e p[ro]p[ter] ponit el-
gendu[m] ca. scdo electio[n]is
fo[r]a. ibi. Et acc[ess]us
e[st]: tercio elect[us] in
dustris: ibi. Et p[ro]gre-
g[us] rex. Ca. vo eligen-
di ducet fuit q[ui] capto
ionatha triphob[us] con-
gregauit exercitu[m] magnu[m] ad delendu[m] iudee p[ro]p[ter] q[uo]d car[us]
duce dissolut[us] erat t[em]p[or]e q[uo]d audies symon voluit tato malo
obutare: io s[ecundu]m d[icitur]. **¶** Et p[ro]gregauit p[ro]p[ter] q[uo]d ad ip[s]u[m] co[n]for-
tandu[m]. **¶** Et p[ro]p[ter] scitis rex. p[ro] legib[us] f[er]endis. **¶** Et p[ro]
sanctis. i. t[em]plo et cultu diuino venerandis. **¶** Et p[ro]p[ter] aia. i. la-

domos suas. **¶** Elige aute[m]z
tibi viros paucos q[ui] tecu[m]
sunt: et veni mecu[m] ptoloma-
ida: et tradat eam tibi: et reliq[ua]
p[ro]sidia et exercitu[m] et vniuer-
sos p[ro]positos negocij et co-
uer[us] ab ibo. **¶** Propterea em[er]it
a veni. **¶** Et credidit ei: et fecit
sic dixit et dimisit exercitu[m]
et abiit i terra iuda. **¶** Reti-
nuit at[er] secu[m] tria milia viro-
ru[m] ex qb[us] remisit in galylea
duo milia mille at[er] venerit
cu[m] eo. **¶** Et at[er] itrauit ptolo-
maida ionathas clauserunt
portas citat[is] ptolomeses
et p[ro]p[ter] henderunt eum: et o[mn]es qui
cu[m] eo itrauerunt: gladio inter-
fecerunt. **¶** Et misit triphob[us] ex-
ercitu[m] et eq[ui]tes i galylea et i
capu[m] magnu[m] vt p[ro]deret o[mn]es
socios ionathe. **¶** At ille cu[m]
co[n]gissent q[ui] p[ro]p[ter] h[er]esus e[st] o-
nathas et perijt et o[mn]es q[ui] cu[m]
eo erat hortati se semetip[s]os
et extert pati i p[ro]p[ter] u. **¶** Et vi-
detes hi q[ui] i seculi fuerat q[ui]
p[ro]p[ter] aia res e[st] ill reuersi s[ecundu]m: illi
at[er] venerit o[mn]es cu[m] pace i fra-
iuda: et plaxerit ionatham et
o[mn]es q[ui] cu[m] ip[s]o erat valde. **¶** Et
luxit isrl[em] luctu mag[is]: et q[ui] s[ecundu]m
runt o[mn]es g[er]tes q[ui] erat i circu-
itu eor[um] p[ro]ter eos. **¶** Bixerunt
em[er]it. **¶** No[n] h[ab]uit p[ri]ncip[em] et ad-
iuuantem. n[un]c g[er] expugnem[us]
illos et tollam[us] de hoib[us]
memoria[m] eor[um]. **¶** Ca. xij.

¶ Et audiuit symon q[uo]d co-
gregauit triphob[us] exer-
citu[m] copiosu[m]: vt veni-
ret i fra[ter] iuda et atteret eam
videt q[ui] i tremore p[ro]p[ter] e[st]
b[us] i timore: ascendit ierlm[em] et
cogregauit p[ro]p[ter] q[uo]d adhor-
tans dixit. **¶** Vos scit[is] q[ui]nta
ego et fr[ater] mei et dom[us] pa-

bores p[ro]p[ter] q[uo]d. **¶** Et angustias cordis et corporis.
g[er]uales vidim[us]. i. expti sum[us] et sustinim[us]. **¶** h[ab]e[re] p[ro]p[ter]
ru[m] gra[ui] pierit[us] et. vsq[ue] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] ca. **¶** Et nuc[un]c n[on] mihi p[ro]tingat rex.
i. vite mee corp[or]ali. **¶** k[ui] o[mn]i t[em]p[or]e tribulatio[n]is. p[ro]p[ter] mei.
l[icet] iudicabo itaq[ue] gentem meam. occisam et captiuatam.

tris mei secum[us] p[ro] legibus
et p[ro]p[ter] scitis p[ro]p[ter] et angustias
q[ui]les vidim[us]. **¶** H[ab]e[re] gra[ui] pe-
rierunt fr[ater] mei o[mn]es p[ro]p[ter]
isrl[em] et relictus sum ego sol[us].
i. Et nuc[un]c no[n] mihi contingat
p[ro]p[ter] cere aie mee i o[mn]i t[em]p[or]e tri-
bulatio[n]is. **¶** No[n]. n[on]. melior su[m]
i fratribus meis. **¶** Et iudicabo
itaq[ue] gentem meam et facta: na-
tos q[ui]z n[on]ros et vxores quia
p[ro]p[ter] gregate sunt vniuerse g[er]tes
p[ro]ter nos i[m]icitie gra-
tia. **¶** Et acc[ess]us e[st] sp[irit]us p[ro]p[ter] q[uo]d
s[ecundu]m vt audiuit p[ro]p[ter] mones istos
et r[ati]o[n]e[re]t voce mag[is] dicetes
Tu es dux n[ost]r[us] loco iude et
ionathe fr[ater] tui. **¶** Pugna p[ro]
lu[m] n[ost]r[um]: et o[mn]ia q[ui]cu[m]q[ue] dixerit
et nob[is] faciem[us]. **¶** Et p[ro]p[ter] gregans
o[mn]es viros bellatores acce-
lerauit p[ro]p[ter] summare vniuersos
muros ierlm[em] et muniuit eaz
i gyro: et misit ionatham fili-
um absolomi: et cu[m] eo exer-
citu[m] nouu[m] i iopp[em]: et elect[us]
his q[ui] erat i arce remasit il-
lic ip[s]e. **¶** Et mouit triphon a
ptolemaida cum exercitu
multo vt veniret i fra[ter] iuda
et ionatha cu[m] eo i custodia
y symon at[er] applicuit in ad-
dus p[ro]p[ter] facie capi. **¶** Et vt
cognouit triphon q[ui] surre-
xit symon loco fr[ater] sui io-
nathe: et q[ui]z p[ro]missur[us] e[st] cu[m]
eo p[ro]p[ter] u: misit ad eum lega-
tos dicēs. **¶** Pro argeto q[uo]d
debebat frat[er] tu[us] ionathas
i r[ati]o[n]e reg[is] p[ro]p[ter] negocia
q[ui] habuit detinui[m] eum. **¶** Et
nuc[un]c mittete argeti talēta ce-
tum et duos filios ei[us] obsi-
des: vt no[n] dimissus fugiat
a nob[is]: et remittim[us] eum.
Et cognouit symon: quia
cu[m] dolo loqueret[ur] secū. **¶** Jus

uit symon rex. n[on]a erat homo prudēs p[ro]p[ter] q[uo]d supra. ij. ca.
dicitur. **¶** Vir p[ro]p[ter] filij. **¶** Et iussit t[em]p[or]e dari rex. ad emittendum
malus malum. scilicet discessum populi ab eo per odiu[m].
et sic populus de facili perisset existens sine duce et disper-
sus et per co[n]sequens perisset cultus diuin[us]. **¶** Adeo subdit.

m[er]it[us] et sc[ri]pt[ur]a. a g[er]tib[us]
p[ro]p[ter] amata. **¶** n[on] q[ui]z
p[ro]p[ter] gregate rex. et e[st] hyp[er]
bole. ad designandu[m]
q[uo]d triphob[us] exercitus
erat p[ro]p[ter] gregat[us] et mul-
tis g[er]tib[us]. **¶** o[mn]i con-
te. nos inim[us]. gra. i.
odio solo sine culpa
n[ost]ra. **¶** p[ro]p[ter] acc[ess]us
h[ab]e[re] p[ro]p[ter] ponit electio[n]is
fo[r]a cu[m] d[icitur]. **¶** Et accen-
sus e[st] sp[irit]us p[ro]p[ter] q[uo]d s[ecundu]m
na[n] pari p[ro]p[ter] sensu et vo-
luntate elegerit eum p[ro]
duce: io subdit.

q[ui] et o[mn]ia q[ui]cu[m]q[ue] rex.
obediendo tibi vsq[ue]
ad moxte. **¶** Et co-
gregas. h[ab]e[re] p[ro]p[ter] ponit
electi industria: cu[m] d[icitur].
r[ati]o[n]e co[n]gre. om. vi.
bellatores. vt essent
pati i triphonem.
Et ecce. consu[m] rex.
q[ui]s cepat ionathas:
vt h[ab]e[re] in ca. p[ro]cedenti.
t[em]p[or]e misit ionatham
rex. q[ui] erat fidel[is] amicus
sibi. **¶** Et cu[m] eo ex-
ercitu[m] rex. et d[icitur] nouu[m]
nam an[te] posuerat ibi
symon custodes: vt
h[ab]e[re] ca. p[ro]cedenti: h[ab]e[re]
mebat ne traderent
iopp[em] triphob[us]: p[ro]p[ter]
q[uo]d misit alios d[icitur] qb[us]
magis confidebat.

¶ Et mouit triphob[us]
D[icitur] p[ro]p[ter] ponit spul-
sio conat[us] triphonis
et h[ab]e[re] duplex: scdo: ibi.
Et post h[ab]e[re] v[er]it. Circa
p[ri]mu[m] p[ro]p[ter] l[icet] vsq[ue] sibi.
Symon at[er] applicuit
cu[m] exercitu suo.
¶ In addus. erat. n.
loc[us] alt[us]. v[er]i poterat
planicies fr[ater] a l[icet]ge
videri. **¶** a **¶** Et vt
cogno. triphob[us] et. in-
stituit[ur] dux populi.
b **¶** Et q[ui]z p[ro]missurus
e[st] aduersus cu[m] p[ro]p[ter] u
ip[s]u[m] reformidas co-
uertit se ad ydolu[m].
c **¶** Dicēs p[ro] argeto
et. i. co[m]puto de vecti-
galib[us] ab eo receptis
q[uo]d debebat reddere
regi. **¶** Et cogno
uit symon rex. n[on]a erat homo prudēs p[ro]p[ter] q[uo]d supra. ij. ca.
dicitur. **¶** Vir p[ro]p[ter] filij. **¶** Et iussit t[em]p[or]e dari rex. ad emittendum
malus malum. scilicet discessum populi ab eo per odiu[m].
et sic populus de facili perisset existens sine duce et disper-
sus et per co[n]sequens perisset cultus diuin[us]. **¶** Adeo subdit.

De inimicitia zc. z sic pz q benefecit sic bene piciunt merces i mari ppter salutē corpm: qd ē mal' bonū z pz lra

Et post h. hic pnt ponit scda triphōis repulsiō. scdo innocētū ab eo occisiō ibi. Et cū appropināset. Circa pū mū dī. Et post h venit triphō itra regionē. s. iudee.

Et symō z castra zc. s. triphon z castra ei: vt obuiarent eis i plū aq̄ vastarent terram iudee.

Qui at i arce erāt s. in munitiōe htero solymitana z pplm isrl. k. Quidē zc occulte. l. Et festinarēt veni. p deser xum. vbi nō obserua bat symon.

Erat at zc. h po nit ad oñdendū ad ventus sul ipedimē tum: nā sic dicit iose phus: tanta nix cecidit i deserto q nō po tuit ventre sic dispo suerat. n. Et cum ap. h pnt oñdit ma lignitas triphōis in occisiōe innocētum: z p ionathe duc: se cūdo antiochi regis ibi. Triphō at. Cir ca pūmū dicitur.

Deci. io. zc. i odi um iudeoz: z vt po stea liberi occideret dñm suū: vt dcm est ca. pcedēt. cetera pa tent vsq̄ ibi.

Et statuit septez pyramides. ē at py ramis edificū latinū in iferiaz pte rēdens sup' in acutū: z dī a pyr qd ē ignis q̄ ta lis figure. Fecit aut vj. pyramides p pa tre suo z mfe z qtu or. p fribus: septimā aut p se: z sic adhuc viues fuit sollicitus de sua sepultura.

Et his circūpo. zc. ad sustētamentū edificij. r. Et sup colūnas arma scul ptavt dicit aliq̄. aliq̄ vo arma dā: sic s. se pulcra militū ponū tur scuta z vexille ad mēoriā etnā q mor tui erāt i defensione gētis sue s. Trip.

at. h pnt ponit malignitas triphōis i occisiōe dñi sui regis z pz lra vsq̄ ibi. s. Et se. pla. zc. Sic dī puer. xxi. Cum impiū supserit pncipatū: gemet ppl's. Et edī. symō p fidiā iudee triphōis malicie resistēdo. v. Et ele. symon h pnt circa iudeos describit libtatis restitutio. Et p ponit ei' adeptio: scdo executio: ibi. In dieb' ill'. Circa pūmū sci endū q lz rex demetri' fugisset de plio sic vict' vt s. xj. ca. tñ postea collegit se i vna pte regni: z aliq̄ pncipes z mili

lit tñ dari argētū z pueros ne inimicitia magnā sume ret ad pplm isrl dicentē: qz nō misit ei argentū z pue ros ppta perijt. Et misit pueros z centū calēta. Et mētītus ē z nō dimisit io nathā: Et post h venit tri phon itra regionē. vt pte reret eā: z girauerūt p viā que ducit ador. Et symō z castra ei' ambulabāt i oēs i locū q̄cunq̄ ibāt. Qui aut in arce erāt miserūt ad tri phonē legatos: vt festina ret venire p desertū: z mit teret illis alimōias. Et pa uit triphō oēm eq̄tatū: vt veniret illa nocte. Erat. n. nix multa valde: z nō vēit nī galadithim. Et cū appro pināset baschamā occidit ionatā z filios ei' illic. Et puerit triphō: z abijt i ter ram suā. Et misit symon z accepit ossa ionate fris sui z sepeliuit ea in modū ciui tate patz ei'. Et plāxerūt eū ois isrl planctu magno z luxerūt eū dies multos.

Edificauit symō sup sepul crum pris sui z fratiz suoz edificium altū visu: lapide polito retro z añ z statuit septē pyramides vnā ptra vnā: pri z mri: z qtuor fra tribus. Et his circūposuit colūnas magnas. sup co lūnas arma ad mēoriā eter nam. et iuxta arma naues sculptas q viderent ab ho minib' nauigantib' mare. Hoc ē sepulchz qd fecit in modū vsq̄ in hunc diem.

Triphon at cū iter faceret cū antiocho rege adolescē te dolo occidit eum: z reg nauit in loco eius. Et im posuit sibi dyadema asie: z fecit plagam magnam in terra. Et edificauit symon presidia iudee: munitēs eā turribus excelsis: z muris magnis: z portis z seris: z posuit alimenta in muni tionibus. Et elegit symon viros z misit ad demetriū regem vt faceret remissio nem regioni quia act' om nes triphonis per direpti onē fuerant gesti. Et deme trius rex ad verba ista re spondit ei: z scripsit episto lam talez. Rex demetrius symoni summo sacerdoti z amico regum z senioribus z genti iudeoz salutē. Co ronam aur eā z bahen quā misistis suscepimus: z pa rati sumus facere vobiscū pacem magnam z scribere prepositis regis remittere vob q̄ idulsum'. Quecūq̄ em pstituin' vobis pstat. Munitōes q̄s edificast' vo bis sint. Remittit' qz igra tias z pctā vsq̄ i hodiernū diē: z coronā quā debeba tis. Et si qd aliud erat tri butariū i isrlm iā nō sit tri butariū. z si q̄ ex vob apti sūt scribi iter nros: p scriba tur z sit iter nos pax. An no cētesimo septuagesimo ablatū ē iugū gētū ab isrl.

Et cepit ppl's isrl scribē in tabul' z gestū publicū: anno pmo s' symōe sumo sacer dote mag' duce z principe iudeoz. In dieb' ill' appli

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

tes recedētes ab antiocho adhererūt sibi pūgnātes p eo z ionathā. vt dcm ē s. xj. ca. z. xij. Sz p'ea antiocho occiso z triphōe regnāte p eo. iudei mag' elegerūt adherē demetrio. a q̄ pūs recesserāt: eo q̄ mētīt' fuerat ionathe pmissa vt h' s. ca. xj. q̄ triphōi q̄ ionatā dolose cepat: z ipm cū filiis su is neq̄ter occiderat z demetri' libent' re cepit eoz recōciliari onē. vt z triphonē iu uaret eū: q̄ dolose oc cupauerat regnū: et sic pdescedit iudeis ad eoz volūtate: z h' ē qd dī. v. Et ele. sy. viros ad negociū aptos. r. Et misit ad demetriū regē. ro gādo. y. Et face. re. regiōi. s. iudee de tributis z exactiōib' ipositis a syrie regi bus. Quia act' oēs triphōis p dire ptionē. alia lra habz Per deceptōz erant gesti. Dec clausula ponit ad oñdenduz qre symō misit lega tos ad demetriū: qā omis act' triphonis erāt p deceptōz z do lū: vtz ex p̄dicit'. P' p direptōz. i. d' illipa tōz iusticie z vitat' z in idē redit p' qd sy mō cū eo fed' noluit cōtrahere. h' mag' z eū. s. demetriū adiu uare: cetera patēt vsq̄ ibi. a. Coronā zc. s. ornāmētū colli ex aureis anul' cōtextū h' misit symō deme trio: z ipe suscepit in signū scē recōciliati onis.

Et scribē pposit' i. prepositis nostris. c. Remittere zc. a tempore ionathe. d. Quecūq̄ eius pstituin' vobis tūc. e. Qd stat. i. firmiter stāt nūc et in futurū. f. Remittimus qz zc. i. si per ignorantē am fecistis aliqd cō tra me p antiocho. g. Et siqui. zc. scilicet amicos. h. Conscribantur zc. scilicet firma z li bera: ideo subdit.

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et scribē pposit' i. prepositis nostris. c. Remittere zc. a tempore ionathe. d. Quecūq̄ eius pstituin' vobis tūc. e. Qd stat. i. firmiter stāt nūc et in futurū. f. Remittimus qz zc. i. si per ignorantē am fecistis aliqd cō tra me p antiocho. g. Et siqui. zc. scilicet amicos. h. Conscribantur zc. scilicet firma z li bera: ideo subdit.

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Et ablatum est zc. s. plenarie: ante vero fuerat ablatum parcialiter z imperfecte. Et quia istud fuit factuz notabl le. ideo subditur. k. Et cepit populus isrl scri. zc. tales enim annotationes tempoz incipiunt ab aliquo euentu notabili: sicut iudei primo scripserunt ab exitu de egypto postea de reditu a babilone: z consimiliter hic a pōtificatu symonis z eius ducatu: sub quō libertas fuit eis resti tuta. l. In die il. Dic cōsequenter ponitur executio di

Machabeorum I

ete libertatis: et primo impugnando gazam: secundo arce sibi. Qui autem erant. Circa primum dicitur.

In die il. symon applicuit ad gazam. que multum erat no- cina iudeis. **M** Et circumdedit eam castris. i. bellatorum cum eis. **N** Et qui eruperat. i. effugerant de turre capta.

Erat itra machi- na. i. refugerat ad quanda munitione ci- uitatis sic noiarat.

Et factus est motus magnus. s. timoris: id sequitur. **E**t ascenderunt. i. parati sibi. **N** de bellant eos. s. occide- do. **E**t emundavit edes. i. na habi- tatores erant idolatre.

Et tunc intravit ea. i. attribuit illam victoriam deo.

Et eiecit. i. ydola trita. **C**ollocavit in ea viros. i. iudeos.

Et munivit eam contra aduersarios.

Qui autem. h. p. n. r. ponit impugnatione arce cu dicitur. **Q**ui autem erant in arce iherusalem prohibebantur.

Et p. m. u. i. n. t. ar- cem et ciuitatem edifi- cavit. ut dicitur. s. ca. p. cedentis: et p. custodi- as anatorum supaddi- tas a symone. cetera patent vsq. ibi.

Et cyna. Cynara cynare est instrumen- tum musicum. dicitur in a. cl. eo cines quod id est est q. moueo moues: quia suo sono notabiliter mouet aerem.

Et nablis. i. citha- ris: dicitur. **Q**uia con- tritus est inimicus mag- nus. i. populus exis in arce quod multum grana- bat populum et impede- bat cultum diuinum. ce- tera patent vsq. ibi.

Et vi. s. y. r. i. for- tis et iustus et industri- us ad bellandum.

Et posuit eum ducem virtutum. i. bellatorum.

Et habi. in gaza- ris. i. in gaza et eius suburbij. s. iohannes vt resisteret aduersa- rii.

Ca. xliij. **A**no. clxxij. **P**ost adepti- onem libertatis. hic consequenter agit de renouatione amicitie et familiaritatis: et diuisit tres partes: quod ponuntur

duo pambula: scdo renouatio spai. Et auditu est: tercio dignitas pontificalis symoni constituta: ibi. **E**t h. exemplum. **P**ri- mu pambulū est captio demetrii regis: cuius nota est tps: cu dicitur a. Anno. clxxij. regni grecorum: et sic est in alijs intelligendum cetera patet. **H** Et siluit. h. ponit scdm pambulū quod est pacificatio iudee sub symonis regimine cu dicitur. **E**t siluit. s. a. plijs ioculis.

Et quesuit bo- genti sue. principalis quod sibi: quod bonū quod dicitur. **E**t placuit illis. s. iudeis p. r. s. symonis quod ducatum. **E**t gloria. quod ad pontificatum.

Et cu ois gloria sua. i. cu oibus alijs quod fecerat gloriose.

Accepit ioppen in portu. s. maris: id subdit. **H** Et fecit introitum. i. ad quod in dei habent liberum accessum per illum portum.

Et congregauit captiuitatem multam. **H**oc intelligit dupli- vno modo de gentilibus quorum multos capti- uauit: alio modo de iudeis: quorum multos de captiuitate redemit et ad iudeas reduxit.

Et dicitur est. i. sic p. ca. p. cedenti.

Et vnusquisque. i. in quo nota est pacis securitas. **M** Et terra iuda dabat fructus suos. **E**cce terre fertilitas. **N** Seniores in plateis. i. in quod apparet hominum loquacitas. **E**t de bonis terre tractabant ecce iusticie vitas.

Et iuuenes idue- bant se gloriari. **E**cce populi iocunditas.

Et stollas belli. i. arma bellica. **E**cce strenuitas: nam tpe pacis utebantur talibus: vt si bellum isurgeret sciret se arma et pos- sent facilius arma por- tare. **C**iuitatibus. i. ciuitatibus pauperibus.

Tribue symoni. **A**lmonias. i. i. apte ad sui defensionem si esset necesse. **E**t quod tot bona. puenit sibi symonis regimine: id subdit de ipso.

Quoadusque no- minatū est. i. valde loque. et est hyperbole. **P. P. iij.**

mcuit symon ad gazam: et circum- dedit eam castris: et fecit machi- nas et applicuit ad ciuitatem et percussit turri vna: et pre- hedit eam. et qui erupant erant

intra machinam et ciuitatem: et factus est motus magnus in ciuitate. **E**t ascenderunt qui erant in ciuitate cum vxoribus et filijs supra murum scissis tunicis suis: et clamauerunt voce magna postulantes a symone dex- tras sibi dari: et dixerunt

Non nobis reddas sim malicias nostras: sed sim misericordias tuas: et seruiemur tibi. **E**t fle- rus symon non debellauit eos: eiecit tamen eos de ciuitate et emundauit edes in quibus fuerant simulacra et tunc intra- uit in eam cum hymnis bene- dicens dominum. **E**t eiecit ab ea omnes imudicias: collocauit in ea viros qui legem fecerent et munivit eam et fecit sibi habitationem. **Q**ui autem erant in arce iherusalem prohibebantur egredi et ingredi regionem et emere ac vendere et esuri- erunt valde: et multi ex eis fame perierunt. **E**t clama- uerunt ad symonem vt deexteris acciperent: et dedit illis. **E**t eiecit eos inde: et mundauit arcem a contamina- tionibus. **E**t intrauerunt in eam tertia et vicesima die secundi mensis: anno septuagesimo primo cum laude et ramis palmarum et cynaris et cymbalis et na- blis et hymnis et canticis: quia contritus est inimicus magnus ex israel. **E**t constituit vt omnibus annis age- rent dies hi cum leticia. **E**t munivit motum templi: qui erat secundum arce. et habitauit ibi ipse. et qui cum eo erant. **E**t vidit symon iohannem filium suum qui fortis prelii vir esset: et posuit eum ducem virtutum

vniversarum: et habitauit in gazaris. **C**a. xliij. **A**no ceteresimo septuagesimo secundo congregauit rex demetrius exercitum suum et abiit in mediam ad comprehendenda sibi auxilia: vt expugnaret triphonem. **E**t audiuit arsaces rex persidis et medie: quod intrauit demetrius fines suos: et misit vnum de principibus suis: vt comprehenderet eum viuum: et adduceret eum ad se. **E**t abiit et percussit castra demetrii: et apprehendit eum et adduxit eum ad arfacem: et posuit eum in custodia. **E**t siluit ois frauda omnibus diebus symonis. et quesuit bona genti sue: et placuit illis potestas eius: et gloria eius omnibus diebus. **E**t cum ois gloria sua accepit ioppem in portu: et fecit introitum in iherusalem. **E**t dilatauit fines gentis sue et obtinuit regionem. **E**t congregauit captiuitatem multam: et dicitur est gaza re: et bethusure et arci et abstulit imudicias ex ea: et non erat qui resisteret ei. **E**t vnusquisque colebat fratrem suum. cum paucis: et frauda dabat fructus suos: et ligis caporum fructum suum. **S**eniores in plateis se debant omnes: et de bonis terre tractabant: et iuuenes iduebant se gloriari et stollas belli et ciuitatibus tribuebant alimonias: et constituebant eas vt essent vasa munitiois: quoadusque noiatum est nomen glorie eius vsque ad extremum fre. **F**ecit pacem super fratrem: et letatus est israel leticia magna. **E**t sedit vnusquisque sub vite sua et sub ficulnea sua: et non erat qui eos terreret. **B**efecit impugnans eos super fratrem: reges striti sunt in diebus illis. **E**t confirmauit omnes humiles populi sui et legem exquiri

duo pambula: scdo renouatio spai. Et auditu est: tercio dignitas pontificalis symoni constituta: ibi. **E**t h. exemplum. **P**ri- mu pambulū est captio demetrii regis: cuius nota est tps: cu dicitur a. Anno. clxxij. regni grecorum: et sic est in alijs intelligendum cetera patet. **H** Et siluit. h. ponit scdm pambulū quod est pacificatio iudee sub symonis regimine cu dicitur. **E**t siluit. s. a. plijs ioculis.

Et quesuit bo- genti sue. principalis quod sibi: quod bonū quod dicitur. **E**t placuit illis. s. iudeis p. r. s. symonis quod ducatum. **E**t gloria. quod ad pontificatum.

Et cu ois gloria sua. i. cu oibus alijs quod fecerat gloriose.

Accepit ioppen in portu. s. maris: id subdit. **H** Et fecit introitum. i. ad quod in dei habent liberum accessum per illum portum.

Et congregauit captiuitatem multam. **H**oc intelligit dupli- vno modo de gentilibus quorum multos capti- uauit: alio modo de iudeis: quorum multos de captiuitate redemit et ad iudeas reduxit.

Et dicitur est. i. sic p. ca. p. cedenti.

Et vnusquisque. i. in quo nota est pacis securitas. **M** Et terra iuda dabat fructus suos. **E**cce terre fertilitas. **N** Seniores in plateis. i. in quod apparet hominum loquacitas. **E**t de bonis terre tractabant ecce iusticie vitas.

Et iuuenes idue- bant se gloriari. **E**cce populi iocunditas.

Et stollas belli. i. arma bellica. **E**cce strenuitas: nam tpe pacis utebantur talibus: vt si bellum isurgeret sciret se arma et pos- sent facilius arma por- tare. **C**iuitatibus. i. ciuitatibus pauperibus.

Tribue symoni. **A**lmonias. i. i. apte ad sui defensionem si esset necesse. **E**t quod tot bona. puenit sibi symonis regimine: id subdit de ipso.

Quoadusque no- minatū est. i. valde loque. et est hyperbole. **P. P. iij.**

tera patent vsqz ibi. **S**ctā gloriā. i. templū z atria. **E**t multiplicauit vasa sctōz: qbus vtebant sacerdotes ad diuinū cultū. **E**t auditū ē rome. **H**ic p̄r describitur renouatio amicitie z p̄ scribētibz c̄nēis: sc̄do scribētibz iudeis: ibi. **P**ost h̄ at. **C**irca primū dicit.

Et auditū ē rome z patet vsqz ibi.

Scripsit vbi ponitur scriptura romano rū d̄ renouatōe amicitie cū iudeis quaz fecerunt cū iuda: vt h̄ s̄. ca. vij. z cū ionatha. xij. ca. sc̄do ponitur scriptura spartiatay de renouatione amicitie cum iudeis cū dicit **S**par. p̄n. z ciuitates. i. ciuitatū rectores.

Proclia. no. ex aduersariōz viōzū de bellatione: z restitutione libertatē: z pacis consecutione.

Et scrip. i. i libris auctenticis: in qbus erāt scripta ppli decreta: z sequit forma scribēdi: cū d̄r numenius antiochi fili⁹ zc.

Ponē exemplū zc. i. i libris ad prem diligentissime reseruatīs. **H**ic autē dicit p̄r ponit renouatio amicitie p̄ nūcios iudeoz: z p̄z lra vsqz ibi.

Quam gra. zc. q̄si dicāt. non solū reddēde sūt sibi gr̄e z honores p̄ amicitia quā a nob̄ req̄siuit: z p̄pter exenium notabile qd̄ misit: s̄ etiā p̄pter ei⁹ pb̄itates: qbus aduersarios ppli sui viriliter expugnavit. **E**t statuerūt ei libertatē ab omni tributo.

Et descri. in tabulis ereis z ad memoriā in futuro. **E**t posuerūt. i. iudei tabulas illas.

In titū. i. cū alijs scriptis ad memoriā reseruatīs.

Et hoc ē exemplū **H**ic p̄r describitur p̄tifficalis dignitas symoni z ei⁹ hereditura ab om̄i pplō iudeoz p̄ scripturā auctenticā: vt decretū de quo d̄r.

Et h̄ est exemplum. **C**irca quam cōstitutionem p̄mo p̄ modum cuiusdam pro-

uit: z abstulit oēs iniquū z malum. **S**ctā glorificauit: z multiplicauit vasa sctōz

Et auditū ē rome qz defunctus eēt ionathas z vsqz i spartiatas: z p̄tristati sunt valde. **E**t audierūt at qz symō frat̄ ei⁹ fact⁹ eēt sūmus sacerdos loco ei⁹: z ip̄e obtinēt oēs regiōes z citates i ea: scripsit ad eū tabulis ereis: ut renouaret amicitias et societate: quā fecerat cū iuda z cū ionatha fr̄ibz ei⁹

Et lectē s̄ i sp̄ctū ecclie in ierlm. **E**t h̄ exēplū eplaz q̄l spartiate misit. **S**ptiatay p̄ncipes z citates symōi sacerdoti maḡ z senioribz et sacerdotibz z reliq̄ pplō iudeoz fr̄ibz salutē. **L**egati q̄ missi sunt ad pplm nr̄m nūciauerūt nob̄ de v̄ra gl̄ia z honore et leticia: et gauisum⁹ i introitu eoz **E**t scripsim⁹ q̄ ab eis erāt d̄cā in p̄cilijs ppli sic. **N**umeni⁹ antiochi z antipaf iasonis fili⁹ legati iudeoz venerūt ad nos: r̄nouātes nobiscū amicitia pristina. **E**t placuit pplō excipere viros gloriose z ponē exēplū symonū eoz i segregatū populū libris: vt sit ad mēoriā pplō sp̄tiate. **E**xemplū at̄ hoz scripsim⁹ symōi maḡ sacerdoti. **P**ost h̄ at̄ misit symō numeniū romā h̄ntē clypeum aureum magnū pōdo mnay mille: ad statuēdam cū eis societate. **C**ū at̄ audisset ppl̄s roman⁹ symōes istos: dixerūt: **Q**uā gr̄a actionē reddem⁹ symōi et filijs ei⁹: **R**estituit. n. ipse fr̄es suos z expuguit inimicos isrl̄ ab eis. z statuerūt ei libertatē: z descripsit i tabulis ereis: z posuerūt i titulis i mōte syō. **E**t h̄ ē ex-

logi ponit tps cū d̄r. **O**ctaua decima die mēsis ebul i. augusti. **Q**uanno. clxxij. regni grecor. **E**t anno iij. sub symōe zc. z sic p̄z qz descriptio hui⁹ institutiōis vel decreti facta ē valde solēniter. s. p̄ tpa regū z p̄tifficū: sicut predicatio b̄i ioh̄is bap̄ste. **A**n. iij. **S**ed cōuētū zc. s̄r quo describit notabilis cer⁹ populū.

Symō aut. **H**ic secundo consequenter describitur multiplex ratio p̄tifficalis dignitas concessa est symoni z eius filijs cū d̄r.

Symon autem matathie. **F**uit em̄ iste matathias sacerdos de sorte seu vice tarib. sicut dicitur ē supra cap. ij. sicut zacharias pater ioh̄anis dicit de vice abia **I**uce primo.

Dederūt se periculo: vt ex p̄dictis. **E**t statēt sancta sanctorū. i. templū.

Et lex. quā volebat antioch⁹ abolē. **E**t gloria magna i. diuinus cult⁹ quē volebat destrūē. cetera patent ex predictis vsqz ibi.

Tunc restitit symon: vt patet ex predictis ca. p̄ce.

Et erogauit pecunias multas: z armauit viros **H**utū gēt̄ sue: z dedit illis stipēdia z munuit citates iudee z bethsurā q̄ erat i finibz iudee: vbi erat arma hostiū antea: z posuit illic p̄sidiū viros iudōs **E**t ioppē munuit q̄ erat ad mare z gazarā q̄ ē i finibz azoti: i q̄ hostes antea habitabāt: z collocauit illic iudeos: z q̄ cūqz apta erāt ad correptionē eoz posuit i eis. **E**t vidit ppl̄s actū symōis z gloriā quā cogitabat facē genti sue z posuerūt eū ducē suū z p̄ncipē sacerdotū: eo qz ip̄e fecerūt h̄ oia z iusticiā z fidē q̄ p̄seruauit gēt̄ sue: z exq̄siuit oimō exaltare populū suū. **E**t i dieb⁹ ei⁹ p̄phetatū ē i māib⁹ ei⁹ vt tollerent̄ gētes d̄ r̄giōe ip̄oz z q̄ i ciuitate dauid erāt in ierusalē i arce de q̄ p̄cedebāt z p̄tamiabāt oia q̄ i circuitu sanctorū sunt z in-

si quo describit notabilis cer⁹ populū. **S**ymō aut. **H**ic secundo consequenter describitur multiplex ratio p̄tifficalis dignitas concessa est symoni z eius filijs cū d̄r.

Symon autem matathie. **F**uit em̄ iste matathias sacerdos de sorte seu vice tarib. sicut dicitur ē supra cap. ij. sicut zacharias pater ioh̄anis dicit de vice abia **I**uce primo.

Dederūt se periculo: vt ex p̄dictis. **E**t statēt sancta sanctorū. i. templū.

Et lex. quā volebat antioch⁹ abolē. **E**t gloria magna i. diuinus cult⁹ quē volebat destrūē. cetera patent ex predictis vsqz ibi.

Tunc restitit symon: vt patet ex predictis ca. p̄ce.

Et erogauit pecunias multas de substantia propria sua gēte defendēda.

Et quecūqz apta erāt ad correptionē eorum. i. ad repressionē aduersariōz: vt balistas arc⁹ z p̄sidiū **E**t vidit popul⁹.

Hic tercio consequenter ponitur dicte cōstitutionis siue institutionis actus cum dicitur. **E**t vidit populus actum symonis. i. eius facta valde nobilita.

Et posuerūt eum ducem suū zc. supra ca. precedenti. **P**osuerūt enī ducē suū p̄ persona sua z sine p̄liciōbo. **H**ic at̄ posuerūt eū ducē z p̄tifficē n̄ solū p̄ se: s̄ p̄ posteritate sua: et h̄ firmauerūt inuicibilē decretū. cetera patent vsqz ibi.

Et ifere. pla. zc. i. iudiciē tēplī z cult⁹ diuinū z qz m̄l̄eres hebreas rapiebant aliquādo illis abutentes.

Et ifere. pla. zc. i. iudiciē tēplī z cult⁹ diuinū z qz m̄l̄eres hebreas rapiebant aliquādo illis abutentes.

Et ifere. pla. zc. i. iudiciē tēplī z cult⁹ diuinū z qz m̄l̄eres hebreas rapiebant aliquādo illis abutentes.

Et ifere. pla. zc. i. iudiciē tēplī z cult⁹ diuinū z qz m̄l̄eres hebreas rapiebant aliquādo illis abutentes.

Dachabeorum I

Et rex demetrius statuit illi rē. capitulo precedenti.
Et dicitur em rē. i. nō solū honorauit eum ex amore: vt
ab eo iurare. vt dictū est caplo pcedenti. hne a romanis
puniret si oñderet se aduersariū symoni et iudeoz genti.
Et qz iudei z sacerdotēs eoz repetitio eiusdē est qd p-
missum ē ad maiorē
affirmationem
In eternū. i. p se
z sua posteritate.
Donec surgat p
pheta fidelis. i. messi
as a iudeis expecta-
tus z ppha eis pro-
missus. Deut. xviij.
Prophetam suscita-
bo eis rē. z tūc est ad
implerū: quia filij sy-
monis tenuerūt pñ-
cipatū z sacerdotiuz
vīqz ad herodē asca-
lonitā: cui tpe nat^o
est xpūs. Math. ij. q
est rex z sacerdos in
eternū. **Et** vt sit
sup eos dur. in regl-
mine temporalū.
Et vt cura esset
illi p sanctis in regl-
mine spūaliū.
Et vt cōsti. ppo.
sub se in vtroz regi-
mine. **Et** super
arma. vt nullus mo-
ueat bellū sine eius
licentia. **Et** vt
audiat ab oibus. i. et
obediat i oib⁹. **Et**
scribant in noie ei⁹
oēs cōscriptionses. i.
acta publica: dicēdo
Actum anno tali sy-
monis. **Et** vt
operiat purpura et
auro. vestibus auro
textis vel aurea co-
rona. **Et** ne li-
ceat. **Pic** quarto po-
nitur dicte cōcessio-
nis cōfirmatio: cum
dī. **Et** ne liceat vlli d
pplo. cuiuscunqz cō-
ditionis aut status.
Et ritū facere ali-
quid hozz subditur
pñ pena trāsgresso-
rum: cū dī. Qui aut
fecerit cōtra hec rē.
Reus erit. i. mo-
ris vel alterius pene
fm modū z qñtitatē
culpe. **Et** ppla-
cuit omī pplo. dicta
ordinatio. **Et** qz ad
d reqrebat cōsensus
symonis: subdit. **Et**
suscepit symō rē. **Et**
scripturā istā decre-
uit ponere in tabul ereis. ad ppemā memoriā **Et** po-
nere eas i pibolo scōz. i. i muro cingēte tēplū a perī qd ē
circū. **Et** replū at rē. i. in loco magz publico. **Et**
ha. sy. z si. eius. i. videant cū voluerūt. **Capl. xv.**

Et misit rex. **Pic** consequenter describitur ducar⁹
symonis sub antiocho vltimi demetrii filio: z dicit
dicitur in duas ptes: qz pmo describit hmoi ducar⁹.
scōo ipi⁹ symonis obit⁹: circa mediū sequētis ca. ibi. **Pr**
ptolomeus rē. **Pr**ima in tres: qz pmo ponit antiochi cū
symone cōfederatio
scōo federis ruptio:
ibi. **Antiochus** autē
tercio ruptōis puni-
tio in principio sequi-
tis capi. **Pr**ima ad-
huc in tres. nā pmo
ponit dicta cōfedera-
tio. scōo triphonis i-
secutio: ibi. **Anno** cē
tesī. rē. scōo cuiusdā
supius dicti declara-
tio: ibi. **Denit** autē.
Prima in duas: qz
primo ponit scripturā
cōfederatōis motiū
scōo federis modū:
ibi. **Nūc** g. **Circa** pñ
mū dī. **Et** misit
antiochus filius de-
metrii rē. **Iosephus**
dicit ipm fuisse frēm
eius: h dicit iosephē
nō ē credendū z au-
ctoritatē hui⁹ libri vt
supra dictū est.
Eplas ab insu-
lis maris. adhuc em
nō obtinebat regnū
syrie: iō qrebat cōfe-
derari cū symone.
Qum quidē pesti-
lentes. i. triphon z ei
adherētes. cetera pa-
tent. **Nūc** ergo
statuo. **Pic** pñr po-
nit cōfederatōis mo-
dus: cū dī. **Qu**
ergo statuo tibi omīs
oblatōes rē. i. grās et
cōcessiones regū p-
cedentium. **Et**
pmitto tibi facere p.
rē. **h** addit ad cōcessi-
ones regū pcedētū
cetera patēt vsqz ibi.
Qum aut obtinuerit
mus vbi sit pmissio
de futuro: qz tñ si fuit
iplera: vt h. i. nā ob-
tento regno aliena-
uit se a symone: z iō-
tales pmissiones vi-
debant simulatorie.
quousqz esset i regnū
possessione.
Anno centesimo
septuagesī. rē. **Do-**
sita federatōe cū sy-
mone. **hic** consequē-
ter ponitur insecutio
triphonis a rege. et
patet litera vsqz ibi. **h** **Cū** centū vīginti milibus viroz
belligerorum. i. peditum **Et** circūiit ciuitatem po-
nens in circuitu eius obsidionem a parte terre z naues a
mari accesserūt. z sic fuit obsessa ciuitas p terra et p mare.

Capl. xv.

K Et verabant civi-
tatem. relis et machi-
nis. **K** Venit au-
tem. **P** hic ponit cu-
lindā supradicti de-
claratio. dictū enim
fuit ea. pcedēt: q̄ sta-
merunt romani sym-
moni libertatē. et de-
scripserūt in tabulis
ereis: et nō fuit ibi di-
ctum quis esset re-
nor illius scripturē
q̄s fuit nūcius. Ideo
hic declarant ista: et
primo q̄tū ad nū-
cium: cum dicitur.
K Venit autē nu-
menius zc. scdo q̄tū
ad scripturē tenorē:
cum dicitur.
Lucius consul ro-
manor. tunc em ro-
mana civitas p̄ con-
sules regebatur
in **P**tolomeo regi
scz egypti. cetera pa-
tent vsq̄ ibi.
N Bilum est autē
nobis accipe ab eis
clypeū. in federis et
amicicie signum.
O Si qui ergo pesti-
lentes. iudei.
P Et vindicet zc.
inferendo debitā pe-
nam. **Q** Dec ea-
dem scripta zc. s. sy-
rie. ex quo patet q̄
istud ponit hic p̄ re-
capitulatiōē: nam
hoc p̄tigit demetrio
patre antiochi adhuc
regnante: hoc etiam
habetur per illud qd̄
habet capitulo p̄ce-
denti. s. q̄ rex deme-
trius fecit symonem
amicū suū et glori-
cavit eū: et subdit ad
hoc vna ratio: cū d̄.
Audiuistis em̄ q̄ ap-
pellati sūt iudei a ro-
manis amici zc. Ex
quo patet q̄ iā rece-
perat lras istas d̄ re-
nouatione amicicie
inter romanos et iu-
deos. **R** Et attalo
z arrabe zc. vbi po-
nuntur plures fges
z terre q̄bus roma-
ni scripserūt p̄ iudeis
in forma p̄missa.
S Exemplū autem
eorū zc. vt sciet quid
regib⁹ esset scriptū p̄
populo iudeorum.
T Antiochus autē
P hic ponitur feder-
antiochi cū symone

circuivit ciuitatē: et naues
a mari accesserunt: et vexa-
bant ciuitatē a terra et mari
et neminē sinebant ingredi
vel egredi. Venit at nūme-
nius et q̄ cū eo fuerāt ab vr-
be romana hñtes eplas re-
gib⁹ et regionib⁹ scriptas i
q̄b⁹ p̄tinebāt hec. **L**ucius
m̄cōsul romanor: p̄tolomeo
regi salutē. **R**egati iudeorū
venerunt ad nos amici nri
renouātes p̄stinā amiciciā
et societate missi a symone
principe sacerdotū et pp̄lo
iudeorū. **A**ttulerūt autē et cly-
peum aureū m̄narū mille.
Placuit itaq̄ nobis scribē
regib⁹ et regionib⁹ vt nō in-
ferāt illis mala: neq̄ impu-
pugnēt eos et ciuitates eorū
et regiones eorū: et vt nō fe-
rant auxiliū pugnātib⁹ ad
uersus eos. **C**lū autē ē no-
bis accipe ab eis clypeū.
O Si q̄ ergo pestilētes fuge-
runt de regione ip̄orum ad
vos: tradite eos symoni
p̄ncipi sacerdotū vt vindi-
cet i eos s̄m legē suā. **H**ec
eadē scripta sūt demetrio
regi: et attalo et arrabe et ar-
saci et i oēs regiones et sam-
same et spartanis et delo et
mido et sitione et carie et sa-
mū et p̄mphilā et litiā et
alicarnasum et rhodū et sa-
selida et choo et sident et ara-
do et gortynā et gnidū et cy-
prum et cyrenen. **E**xemplū
autē eorū scripserūt symoni
pricipi sacerdotū: et pp̄lo
iudeorū. **A**ntiochus autē
rex applicuit castra in do-
ram scdo admouēs ei sup-
manus et machinas faciēs
et cōclusit triphonē ne p̄ce-
deret. **E**t misit ad eū symō-
duo milia viroz electorū
in auxiliū: et argentū et au-
rū et vasa copiosa: et noluit
eā accipe s̄ rupit oia q̄ pa-
ctus ē cū eo antea: et alie-
nauit se ab eo. **E**t misit ad
eū athenobiū vnū de ami-
cis suis vt tractaret cū ip̄o
dicēs **E**los tenetis ioppē
et gazarā et arcē que est in

hierlm ciuitates regni mei
et fines earū desolastis: et fe-
cistis plagā magnā i terra
et dominati estis p̄ loca ml-
ta in regno meo. **N**unc er-
go tradite ciuitates q̄s oc-
cupastis: et tributa locorū
in q̄bus dñati estis extra fi-
nes iudee. **S**in autē date
p̄ll q̄ngenta talenta argē-
ti et exterminij qd̄ extermi-
nastis: et tributoz ciuitatū
alia talenta q̄ngenta. **S**in
autē veniem⁹ et expugnabi-
mus vos. **E**t venit atheno-
bius amic⁹ regis in hierlm
vidit gloriā symonis et cla-
ritatē in auro et argento et
apparatū copiosū et obstu-
puit: et retulit ei verba re-
gis. et rñdit ei symon et di-
xit ei. **N**eq̄ alienā terram
sumpsim⁹: neq̄ alienā de-
tinem⁹: s̄ hereditatē patz
nostroz q̄ iniuste ab inimi-
cis nris aliq̄ tpe possessa ē
Nos x̄o tēpus hñtes ven-
dicamus hereditatē patrū
nostroz. **M**ā de iopper ga-
zara: que exostulas: ipsi
faciebant in populo plagā
magnā et in regione nostra
hoz damus talenta centū
Et nō rñdit ei athenobius
verbū. **R**euerfus autē cuz
ira ad regē renunciauit ei
verba ista: et gloriā symo-
nis et vniuersa que vidit:
et iratus est rex ira magna.
Triphon autem fugit nauī
in orthosaida. **E**t consti-
tuit rex cendebeum ducez
maritimū: et exercitum pe-
ditum et equitū dedit illi.
Et mandauit illi mouere
castra contra faciem iudee
et mandauit ei edificare ce-
dronem: et obstruere por-
tas ciuitatis: et debellare
populū. **R**ex autē p̄seque-
batur triphonē. **E**t puenit
cendebeus iamniā et cepit
irritare plebem et concul-
care iudeam et captiuare
populū et interficere: et edi-
ficare cedronem. **E**t collo-
cauit illic equites et exerci-
tū vt egressi pambulant

ruptio. et hoc triplct
ter. primo per signū.
quia refutaui symo-
nis donū et auxiliū:
et hoc est qd̄ dicitur.
Antiochus at zc.
oblidiones soluerat
p̄pter hyemē vel alte-
ram causā. **V** Ad
mouēs ei semp ma-
nus. i. faciēs ei insul-
tus. **E**t misit
ad eū symon zc. et no-
luit ea accipe: vt ostē-
deret dissolutionem
federis et amicicie
Et misit ad eum
P hic ponit ruptio fe-
deris verbo: qz misit
solennē nūcius ad
repetendū ciuitates
plures et tributa p̄
lra vsq̄ ibi.
S Fines earū deso-
lastis. incendendo
Et fecistis zc. ho-
mines interficiēdo.
Et exterminij. i.
p̄ exterminio locorū
et hominū. cetera pa-
tent vsq̄ ibi. **B** Et
obstupuit. i. amira-
tus fuit de tanto sta-
tu symōis. cetera pa-
tent vsq̄ ibi **E**t
uerfus autē cū ira zc.
eo q̄ symon non re-
sponderat s̄m suam
voluntatē. **O** Et
iratus est rex. hic cō-
sequenter ponit ru-
ptio federis facto: qz
rex p̄cepit inuadere
iudeos. iō subditur.
Et constituit rex
cendebeū zc. i. in ter-
ra supra mare medi-
terraneū sita iudee
p̄tinqua.
Et mandauit illi
castra zc. i. acies ar-
matorum ducere.
S Et mādauit illi
castra zc. i. fortalicū
sic nominatuz ex eo
q̄ sup torrētē cedro
eēt sitū vt ex h̄ possz
meli⁹ ipugre iudeā.
Et obstruere por-
tas ciuitat. s. hierlm
hominibus armatz.
Rex autē p̄se. zc. q̄
de doran latent fuge-
rat p̄ nauē **E**t p̄
uenit zc. ad inuadendū
iudeā: iō subdit.
Et cepit irrit. zc.
O Et egressi. de ce-
dronē ex improisso
ad dep̄dandū pp̄lm
et occidendū.

Dachabeorum II

Capitulum .xvi.

Ascendit. **H**ic p̄r describit̄ p̄dicte raptionis fedelis puniō: circa quā p̄mo ponit̄ dispositio exercit̄. sc̄do cōflic̄: ibi. **E**t surrexerūt. **C**irca p̄mū dicit̄. **E**t ascendit iohes de gazaris rē. in hierl̄m q̄ est in altiori situ q̄s gaza. **E**t nūciauit symon̄ p̄ri suo. q̄ sine el̄licētia nolēbat pugnare cū cēdebeo. sic fuerat ordinatū supra ca. xiiij p̄ sacerdotes et p̄p̄m.

Et vocauit symon̄ rē. q̄ poterāt ad bellum p̄cedere. cetera patēt vsq̄ ibi. **E**t elegit d̄ regione. xx. milia viroz peditū. **E**t dormierūt in modū. accipientes requiē: vt eēt magl̄ expediti ad belli laborē. **E**t surrexerunt. **H**ic p̄r ponit̄ belli cōflic̄ cū d̄. **E**t abierūt in campū paratū ad bellū. **E**t fluui⁹ torrens erat inter mediū ipsoz. s. duoz exercitū. **E**t admouit castra. s. ipse iohānes. **E**t trāffretauit p̄mū vt daret alijs audaciā trāffretandī. **E**t dimisit p̄p̄m. per acies in medio peditū. s. posuit ne equi ab aduersarijs vulnerarentur. **E**t exclamauit rē. s. p̄ceptū legis. **D**um. x. **R**estituit aut̄ rē. s. in cedronē. **E**t tūc vulneratus est iudas. hoc exprimit̄ ad denotandū animositatē iohānis q̄ nō dimisit aduersarios p̄fēq̄ p̄pter vulnerationē sui fratris. **Q**uoniam donec venit cedronē. s. cendebeus: qd̄ p̄t̄ ex hoc quod sequitur. **Q**uā edificauit: et fuge. rē. s. alij q̄ fugientes de bello vadūt per vias plures dispersi. **E**t succendit eas igni. s. iohānes et exercitus. **E**t ptolome⁹. **P**er scripta superius vita symonis ytuosa. hic p̄r describit̄ mors ei⁹ p̄ditiosa: cui⁹ motiū fuit ambitio q̄ ponit̄ cū d̄. **E**t ptolome⁹ fili⁹ rē. a lo-

viam iudee sicut cōstituit ei rex.

Capitulum .xvii.

Ascendit iohes de gazaris et nūciauit symoni p̄ri suo q̄ fecit cendebeus in p̄p̄lo ipsoz. **E**t vocauit symon̄ duos filios suos seniores iudāz iohānē: et ait illi. **E**go et frēs mei et dom⁹ p̄ris mei expugnauim⁹ hostes isrl̄ ab adolescētia vsq̄ in hūc diē: et p̄speratū ē in manibus n̄ris liberare isrl̄ alicūtiens. **N**ūc aut̄ senui: s̄ estote loco meoz fr̄s mei et egressi pugnate p̄ gente n̄ra. **A**uxiliū vō de celo vobiscū sit. **E**t elegit de regione viginti milia viroz beligeratoz et eq̄tes: et p̄fecti sunt ad cēdebeū et dormierūt in modū. **E**t surrexerūt mane et abierūt in cāpū. **E**t ecce exercit⁹ copiosus iohaniā illi: peditū et fluui⁹ torrens erat int̄ mediū ipsoz. **E**t admouit castra p̄ faciē eoz ip̄e et p̄p̄s ei⁹: et vidit p̄p̄m trepidatē ad trāffretandū torrentē: et trāffretauit p̄mū. **E**t viderūt eum viri: et trāsierūt post eū. **E**t dimisit p̄p̄m: et eq̄tes in medio peditū. **E**rat aut̄ eq̄tatus aduersarioz copiosus nimis. **E**t exclamauerūt sacris tubis: et in fugā cōuersus est cendebeus et castra eius et ceciderūt ex eis multi vulnerati: residui aut̄ in munitionē fugerūt. **T**unc vulneratus ē iudas frater iohis. **I**ohes aut̄ insecut⁹ q̄ est eos donec venit cedronem quā edificauit: et fugerunt ad turres. q̄ erant in agris azoti: et succēdit eas igni. **E**t ceciderūt ex illis duo milia viroz et reuersus est in iudeā in pace. **E**t ptolomeus fili⁹ abobi p̄stitu-

cero suo symone. **I**n cāpo hiericho. s. in vna pte iudee. **E**t exaltatū ē rē. p̄ supbiā. **E**t volebat rē. i. totā iudeā p̄ ambitionē suā. **E**t cogitabat. **H**ic sc̄do ponit̄ obtinendi mediū: qd̄ fuit neq̄ssima p̄ditio. iō dicit̄. **E**t cogitabat dolū rē. **S**ymon aut̄ pambulans ciuitates

vt videret q̄liter eēt gubernate et p̄ aduersarios munite. **D**escendit hiericho vbi gener suus erat dux ab eo cōstitutus. **H**ic est mēsis sebeth. debet scribi sebeth et cōrespondet ianuario. **E**t suscepit rē. s. simulans amicitia cū socero suo et filijs ei⁹ vt magis eos deciperet. **E**t fecit eis rē. vt facili⁹ eos occideret. iō subditur. **E**t cū iebriat⁹ rē. s. cōueniēter satiat⁹ cibo et potu: eo mō loquēdi q̄ d̄. **C**ant. v. comedite et bibite et inebriamini. cetera patēt. **E**t misit. **H**ic tercio ponit̄ intētionis ptolomei frustratio p̄ iohannē q̄ euadens ei⁹ doluz pugnauit fortis postea p̄ eū et defendit: tenuit iudeam valde magnifice post p̄ez suū: iō dicit̄. **E**t misit alios satellites suos in gazarā tollere iohānē. i. eū cape et occide. **E**t tribunis. exercit⁹ iohis. **M**isit ep̄stas rē. et p̄currens. s. satellites ptolomei missos ad predicta loca. **Q**uidā de p̄terit̄ symonis quia ptolome⁹ h̄ oēs occiderat s̄ aliqs ex eis: vt dictū est. s. **M**isit nūcia. iohān. vt euaderet dicta picula. **E**t audiuit rē. s. admirat⁹ fuit de doloitate tāta. **E**t cōphendit viros rē. et eodē modo p̄uidit alijs piculis solerter et p̄uide: et sic ptolome⁹ defraudat⁹ fuit a sua pessima intētionē. **E**t cetera rē. q̄bus docuit p̄p̄m. **E**t bel. ei⁹ q̄b⁹ d̄ferdit eū. **E**t bo. rē. inter q̄s fuit victoria notabil̄ quā h̄uit de hircanis: ex q̄ cogm̄ natus ē hircanus.

tus erat dux: in cāpo hiericho: et habebat argentuz et aurū multū. **E**rat em̄ gener summi sacerdotis. **E**t exaltatū ē cor eius: et volebat obtinere regionē. et cogitabat dolū aduersus symonē et filios eius vt tollerēt eos. **S**ymon aut̄ pambulans ciuitates q̄ erāt in regione iudee. et sollicitudinē gerēs earū descendit in hiericho ip̄e et matathias filius eius et iudas āno cētesimo septuagesimo septimo mēse vndecimo. **H**ic est mēsis sebeth. **E**t suscepit eos fili⁹ abobi. i. mūciūculā q̄ vocat̄ doch. cū dolo quam edificauit: et fecit eis cōuiuū magnū: et abscondit illic viros. **E**t cum inebriat⁹ esset symon et filij eius surrexit ptolome⁹ cū suis. et supserūt arma sua: et intrauerūt in cōuiuū et occiderūt eum et duos filios eius et q̄sdā pueros eius. **E**t fecit d̄ceptionē magnā in isrl̄: et reddidit mala pro bonis. **E**t scripsit hec ptolomeus et misit regi vt mitteret ei exercitū in auxiliū: et traderet ei regionē: s̄z ciuitates eoz et tributa et misit alios in gazarā tollere iohānē: et tribunis misit ep̄stolas vt venirent ad se: et daret eis argētū et aurū et dona. **E**t alios misit occupare hierl̄m et mōtē templi. **E**t p̄currens qd̄ nūciauit iohānē in gazara: q̄ perijt p̄r ei⁹ et frēs ei⁹: et q̄ misit te q̄z interfici. **E**t audiuit at̄ vehemēter expauit et cōphēdit viros qui venerant perdere eum: et occidit eos. **C**ognouit enim quia querebant perdere eum. et cetera sermonum iohānis et bellorum eius: et bonoz

Et edificij muroꝝ ꝛc. in hierlm ꝛ in iudea ad terre for-
tificationē. **E**t rerū gestarū eius. q̄ fuerūt mirabiles ꝛ
multe. vñ dicit Iosephus li. xiiij. q̄ ipse habuit spm̄ ꝛ ꝓꝓie.
vñ **E**cce hec scripta sunt in libro ꝛc. hūc aut̄ libꝝ nō habe-
mus sicut nec plures alios de qb̄ fit mētio in libris regū
et paralyomenon.

Postilla Nicolai
de lyra sup̄ scdm̄ li-
brum machabeoꝝ
incipit.

Fratribꝫ
q̄ sunt ꝓ
egyptū
iudeis.
Liber is-
te cōs machabeoꝝ
q̄daz est abbreviatio
cuiusdā magni volu-
minis a iasone cyre-
neo conscripti hntis
q̄nqꝫ libros ꝓꝓiales i
q̄bus facta iude ma-
chabei ꝛ socioꝝ eiꝝ
diffuse tractant: ꝛ in
hoc libro ponuntur
breuiter ꝛ succincte:
vt ꝓꝓ in fine ca. sc̄di.
vt q̄ ꝓꝓter paupertate-
m ꝓꝓꝓꝓ volumē
magnū cōpare non
possent vel ꝓꝓter eiꝝ

virtutū qb̄ fortiter gessit.
ꝛ edificij muroꝝ quos ex-
truxit ꝛ rerū gestarū eiꝝ: ec-
ce hec scripta sunt in libro
dieꝝ sacerdotij eiꝝ: ex quo
factꝫ ē princeps sacerdotū
post patrē suum.

ExPLICIT liber primꝫ Ma-
chabeoꝝ: incipit secundus.
Capitulū. j.

Fratribꝫ q̄
sūt ꝓ
egyptū
iudeis: salu-
tē dicūt fr̄es
q̄ sunt in hie-
rosolymis iudei ꝛ q̄ in re-
gione iudea: ꝛ pacē bonā.
Benefaciat vobis deꝝ: ꝛ

plixitatē attediāt essent legere: istud ꝓꝓendū possent ha-
bere defacili ꝛ sine tedio ꝓꝓcurrere legendo. Fuit aut̄ cōꝓi-
lario hec facta tpe demetriꝝ secūdi. vt magis videbit̄ infra.
ꝛ missa iudeis habitantibꝫ in egypto ab illis q̄ erant in iu-
dea q̄ cū hoc in huiꝫ libꝝ ꝓꝓꝓatione rogauerūt eos aliqꝫ so-
lennitates suscipe q̄ ab eis fuerāt rōnabiliter institute. Igi-
tur iste liber in duas ꝓtes diuidit̄. s. in ꝓlogū ꝛ tractatū: q̄
incipit tercio cap. In ꝓꝓma ꝓte ꝓ ꝓꝓonit̄ inuitatio ad ob-
seruantā duplicis festi. sc̄do breuiter tangit̄ materia huiꝫ
libri ca. sequēti: ibi. De iuda ꝛ machabeo. Circa ꝓmū ꝓ
scribentis captant̄ illoꝝ q̄bus scribunt̄ beniuolentiā. sc̄do
inuitat̄ eos ad festi duplicis obseruantā: ibi. Regnate de-
metrio. tercio snā inferūt̄ intentionē: ibi. Acturi itaqꝫ. Cir-
ca ꝓmū captant̄ dupliciter eoz beniuolentiā. s. eos amica-
biliter salutādo: ꝛ ꝓ eis humiliter exorādo: ibi. Benefa-
ciat vobis. Circa ꝓmū dī. **F**ratribꝫ. q̄d est nomē ami-
cabile: nā frater dī q̄si vere alter ipse: ꝛ vocant̄ eos fr̄es. eo
q̄ erāt de eadē gente: ꝛ sub eadē lege. **Q**ui sunt ꝓ egyptum
iudeis. s. dispersis. Prolomeus em̄ lagi filꝫ q̄ post
alexandriū magnū ꝓmꝫ regnauit in egypto: sicut. s. dictū
est in ꝓꝓꝓi libri ꝓꝓncipio mlros iudeos captiuanit̄: quoz
aliqꝫ prolomeus philadelphus ei succedēs relaxauit i fa-
uorē. lxx. interpretū: q̄ sibi libros moysi: ꝛ fm̄ aliqꝫ totū ve-
tus testamentū trāstulerūt de hebreo in grecū. multi tñ in
egypto remāserūt ꝛ ꝓcedente tpe acq̄sierunt bona tꝓalia.
ꝛ ꝓ ꝓꝓis ꝓꝓcreationē multiplicati sunt q̄bus iudei manen-
tes in iudea scripserūt: ideo subdit̄. **S**alutē dicūt fra-
tres ꝛ. ꝛ pacem bonā. nā bona guerra eligibilior est pace
mala. **B**enefaciat. **H**ic ꝓꝓꝓꝓ captat̄ eoz beniuolentiā
ꝓ eis exorādo dicētes **B**enefaciat vo. deꝝ. in ꝓꝓꝓalibꝫ
ꝛ tꝓalibꝫ. **E**t meminert̄ testa. sui. i. firme ꝓꝓmissionis.
Quod locutꝫ ē ad abraā. Gen. xij. **E**t ysaac. xxvj.
Et iacob. xxvij. ꝛ supplēdū ē q̄ sūt de numero seruoꝝ
suoꝝ fidelū. vel aliter lrām sic iungēdo. **E**t meminert̄ testa-
menti sui. i. ꝓꝓmissionis firme. **S**eruoꝝ suoꝝ fidelū. i.
ꝓꝓ suis seruis fidelibꝫ facte. q̄d ad abraā ysaac ꝛ iacob locu-
tus ē: ꝓꝓꝓo q̄ꝓꝓ ad patres illiꝫ testamētū. **E**t det vob
cor oibꝫ vt colatis eū. fide spe ꝛ charitate. qb̄ colit̄ deꝝ cul-
tu interiori. vt dicit̄ Aug. in encheridion **E**t faciat ꝛc.

per effectū in cultū exteriori. **C**orde magno ꝛc. q̄ deꝝ
nō placēt sacrificia coacta ꝛ volūtaria. **N**adaperiat ꝛc.
studēda ꝛ intelligēda. **N** **E**t in ꝓꝓce. suis. oꝓe adꝓꝓlēdis.
Et faci. pacē. vt vacare talibꝫ valeatis. **P** **E**xaudiat
oꝓiones vꝫas. vobis cōdescēdendo. **Q** **E**t recon. vobis.
ꝓꝓꝓā ꝓꝓꝓerita remittē-
do. **R** **E**cce vos de-
serat ꝛc. vos in tribu-
lationibꝫ cōsolando.

meminerit testamti sui qd
locutꝫ ē ad abraā ꝛ ysaac ꝛ
iacob seruoꝝ suoꝝ fidelū:
ꝛ det vobis cor oibꝫ vt co-
latis eū: ꝛ faciatis eiꝝ vo-
luntatem corde magno et
animovolenti. **N**adaperiat
cor vestrū in lege sua: ꝛ in
ꝓꝓceptis suis ꝛ faciat pacē.
P **E**xaudiat oratiōes vestras
ꝛ reconcilietur vobis: nec
vos deserat in tēꝓore ma-
lo. **E**t nunc hic sumꝫ oran-
tes ꝓꝓ vobis. **R**egnante
Demetrio āno centesimo
sexagesimonono: nos iu-
dei scripsimꝫ vob in tribu-
latione ꝛ ipetu q̄ supuenit
nobis in istis ānis ex quo

Et nūc hic. in hie-
rosalem ꝛ iudea.
Sumꝫ orantes ꝓ
vobis. q̄si dicant: ita
debent orare ꝓꝓ nob
ꝛ acquiescere ꝓꝓꝓitio-
nibus nꝫis: maxime
de solennitatibꝫ deuotio-
nis. **R**egnante
demetrio. **H**ic ꝓꝓꝓꝓ
inuitat̄ eos ad obser-
uantā duplicis festi
sc̄dꝫ ꝓꝓꝓit̄: ibi. ꝛ diē
ignis. **P**ꝓꝓꝓa i tres
q̄ ꝓ ꝓꝓꝓit̄ eoz inui-
tatio: sc̄do dicit̄ cōfir-
matio: ibi. **A**no cē-
tesimo tercio intentā
cōꝓꝓꝓio: ibi. **F**actu-
rum igit̄. **C**irca ꝓꝓ-
mū notat̄ tꝓꝫ cū dī.
Regnante deme-
trio ꝛc. **D**icit̄ h̄ glosa

rabani q̄ iste fuit demetrius filiꝫ seleuci q̄ regnauit tpe iu-
de machabei: vt ꝓꝓ. vij. ca. ꝓꝓꝓi libri: ꝛ huic dico maifeste
ꝓꝓdicit̄ q̄d sequit̄ āno. clxx. hic āt demetriꝫ ān̄ tꝓꝫ hoc fuit
mortuus: nā filiꝫ eiꝝ intrauit regnū patrū suoꝝ. āno. clxx.
vt h̄. s. ꝓꝓ libro. x. ca. ꝛ ān̄ tꝓꝫ regnauerat alexāder duobꝫ
ānis: q̄ interfecerat patrē suū: vt ꝓꝓ in ꝓꝓncipio et̄nsidē ca.
decim. iste vo demetrius filius ꝓꝓꝓi demetriꝫ regnauit ꝛ q̄
ad annū. clxxij. in q̄ fuit captus ꝛ incarceratꝫ. vt h̄ ꝓꝓꝓo
li. xiiij. ca. ex q̄ ꝓꝫ q̄d iste demetriꝫ filiꝫ ꝓꝓꝓi demetriꝫ adhuc
regnabat āno. clxx. ꝛ idē q̄ dī h̄ic. **R**egnate demetrio
āno. clxx. intelligit̄ de ipso. **I**pse vo ante captiōē suā cū
symone sumo sacerdote ꝛ gente iudeoꝝ renouauit amicitia:
ꝛ cōcessit plures libertates ꝛ ꝓꝓꝓilegia q̄ ante cōcesserāt
tpe ionathe: nec alij reges ꝓꝓdecessores sui. vt h̄. xiiij. ca.
ꝓꝓꝓi libri. ꝓꝓꝓter hoc subdit̄ ibi. **A**blatū est iugum gentiū
ab israhel. ꝛ fuit ꝓꝓꝓis in magna leticia: ꝛ in pace bona toto
tpe symonis. ꝛ sic ē verisimile vt dicit̄ sup̄ locū istum dñs
Hugo cardinalis: q̄ illo tpe scripserūt iudeis habitantibꝫ
in egypto de solennitatibꝫ istis recipiendis. licet em̄ tpe iu-
de ꝓꝓꝓi festū fuit institutū nō tñ a iudeis in egypto ma-
nentibus receptū: vt ꝓꝫ ex eius eꝓꝫ sequente in q̄ nulla fit
mentio de hoc festo lꝫ scribat̄ iudeis manētibꝫ i egypto
Nos iudei. manētes in hierlm ꝛ iudea. **S**cripsimꝫ
vobis. de solennitatibꝫ hic cōtentis: ꝛ de alijs in hoc
libro scriptis. **S**ed ꝓꝫ hoc obijcit̄: q̄ sicut dicit̄ est hec scri-
ꝓꝓerunt adeptā libertate tpe symonis ꝛ demetrio regnate.
hoc fuit anno. clxx. vt h̄. ca. xiiij. ꝓꝓꝓi libri. **A**d hoc ꝓꝓt̄ dī
ci q̄ hoc negociū fuit inchoatū anno. clxx. ꝛ cōsummatū
āno sequenti. **H**ic aut̄ ꝓꝓꝓit̄ data ꝓꝫ tpe inchoationis: ibi
vo ꝓꝫ tꝫ cōsummatōnis. **D**icit̄ aut̄ nos iudei ꝛc. quia idē
ꝓꝓꝫ fuit tēꝓore iude ꝛ symonis: ꝛ cū hoc etiā eedē ꝓꝫ
ne numero in multis. vt patet de iuda ꝛ symone qui fue-
runt fr̄es ꝛ contēꝓoranei: vt ꝓꝫ. ij. ca. ꝓꝓꝓi libri: ꝛ idē erat
de multis alijs. **I**n tribulatione. i. de tribulatione.
Et impetu ꝛc. scribendo em̄ de sue libertatis adeptōne
ꝛ festoꝝ receptione: habuerūt tangere de ꝓꝓcedenti tribula-
tione. **E**x quo recessit iason ꝛc. h̄ic em̄ ambiens sacer-
dotiū inuit ad regē antiochū incitans eū de translatione iu-
deoꝝ ad gentiliū ritum. vt habetur infra. iij. capitulo. ꝛ